

รายงานการประเมินผล

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2559 - 2561

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารการประเมินผล เลขที่ 510
ธันวาคม 2562

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMME EVALUATION
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
EVALUATION PAPERS NO 510
DECEMBER 2019

รายงานการประเมินผล
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2559 - 2561

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นโครงการบูรณาการที่สำคัญตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนและผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ดังนั้น ในการประเมินผลครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการแปลงใหญ่ในระยะต่อไป การประเมินผลในครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการแปลงจำนวน 2,828 ราย และเกษตรกรจำนวน 2,521 ราย รวมทั้งสิ้น 5,349 ราย

ผลการประเมิน พบว่าโครงการแปลงใหญ่ที่ดำเนินการมาตลอด 3 ปี สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ จากการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิต ใน 10 กลุ่มสินค้า มูลค่ารวม 12,328.08 ล้านบาท โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เกษตรกรมีการวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันในทุกขั้นตอน ซึ่งเกษตรกรพอใจในรูปแบบการรวมกลุ่มเพราะสามารถเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตลง จากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี โดยปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภัณฑ์แทน แต่ด้านการตลาดยังคงเป็นจุดอ่อนสำคัญ เนื่องจากมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 29.82 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงกันไว้ เนื่องจากผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงตามความต้องการของภาคเอกชน ซึ่งต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกษตรกรเห็นผลจากการเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่ ด้านคุณภาพผลผลิต เกษตรกรเริ่มให้ความสำคัญในการพัฒนาผลผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร แต่การตรวจรับรองยังมีข้อจำกัดเนื่องจากบางสินค้ามีรอบการผลิตสั้น และจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวนมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงตรวจรับรองไม่ทันต่อความต้องการของเกษตรกร การประเมินผลเกษตรกรตามปีที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ มีดังนี้

แปลงใหญ่ปี 2559 เน้นส่งเสริมงานวิจัย/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ พบว่า โครงการฯ สร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต จำนวน 4,336.61 ล้านบาท โดยทุกแปลงดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้เกษตรกรหรือประธานกลุ่มแปลงใหญ่เป็นผู้จัดการแปลงแล้วทั้งหมด โดยมีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปแล้วร้อยละ 36.41 ส่วนแปลงที่เหลืออยู่ในขั้นการเริ่มต้นพัฒนาคุณภาพผลผลิตเพื่อการแปรรูป ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 76.16 มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และร้อยละ 54.75 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น โดยร้อยละการเปลี่ยนแปลง มีผลการดำเนินงานที่เต็มประสิทธิภาพแล้ว เช่น กลุ่มข้าว ลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตลงร้อยละ 19.71 เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยร้อยละ 13.23 แต่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ร้อยละ 20 เนื่องจาก การลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตยังคงมีปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้มากกระทบ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม โรคระบาด เป็นต้น ด้านการตลาดมีเกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงไว้เพียงร้อยละ 48.28 และขายได้ตามราคาที่ตั้ง (ราคาสูงขึ้น) ร้อยละ 44.24 ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมต่อไป

แปลงใหญ่ปี 2560 เน้นส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมของหน่วยงานตลอด 2 ปี สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต จำนวน 4,955.15 ล้านบาท ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 59.63 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลง เช่น กลุ่มข้าว ลดลงร้อยละ 11.85 กลุ่มพืชไร่ร้อยละ 11.99 และกลุ่มไม้ยืนต้นร้อยละ 10.68 เป็นต้น ซึ่งการลดต้นทุนเกษตรกรได้นำองค์ความรู้ เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การใช้สารชีวภัณฑ์ที่ได้รับจากหน่วยงานไปปฏิบัติ แต่การลดต้นทุนของเกษตรกรเพียงเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจไปปฏิบัติเท่านั้น นอกจากนี้ยังนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติในแปลงไม่ครบตามหลักสูตรที่หน่วยงานเข้าไปสนับสนุน ดังนั้นหน่วยงาน

(ค)

จึงควรส่งเสริมองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การลดต้นทุนได้เต็มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านการตลาด มีเกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงไว้เพียงร้อยละ 25.97 และขายได้ในราคาที่สูงกว่าราคาตลาดร้อยละ 23.62 ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมในระยะต่อไป

แปลงใหญ่ปี 2561 เป็นปีแรกที่เกิดจากการดำเนินการโดยเน้นการส่งเสริมการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมของหน่วยงาน 1 ปีแรก สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต จำนวน 3,036.32 ล้านบาท โดยมีเกษตรกรที่มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลงร้อยละ 52.36 โดยกลุ่มสินค้าข้าวลดลงร้อยละ 10.90 และกลุ่มพืชไร่ ลดลงร้อยละ 10.55 ด้านการเพิ่มผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 44.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มสินค้าข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.56 และกลุ่มพืชไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.96 ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้ที่หน่วยงานส่งเสริมไปปฏิบัติในแปลง ในส่วนของการรวมกลุ่มแปลงใหญ่ ในปีแรกมีหลายชุมชนเข้าร่วมดำเนินการดังนั้นจึงต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความคุ้นเคยเพื่อให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็งและมีการดำเนินการกิจกรรมกลุ่มร่วมกันมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในภาพรวมสรุปได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ด้านการผลิต และการบริหารจัดการกลุ่มไปปฏิบัติ แต่การผลิตสินค้าคุณภาพและการตลาดยังคงมีจุดอ่อน เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนผลิตสินค้าที่มีคุณภาพแต่ยังขายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต (MOU) ยังไม่เป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลง เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงตามความต้องการของภาคเอกชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานความต้องการระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการให้เกิดความชัดเจนก่อนทำการผลิต รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตและควบคุมคุณภาพได้ตามมาตรฐาน และปริมาณที่ผู้ประกอบการต้องการ ซึ่งจะนำไปสู่การซื้อขายผลผลิตร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และเกิดกลุ่มเกษตรกรใหม่ให้เห็นผลการพัฒนาในรูปแบบแปลงใหญ่ต่อไป

Executive Summary

The Mega Farm Support System Project a major integration project in the current policy of the Ministry of Agriculture and Cooperatives, aimed at supporting farmers to form groups and sharing of management with market channel linkage. The project enables farmers to reduce costs and increase yield while ensuring standard quality of products. Therefore, the objective of this assessment was to assess performance, outputs and outcomes from the project to formulate guidelines for mega farm operations in the next stage. This assessment collected data from 2,828 farm managers and 2,521 farmers.

According to the assessment, the Mega Farm Project carried out over the past three years could add value to the economy by reducing production costs and increasing production in ten groups of products, at a total of 12,328.08 million baht in terms of values. Based on the outcomes, farmers satisfied with the group models because it can increase power of bargaining and reduce production costs by decreasing the use of chemical fertilizer and other chemicals and using their own organic fertilizer and bio products. However, marketing channel remains a major weakness because only 29.82 percent of the farmers can distribute products to the private sector as agreed. Farmers' products did not match with the need of private sector, which must be corrected to allow farmers to see benefit of linking markets to mega farms. In terms of product quality, most of farmers have begun to prioritize product development to support agricultural product standards. However, accredited examinations remain limited, because some products have short production cycles and the number of farmers who joined the project was comparatively high when considering of the existing accredited agencies.

In 2016, the Mega Farm Project emphasized supporting research/innovation for development into entrepreneurship. The Project could increase value from cost reduction and increased production at 4,336.61 million baht. Every farms transferred the missions for farmers or mega farm group chairmen to manage all farms and 36.41 percent of mega farms have added value/processed. The remaining farms are beginning to develop product quality for processing in terms of cost reduction/increased production. Around 76.16% of farmers can lower production costs and 54.75 percent of farmers had higher production per unit. For example, the rice group can reduce production cost by 19.71 percent and increased production per unit by 13.23 percent. However, the Project's goal of 20 percent was not achieved yet because cost reduction/increasing production continues to be affected by uncontrollable external factors such as droughts, floods and epidemics, etc. In terms of marketing, only 48.28 percent of the farmers distributed products to the private sector according to agreements and sold products at the agreed price (44.24%). Farmers still need further improvement and support in the area of marketing.

In 2017, the Mega Farm Project emphasized increasing production/innovation efficiency. The effects of the organization's support over the past two years were able to increase economic value from cost reduction and increased production at 4,995.15 million baht. Most of the farmers (59.63%) had lower production costs. For example, the rice group reduced production cost by 11.85 percent, the field crop group reduced production cost by 11.99 percent and the standing trees group reduced production cost by 10.68 percent, respectively. In reducing costs, farmers applied knowledge from the government agencies such as soil analysis, use of agricultural machines and bio products. However, farmers' cost reductions selected only the activities of farmers' interest. Furthermore, farmers did not use all knowledge in the courses supported by the agencies. Therefore, agencies should support knowledge for more effective cost reduction. In terms of marketing, only 25.97 percent of the farmers distributed products to the private sector according to agreements and sold products at prices higher than market prices (23.62%). The farmers need further improvement and support at the next stage.

The year of 2018 was the first year when the Mega Farm Project operated by emphasizing support for cost reduction/increasing production. The effects from the organization's support over the past two years were able to increase economic value from cost reduction and increased production at 3,036.32 million baht. The farmers (52.36%) had lower production costs. For example, the rice group reduced production cost by 10.90 percent and the field crop group reduced production cost by 10.55. In the area of increasing production, farmers (44.82%) had higher production per unit with production in the rice products group increasing by 10.56 percent and 12.96 percent in the field crops group. This was a result of the application of knowledge provided by agencies in farms. In terms of combining mega-farm groups, the first year had many participating communities. Therefore, more time is needed to build rapport in order to build strength in the group and perform more group activities together.

Regarding key recommendations in general, most of the farmers had lower production costs and higher production per unit from using production and group management knowledge. However, the farmers continue to have weaknesses in the area of marketing because some farmers produce quality products and sell those products at regular prices. In addition, farmers are unable to reach product purchase/sale agreements because the quality of the products produced by farmers does not meet the private sector's needs. Therefore, the government agencies should coordinate needs between producers and entrepreneurs to build clarity before production. In addition, agencies should create understanding with farmers before making agreements to enable farmers to produce and control quality according to standards and volumes needed by entrepreneurs. This will lead to ongoing purchase/sale of products and create new groups of farmers who see the beneficial of development in the mega-farm model.

คำนำ

การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2559 - 2561 เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าโครงการ ผลลัพธ์ของโครงการ ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

การประเมินผลในครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้จัดการแปลง และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในการให้ข้อมูล ทำให้การประเมินผลครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบคุณบุคคลดังกล่าวไว้ ณ โอกาสนี้

ศูนย์ประเมินผล หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจนำผลลัพธ์ของโครงการ ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ จากเอกสารฉบับนี้ ไปปรับปรุงโครงการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาโครงการไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ข
Executive Summary	ง
คำนำ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 สาระสำคัญของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3 เป้าหมายโครงการ	2
1.4 งบประมาณของโครงการ	2
1.5 การดำเนินงานโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	3
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	5
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	5
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	6
2.3 ขอบเขตของการประเมินผล	6
2.4 การตรวจเอกสารแนวคิดและทฤษฎี	6
2.5 กรอบแนวคิดการประเมินผล	14
2.6 วิธีการประเมินผล	15
2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	19
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของโครงการ	21
3.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ	21
3.2 ข้อมูลทั่วไปเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	23
3.3 การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	28
บทที่ 4 ผลการประเมินผล	31
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	31
4.2 กิจกรรม (Activities)	35
4.3 ผลได้ของโครงการ (Outputs)	42
4.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)	48
4.5 ความพึงพอใจ	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 สรุป ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	75
5.1 สรุป	75
5.2 ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	83
ภาคผนวกที่ 1 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	85
ภาคผนวกที่ 2 เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ปี 2559 - 2561	89
ภาคผนวกที่ 3 ประมวลภาพเทคโนโลยีในแปลงใหญ่	95
ภาคผนวกที่ 4 ประมวลภาพกิจกรรมในแปลงใหญ่	99
ภาคผนวกที่ 5 แบบสอบถามผู้จัดการแปลงปี 2559 - 2561	105
ภาคผนวกที่ 6 แบบสัมภาษณ์เกษตรกรปี 2559 - 2561	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	ประเด็นและตัวชี้วัด	15
2.2	การกำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรในการประเมินผลโครงการ	18
3.1	ขนาดพื้นที่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	21
3.2	จำนวนแปลงโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	22
3.3	จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	23
3.4	เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	24
3.5	ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	25
3.6	อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	25
3.7	อาชีพรองของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	26
3.8	การใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	27
3.9	แหล่งน้ำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	28
3.10	ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	29
4.1	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ	31
4.2	จำนวนแปลง พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	34
4.3	หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	34
4.4	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่จัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจแปลงใหญ่	36
4.5	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากโครงการ	37
4.6	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำจากโครงการ	38
4.7	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินจากโครงการ	39
4.8	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้จากโครงการ	40
4.9	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มพูนมูลค่าสินค้าเกษตรจากโครงการ	40
4.10	ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาดและบริหารจัดการกลุ่มจากโครงการ	41
4.11	ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่	43
4.12	ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่	44
4.13	ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำและคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.14	ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการยกระดับมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	46
4.15	ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาการตลาด/เชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่	47
4.16	การวางแผน การซื้อปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่	48
4.17	ร้อยละของเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ	49
4.18	ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์	50
4.19	การเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิตของเกษตรกรตามกลุ่มชนิดสินค้า	52
4.20	การเปลี่ยนแปลงต้นทุนการผลิตของเกษตรกรก่อน และหลังมีโครงการ	53
4.21	การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2559	55
4.22	การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าประมง ปศุสัตว์แปลงใหญ่ปี 2559	56
4.23	การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2560	57
4.24	การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าประมง ปศุสัตว์ แผลงเศรษฐกิจแปลงใหญ่ปี 2560	58
4.25	การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2561	59
4.26	การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าประมง ปศุสัตว์ แผลงเศรษฐกิจแปลงใหญ่ปี 2561	60
4.27	การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อหน่วยตามกลุ่มชนิดสินค้า	62
4.28	การเปลี่ยนแปลงผลผลิตต่อหน่วยก่อน และหลังมีโครงการ	63
4.29	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	65
4.30	การนำผลผลิตของเกษตรกรไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้และ ราคาขายผลผลิตในแปลงใหญ่	66
4.31	การซื้อปัจจัยการผลิต และการต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตในแปลงใหญ่	67
4.32	การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2559 - 2561	69
4.33	การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน/ความร่วมมือโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบ แปลงใหญ่	70
4.34	ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานของผู้จัดการแปลง	71
4.35	ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการ	72

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แบบจำลองโลจิก (Logic Model)	13
2.2	กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	14
4.1	การเปรียบเทียบร้อยละของการลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561	54
4.2	การเปรียบเทียบร้อยละของผลผลิตต่อหน่วยแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561	64
4.3	การนำผลผลิตของเกษตรกรไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้และราคาขายผลผลิตในแปลงใหญ่	66
4.4	มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่	68
4.5	ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	73

บทที่ 1 บทนำ

1.1 สารสำคัญของโครงการ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) โดยมีโครงการที่สำคัญคือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และสินค้าประมง ประกอบกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ได้มอบนโยบาย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 เน้นให้ความสำคัญในเรื่อง การลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ ก่อให้เกิดกิจกรรม ลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างสินค้าที่สำคัญดังกล่าว จะต้องทำการผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้า 22 ชนิด ไว้แล้ว โดยมีหลักการคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อาทิ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด มีการผลิตร่วมกันเป็นกลุ่มและมีการเชื่อมโยงกับตลาด เพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่าง อุปสงค์และอุปทานของสินค้า แก้ปัญหาเรื่องสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก และเป็นการผลิตที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าว ทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกลการเกษตร และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมทั้ง ปัญหาการขาดอำนาจต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain) และปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิต และการบริหารจัดการร่วมกัน

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงได้จัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกันให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิต ที่มีคุณภาพดี ราคาถูก อาทิ พันธุ์ ปุ๋ย และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการจัดการด้านการตลาดโดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม และบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

1.2.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

1.3 เป้าหมายของโครงการ

รวมทั้งหมด จำนวน 4,007 แปลง ประกอบด้วย

- 1.3.1 แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 594 แปลง
 - 1.3.2 แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 1,721 แปลง
 - 1.3.3 แปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 1,692 แปลง
- หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

1.4 งบประมาณของโครงการ

ใช้งบปกติที่ได้รับการจัดสรรและการเจียดจ่ายงบประมาณจากโครงการ/กิจกรรมอื่นของหน่วยงาน รวมทั้งงบสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ

1.5 การดำเนินงานโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

1.5.1 แปลงใหญ่ปี 2559 (แปลงปีที่ 3)

- 1) การถ่ายทอดความรู้ (เน้นงานวิจัย/นวัตกรรม)
 - 1.1) วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ
 - 1.2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การตลาด การบริหารจัดการกลุ่ม
 - 1.3) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน
 - 1.4) พัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ครบทุกราย
- 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/แหล่งน้ำ
 - 2.1) จัดหาน้ำสนับสนุนแปลงใหญ่
 - 2.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต
 - 2.3) พัฒนาคุณภาพดินในแปลงใหญ่
- 3) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - 3.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ
 - 3.2) การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
 - 3.3) สร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป
- 4) การเชื่อมโยงตลาด
 - 4.1) สนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน ร่วมกันผลิตและร่วมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน
 - 4.2) เตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

1.5.2 แปลงใหญ่ปี 2560 (แปลงปีที่ 2)

- 1) การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม)
 - 1.1) จัดเวที/วิเคราะห์และจัดทำแผนรายแปลง/จัดทำแผนธุรกิจ
 - 1.2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการผลิต/บัญชีต้นทุน/การตลาด
 - 1.3) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน
- 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/แหล่งน้ำ
 - 2.1) จัดหาน้ำสนับสนุนแปลงใหญ่

- 2.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต
- 2.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 3) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - 3.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ
 - 3.2) การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
- 4) การเชื่อมโยงตลาด
 - ประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย/แผนการตลาด

1.5.3 แปลงใหญ่ปี 2561 (แปลงปีที่ 1)

- 1) การเตรียมการ
 - 1.1) รับรองแปลง (ภายในเดือนธันวาคม 2560)
 - 1.2) จัดเวทีวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและแผนรายแปลง
 - 1.3) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการบริหารจัดการ/การทำบัญชีกลุ่ม
- 2) การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)
 - 2.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
 - 2.2) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
 - 2.3) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน
- 3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/แหล่งน้ำ
 - 3.1) สนับสนุนปัจจัยการผลิต
 - 3.2) พัฒนาคุณภาพดิน
 - 3.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 4) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - 4.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ
 - 4.2) การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
- 5) การเชื่อมโยงตลาด
 - ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด

1.5.4 การบริหารจัดการ

- 1) พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงใหญ่ปี 2559
- 2) พัฒนาผู้จัดการแปลง ปี 2561
- 3) จัดประชุมเครือข่ายคณะกรรมการแปลงใหญ่
- 4) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- 5) ติดตามและประเมินผล
- 6) บริหารจัดการโครงการ/พัฒนาฐานข้อมูลกลาง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย ส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก ลักษณะการผลิตต่างคนต่างทำ ซึ่งการดำเนินการลักษณะดังกล่าวทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ค่าจ้างแรงงานสูง และขาดอำนาจการต่อรองด้านการตลาด ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร และให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย พัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด การรวมกลุ่มการผลิต และสร้างเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงและเกื้อกูลกันภายใต้การสนับสนุนของทุกหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงได้จัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่มีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มและมีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนด้านการตลาด ตามยุทธศาสตร์ 20 ปี ของรัฐบาล ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 14,500 แปลง และจำนวนพื้นที่ 90 ล้านไร่ ในปี พ.ศ.2579

การดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 3 ปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีแปลงที่เกิดขึ้นใหม่ ในขณะที่แปลงเดิมก็มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจนครบ 3 ปี มีแนวทางการส่งเสริมใน 5 ด้าน คือ 1) ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต 2) การเพิ่มผลผลิต 3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต 4) การเชื่อมโยงตลาด และ 5) การบริหารจัดการกลุ่ม สำหรับงบประมาณดำเนินการ ใช้ขั้บปกติที่ได้รับการจัดสรรจากโครงการ รวมทั้งบสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการติดตามประเมินผลทุกปี ผลการประเมินในปีที่ผ่านมาเกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ต้องการลดลงร้อยละ 20 เป็นผลจากการนำองค์ความรู้ด้านการผลิต และการบริหารจัดการกลุ่มไปปฏิบัติ แต่การผลิตสินค้าคุณภาพและการตลาดยังคงมีปัญหา เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนผลิตสินค้าที่มีคุณภาพแต่ยังขายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต (Memorandum of Understanding : MOU) ยังไม่เป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลง เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงตามความต้องการของภาคเอกชน นอกจากนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมในปี 2559 ได้ดำเนินการมาครบ 3 ปี และได้มีการเปลี่ยนผู้จัดการแปลง จากเดิมซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ ไปสู่เกษตรกรผู้นำที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการแปลงใหญ่ให้เกิดความยั่งยืน ในส่วนแปลงที่ดำเนินการปี 2560 และปี 2561 ก็ได้เตรียมพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่เกษตรกรผู้นำในปีต่อ ๆ ไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล ได้รับมอบหมายให้ประเมินผลโครงการฯ ดังกล่าว ซึ่งเป็นโครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อฝ่ายบริหารและผู้เกี่ยวข้องได้มีสารสนเทศ สำหรับประกอบการพิจารณาและตัดสินใจในการปรับปรุงและดำเนินงานโครงการให้ได้ตามเป้าหมายในระยะต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ

2.3 ขอบเขตของการประเมินผล

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการโครงการแปลงใหญ่ครอบคลุมจำนวน 4,007 แปลง พื้นที่ 4.358 ล้านไร่ เกษตรกร 317,453 ราย ใน 77 จังหวัด ประกอบด้วย

- 1) แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 594 แปลง พื้นที่ จำนวน 1.379 ล้านไร่ เกษตรกร 92,338 ราย
- 2) แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 1,721 แปลง พื้นที่ จำนวน 1.771 ล้านไร่ เกษตรกร 139,515 ราย
- 3) แปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 1,692 แปลง พื้นที่ จำนวน 1.208 ล้านไร่ เกษตรกร 85,600 ราย
(ข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2561)

2.3.2 ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) ผู้จัดการแปลง
- 2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561

2.3.3 ระยะเวลาข้อมูล

- 1) ข้อมูลด้านการผลิต
 - 1.1) แปลงปี 2559 ข้อมูลก่อนมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2558/59 หลังมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2561/62
 - 1.2) แปลงปี 2560 ข้อมูลก่อนมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2559/60 หลังมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2561/62
 - 1.3) แปลงปี 2561 ข้อมูลก่อนมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2560/61 หลังมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2561/62
(สินค้าเกษตรที่ 1 ปีเพาะปลูกสามารถปลูกได้ 2 รอบ ยึดเฉพาะช่วงปลูกฤดูฝน ตั้งแต่ 1 พ.ค. – 31 ต.ค.)
- 2) ข้อมูลด้านผลได้ (Outputs) ของโครงการเป็นข้อมูลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2561
(1 ต.ค. 60 – 30 ก.ย. 61)

2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.4.1 การตรวจเอกสาร

นโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับภาคการเกษตรไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรที่ปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงกันมาร่วมกันทำการผลิตและร่วมกันขายสินค้า เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต รวมทั้งการสร้างอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกรในการขายสินค้าเกษตร การศึกษาเชิงนโยบายแปลงใหญ่ที่ส่งผลต่อภาคเกษตรไทย มีหลากหลายวิธี เช่น การวิเคราะห์นโยบาย โดยใช้ SWOT Analysis (กมลรัตน์ ธีระพงษ์, 2561) พบว่า จุดแข็งของนโยบายคือการที่ภาคเกษตรของประเทศไทยมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนภาคเกษตรอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินนโยบายสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดอ่อนของนโยบายอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันในเรื่องของการดำเนินนโยบาย รวมไปถึงการก้าวตามไม่ทันเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปได้ช้า ส่วนโอกาสของนโยบายเกษตรแปลงใหญ่คือการที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างกว้างขวางซึ่งส่งผลให้การส่งเสริมการเกษตรเป็นไปได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรก็ประสบกับอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงในด้านการเมือง และความผันผวนของสภาพอากาศและเศรษฐกิจโลก ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภาคเกษตรของไทย

นอกจากนั้นนโยบายแปลงใหญ่ เป็นโครงการสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ต้องการปฏิรูปภาคเกษตรและมุ่งเน้นการพัฒนาภาคเกษตรใน 4 ด้าน ได้แก่ เจาะกลุ่มเกษตรกร สินค้าเกษตร ทรัพยากรเกษตร และการบริหารจัดการภาครัฐ และผลการดำเนินงานโครงการ มีแนวโน้ม

เติบโตขึ้นทุกปี เพราะเกษตรกรเริ่มเห็นผลลัพธ์การทำเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร ทั้งนี้นโยบายยังคงมีจุดอ่อนของการปฏิบัติงาน คือ ยังมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในเรื่องของการดำเนินนโยบายของผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีอายุมากส่งผลให้การรับรู้และเข้าใจในองค์ความรู้ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ซ้ำ (วิริยะ คล้ายแดง, 2561)

จะเห็นได้ว่า จุดอ่อนที่สำคัญในการดำเนินนโยบาย คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกัน รวมถึงเกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ ทำให้เข้าถึงนวัตกรรมได้ค่อนข้างช้า ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย จึงควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะนำไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง

การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต้นแบบ) ปี 2559 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลได้ (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากโครงการ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการแปลงต้นแบบทั้งหมด 76 แปลง และเกษตรกรจำนวน 2,280 ราย ผลการประเมิน พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 66.09 มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง ในจำนวนนี้มีเกษตรกรร้อยละ 19.83 ที่สามารถลดต้นทุนเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ร้อยละ 20 ส่วนเกษตรกรที่ต้นทุนการผลิตยังไม่ลดลง เนื่องจากยังนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติไม่มากนัก รวมทั้งมีปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบ อาทิ ภัยแล้ง โรคระบาด เป็นต้น ในด้านผลผลิต เกษตรกร ร้อยละ 51.67 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น จากการนำความรู้ในการใช้พันธุ์ดี การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ กระบวนการผลิต ขณะที่การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เกษตรกรทั้งหมด 13,549 ราย ได้รับการพัฒนาเข้าสู่การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และมีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต GAP/เกษตรอินทรีย์แล้วร้อยละ 36 ซึ่งในด้านการตลาด พบว่า 76 แปลงที่เข้าร่วมโครงการ มีการทำสัญญาข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้วทั้งหมด และมีเกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายร้อยละ 63 ทั้งนี้เกษตรกร ร้อยละ 38 นำผลผลิตไปขายได้ตามราคาที่ตกลงกันได้ ส่วนเกษตรกรร้อยละ 62 ขายผลผลิตไม่เป็นไปตามข้อตกลง เนื่องจากคุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นไปตามที่ต้องการของภาคเอกชน ข้อค้นพบที่สำคัญ เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ร้อยละ 20 เนื่องจากเกษตรกรยังนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติไม่ครบตามหลักสูตรที่หน่วยงานเข้าไปสนับสนุน เพียงเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจไปปฏิบัติเท่านั้น รวมทั้งการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตยังมีปัจจัยภายนอกอื่นมากระทบ เช่น ภัยแล้งในช่วงการเพาะปลูก ส่วนการรวมกลุ่มเป็นหลักสำคัญของโครงการแปลงใหญ่ ซึ่งมี หลายกลุ่มชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินการ บางแปลง ยังรวมกลุ่มกันยังไม่เข้มแข็งมากนัก ซึ่งต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสร้างความสามัคคีภายในกลุ่ม ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงโครงการให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรให้การสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือน ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ใน การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต รวมทั้งการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกแปลงใหญ่เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่การขยายผลการพัฒนาต่อไปยังเกษตรกรที่ยังไม่รวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่

นอกจากนี้ การผลิตและการตลาดในแปลงใหญ่ เช่น สินค้าปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัด สุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร สตูล และตรัง (ศุทธิกานต์ คงคล้าย และคณะ, 2553) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีต้นทุนการผลิตที่สูงเนื่องจากราคาปุ๋ยเคมีที่สูง โดยต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 9,090.48 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.01 บาท โดยสัดส่วนของต้นทุนที่สูงที่สุดได้แก่ค่าปุ๋ยและยา ร้อยละ 41 รองลงมาได้แก่ค่าแรงงาน ร้อยละ 33 และที่เหลือน้อยร้อยละ 26 จะเป็นในส่วนของต้นทุนคงที่ สำหรับด้านการตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่

ใหญ่ได้รับผลกระทบในเรื่อง 1) ราคาที่มีความผันผวน และราคาซื้อขายต่ำ 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับความสะดวกในเรื่องราคา และการบริการ 3) มีการเปลี่ยนแปลงของราคาโดยไม่ได้บอกล่วงหน้า 4) เกษตรกรเสียเปรียบและไม่มีความอำนาจในการต่อรอง

ดังนั้นมาตรการสำคัญที่จะช่วยในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่คือ การจัดสวนที่ดีโดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการธาตุอาหารและน้ำ และการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน Roundtable on sustainable palm oil ซึ่งจะมีต้นทุนเฉลี่ยต่ำกว่าการผลิตทั่วไปร้อยละ 30.23 (สรพงศ์ เบญจศรี และปัญญา ใจสมุทร, 2557) สำหรับด้านตลาด การจัดการโลจิสติกส์เป็นแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยให้เกษตรกรได้รับราคาที่สูงขึ้น จากการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ลานเทและสหกรณ์การเกษตรบางสะพานน้อย จำกัด (ฉะอ้อน จุ้ยแจ่ม, 2555) พบว่า 1) กรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตให้กับผู้ประกอบการลานเทจะมีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.8339 บาท 2) กรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตให้กับสหกรณ์การเกษตรบางสะพานน้อย จำกัด จะมีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.7172 บาท และ 3) กรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะมีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.9207 บาท แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรขายผลผลิตให้กับสหกรณ์การเกษตรบางสะพานน้อย จำกัด จะมีต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำที่สุด เนื่องจากมีขั้นตอนการรับซื้อที่เป็นระบบและมีมาตรการจัดการรับซื้อผลผลิตที่เป็นมาตรฐานชัดเจน

แนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความสำเร็จ มีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาแปลงใหญ่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแปลงใหญ่ พบว่า มีปัจจัยสู่ความสำเร็จ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการลดต้นทุน ควรเน้นการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ตลอดกระบวนการผลิต ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อทดแทนสารเคมีให้มากขึ้น รวมทั้งการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อนำมาปรับปรุงในกระบวนการผลิต ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงานวิจัย คิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการลดต้นทุนการผลิตและผลักดันให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง 2) ด้านการเพิ่มผลผลิต ควรเน้นการนำองค์ความรู้ ผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการผลิต หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตลอดกระบวนการผลิต รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และภาคเอกชนมีการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าสู่สากล 4) ด้านการตลาด ควรมีการวางแผนร่วมกันในทุกภาคส่วน ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการผลิต การประเมินผลผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้า และรักษาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งส่งเสริมให้ผลิตสินค้าในรูปแบบตลาดพันธะสัญญา (Contract Farming) เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา 5) ด้านการบริหารจัดการ เน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบ Zero Waste ผลักดันเกษตรกรที่มีความสนใจและต้องการพัฒนาตนเองเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ Young Smart Farmer เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อสืบทอดการบริหารจัดการให้มีความยั่งยืน และเชื่อมโยงศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ภายในพื้นที่แปลงใหญ่ให้มากขึ้น (Sumonwan Jirarud and Suneepore Suwanmaneepong, 2560) ศึกษาความสามารถในการทำกำไรของผลผลิตข้าวภายใต้โครงการเกษตรแปลงใหญ่ (A Large Agricultural Plot Scheme: LAPS) ในอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์สมการถดถอย ซึ่งเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในโครงการมีกำไรจากการขายเฉลี่ย 135,267.40 บาทต่อปี โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของผลผลิตข้าวมีเพียงตัวเดียว คือขนาดของพื้นที่ฟาร์ม ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในส่วนปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรม และการเป็นสมาชิกโครงการเกษตร ไม่มีนัยสำคัญในการส่งผลต่อการทำกำไรของผลผลิตข้าวภายใต้โครงการเกษตรแปลงใหญ่

จากการตรวจเอกสาร ในด้านนโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับภาคการเกษตรไทย การประเมินผลโครงการ และแนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความสำเร็จ ทำให้ผู้ประเมินได้ทราบถึง นโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่ ซึ่งการขับเคลื่อนโครงการยังคงมีจุดแข็ง จุดอ่อนในการดำเนิน ๆ ซึ่งจะใช้ประกอบการประเมินผลในครั้งนี้ รวมทั้งได้ทราบถึงผลประเมินและตัวชี้วัดต่าง ๆ ของการประเมินผลแปลงต้นแบบปี 2559 ซึ่งการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมของหน่วยงานเพียงอย่างเดียวแต่ยังมีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องด้วย และด้านการตลาดเกษตรแปลงใหญ่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมมากนัก จึงได้นำมาประกอบในการประเมินผลและกำหนดตัวชี้วัดในครั้งนี้ ในส่วนการศึกษาแนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความสำเร็จ ผู้ประเมินได้ทราบถึงปัจจัย 5 ด้านที่ทำให้แปลงใหญ่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมด้านการลดต้นทุน 2) ด้านการเพิ่มผลผลิต 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต 4) ด้านการตลาด และ 5) ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการตอบผลสำเร็จของโครงการแปลงใหญ่ในครั้งนี้

2.4.2 แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดด้านการผลิต (เจนริชา ชัยชาญ, 2558)

การผลิต หมายถึง การสร้างเศรษฐกิจและบริการต่าง ๆ เพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์ การผลิตสิ่งของและบริการทุกอย่าง จะต้องเป็นการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจขึ้นใหม่ การผลิตหรือการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจขึ้นใหม่ อาจจัดอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การสร้างรูปร่างผลิตผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของปัจจัยการผลิตต่างๆ เพื่อให้เกิดสินค้าตามลักษณะและรูปร่างที่ต้องการเพื่อเพิ่มความพอใจให้แก่ผู้ใช้ และผู้บริโภคมากที่สุด

กระบวนการผลิต (Production Process) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) และผลผลิต (Output) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือทรัพยากรที่ใช้ผลิตทั้งที่เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Tangible Assets) เช่น ดิน เครื่องจักร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible Assets) เช่น แรงงานระบบการจัดการข่าวสาร ทรัพยากรที่ใช้จะต้องมีคุณสมบัติและประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำเพื่อให้สินค้าสำเร็จรูปสามารถแข่งขันทางด้านราคาได้ในท้องตลาด

2) กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) เป็นขั้นตอนที่ทำให้ปัจจัยนำเข้าที่ผ่านเข้ามามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ รูปลักษณ์ (Physical) โดยการผ่านกระบวนการผลิตในโรงงาน (Location) โดยการขนส่ง การเก็บเข้าคลังสินค้า การแลกเปลี่ยน (Exchange) โดยการค้าปลีก การค้าส่ง การให้ข้อมูล (Informational) โดยการติดต่อสื่อสาร และจิตวิทยา (Psychological) โดยการนันทนาการ ฯลฯ

3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลได้จากกระบวนการผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่าปัจจัยนำเข้าที่ร่วมกัน อันเนื่องมาจากได้ผ่านกระบวนการแปลงสภาพ ผลผลิตแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ได้จากการทำงานร่วมกันของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่มีอรรถประโยชน์มากกว่าศูนย์ (Goods and Service)

แนวคิดด้านต้นทุนการผลิต (เจนริชา ชัยชาญ, 2558)

ต้นทุนการผลิต (Cost of Production) คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต ต้นทุนการผลิตมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ต้นทุนที่เป็นตัวเงิน (Cash Cost) และต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non Cash Cost) ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร เป็นต้น

ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร (Fixed Cost and Variable Cost) ปัจจัยการผลิตใด ๆ ก็ตามจะถือว่าเป็น “ปัจจัยคงที่” ต่อเมื่อปริมาณการใช้ปัจจัยนั้นไม่เปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาการผลิต แต่ถ้าปริมาณการใช้ปัจจัยใดเปลี่ยนแปลงระหว่างการผลิต เราเรียกปัจจัยการผลิตนั้นว่า “ปัจจัยผันแปร” เมื่อมีการใช้ปัจจัย

ในการผลิตสินค้าก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยคงที่เรียกว่า ต้นทุนคงที่ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยผันแปรเรียกว่าต้นทุนผันแปร

1) ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (Total Fixed Cost: TFC) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยคงที่ และต้นทุนที่จะไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อจำนวนผลิตเปลี่ยนแปลง เช่น ในการทำฟาร์ม ต้นทุนคงที่ที่เป็นตัวเงินได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าจ้างแรงงานรายปี เป็นต้น ส่วนต้นทุนคงที่ที่ไม่ใช่เงินสดได้แก่ ค่าเสื่อมของอาคารและเครื่องมือ เครื่องจักรซึ่งเกิดจากการใช้งานเป็นเวลานาน ค่าจ้างแรงงานจากครอบครัวและการจัดการ เป็นต้น

2) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (Average Fixed Cost : AFC) คำนวณได้จากการเอาต้นทุนคงที่ที่ตั้งหารด้วยผลผลิต ต้นทุนคงที่เฉลี่ยมีค่าเปลี่ยนแปลงทุกระดับการผลิต นั่นคือเมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้นต้นทุนคงที่เฉลี่ยจะมีค่าลดลง

$$AFC_i = TFC_i / Q_i \quad (1)$$

โดยที่ AFC_i = ต้นทุนคงที่เฉลี่ยของตัวอย่างที่ i
 TFC_i = ต้นทุนคงที่ทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 Q_i = ปริมาณผลผลิตของตัวอย่างที่ i

3) ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (Total Variable Cost : TVC) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปร คำนวณหาได้จากการนำจำนวนปัจจัยผันแปรทั้งหมดคูณด้วยราคาของปัจจัยผันแปรต่อหน่วย

$$TVC_i = PX_1 * X_1 + PX_2 * X_2 + \dots + PX_n * X_n \quad (2)$$

โดยที่ TVC_i = ต้นทุนผันแปรทั้งหมด
 PX_i = ราคาของปัจจัยผันแปรต่อหน่วยตัวอย่างที่ i
 X_i = ปัจจัยผันแปรตัวอย่างที่ i

4) ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (Average Variable Cost : AVC) คำนวณได้จากการเอาต้นทุนผันแปรทั้งหมดตั้งหารด้วยผลผลิต [$AVC = TVC/Q$] ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามระดับการผลิต เส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยจะค่อย ๆ ลดลงจนต่ำสุด ณ ผลผลิตระดับหนึ่ง ถ้าหากทำการผลิตเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ เส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ย จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นเราสามารถคำนวณหาต้นทุนผันแปรทั้งหมด ได้จากต้นทุนผันแปรเฉลี่ยคูณด้วยจำนวนผลผลิต ดังนี้

$$AVC_i = TVC_i * Q_i \quad (3)$$

โดยที่ AVC_i = ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i
 TVC_i = ต้นทุนผันแปรทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 Q_i = ผลผลิตตัวอย่างที่ i

5) ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost :TC) คือ ผลรวมของต้นทุนคงที่กับต้นทุนผันแปร เมื่อไม่มีการใช้ปัจจัยผันแปรเลย (การผลิตเท่ากับ 0) ต้นทุนทั้งหมดจะมีค่าเท่ากับต้นทุนคงที่ เส้นต้นทุนทั้งหมดจะมีรูปร่างเหมือนกับเส้นต้นทุนผันแปร แตกต่างกันตรงที่จุดเริ่มต้น (Origin) ของเส้นต้นทุนทั้งหมดจะเริ่มที่จุดกำเนิด

$$TC_i = TFC_i + TVC_i \quad (4)$$

โดยที่ TC_i = ต้นทุนทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 TFC_i = ต้นทุนคงที่ทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 TVC_i = ต้นทุนผันแปรทั้งหมดของตัวอย่างที่ i

6) ต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (บาท) หารด้วยเนื้อที่เพาะปลูกของแปลงตัวอย่างที่ i (ไร่)

$$TCR_i = TC_i / A_i \quad (5)$$

โดยที่ TCR_i = ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท)

TC_i = ต้นทุนการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i
หรือค่าใช้จ่ายในการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i (บาท)

A_i = เนื้อที่ปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

7) ผลผลิตต่อไร่ คือ ผลผลิตทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (กก.) หารด้วย เนื้อที่ปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

$$Y_i = P_i / A_i \quad (6)$$

โดยที่ Y_i = ผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

P_i = ผลผลิตทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (กก.)

A_i = เนื้อที่ปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

8) ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม คือ ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท) หารด้วยผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

$$TCK_i = TCR_i / Y_i \quad (7)$$

โดยที่ TCK_i = ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัมของตัวอย่างที่ i (บาท)

TCR_i = ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท)

Y_i = ผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

แนวคิดรายได้จากการผลิต (เจนธิชา ชัยชาญ, 2558)

รายได้ที่ผู้ผลิตได้รับจากการขายผลผลิตในราคาที่กำหนด ซึ่งถ้าราคาสินค้าสูงขึ้นจำนวนสินค้าที่ขายได้มีปริมาณลดลงรายได้จากการผลิตจะลดลงด้วย และเนื่องจากราคาของสินค้า ในแต่ละระดับคือรายรับของผู้ผลิต จากการขายสินค้านั้น ๆ ดังนั้น ราคาต่อหน่วยสินค้า ณ ระดับการขายจะเท่ากับรายรับเฉลี่ย (Average Revenue : AR) ของผู้ผลิต ณ ระดับการขาย

1) รายรับรวม (Total Revenue : TR) หมายถึง รายรับทั้งหมดที่ผู้ผลิตได้รับจากการขายสินค้า รายรับรวมหาได้จาก

$$TR_i = P_i * Q_i \quad (8)$$

โดยที่ TR_i = รายรับรวมของตัวอย่างที่ i

P_i = ราคาสินค้าต่อหน่วยของตัวอย่างที่ i

Q_i = ปริมาณสินค้าที่ขายได้ของตัวอย่างที่ i

2) รายรับเฉลี่ย (Average Revenues : AR) หมายถึง รายรับรวมเฉลี่ยต่อจำนวนสินค้าทั้งหมดที่ขายได้ รายรับเฉลี่ยหาได้จาก

$$AR_i = \frac{TR_i}{Q_i} \quad (9)$$

โดยที่ AR_i = รายรับเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i

TR_i = รายรับรวมของตัวอย่างที่ i

Q_i = ปริมาณสินค้าที่ขายได้ของตัวอย่างที่ i

3) รายรับเพิ่ม (Marginal Revenue :MR) หมายถึง รายรับรวมที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อขายสินค้าเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย รายรับเพิ่มหาได้จาก

$$MR_i = \frac{\Delta TR_i}{\Delta Q_i} \quad (10)$$

$$\begin{aligned} \text{โดยที่ } MR_i &= \text{รายรับเพิ่มของตัวอย่างที่ } i \\ \Delta TR_i &= \text{ส่วนเปลี่ยนแปลงของรายรับรวมตัวอย่างที่ } i \\ \Delta Q_i &= \text{ส่วนเปลี่ยนแปลงของจำนวนสินค้าที่ขายได้ตัวอย่างที่ } i \end{aligned}$$

4) ความสัมพันธ์ระหว่างรายรับรวม (TR) รายรับเฉลี่ย (AR) และรายรับเพิ่ม (MR)

รายรับเฉลี่ยจะมีค่าลดลงเมื่อขายสินค้าได้เพิ่มขึ้นและมีค่ามากกว่ารายรับเพิ่มเสมอไม่ว่า จะขายสินค้าได้จำนวนเท่าใด ในขณะที่รายรับเพิ่มมีค่าเป็นบวก รายรับรวมจะเพิ่มขึ้นเมื่อขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น เมื่อรายรับเพิ่มมีค่าเป็นศูนย์ รายรับรวมจะมีค่าสูงสุด เมื่อรายรับเพิ่มมีค่าเป็นลบ รายรับรวมจะมีค่าลดลงเมื่อขายสินค้าเพิ่มขึ้น ในขณะที่รายรับรวมมีค่าเพิ่มขึ้น รายรับเฉลี่ยและรายรับเพิ่มจะมีค่าลดลง

แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของการประเมินผล (บรรเทิง มาแสง, 2546)

การประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามระยะเวลาของโครงการดังนี้

1) การประเมินผลก่อนการดำเนินงานโครงการ (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินผลก่อนที่จะทำโครงการ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลครั้งนี้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้น คำนึงกับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์เสนอต่อผู้มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ได้ (Output) กับผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ (Effect) มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันโครงการไม่ให้ล้มเหลว นอกจากนี้บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลยังสามารถนำไปใช้ประยุกต์ในการจัดทำโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้

3) การประเมินโครงการหลังสิ้นสุดแล้ว (Post Evaluation) การประเมินผลในลักษณะนี้เป็นการประเมิน ผลกระทบ (Impact) อันเกิดจากการทำงานของโครงการ โดยเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ว่าผลดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้บทเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ จะได้นำไปประกอบการพิจารณาแนวทางในการวางโครงการอื่น ๆ ต่อไป

ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2553)

ตัวแบบเชิงตรรกะ เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจนที่นำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการปฏิบัติงานของแผนงาน การจัดทำกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ (W.K. Kellogg Foundation, 2004)

ตัวแบบเชิงตรรกะ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ทรัพยากรต่าง ๆ (Resources) เช่น คน เงิน การจัดการองค์การ และชุมชนที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

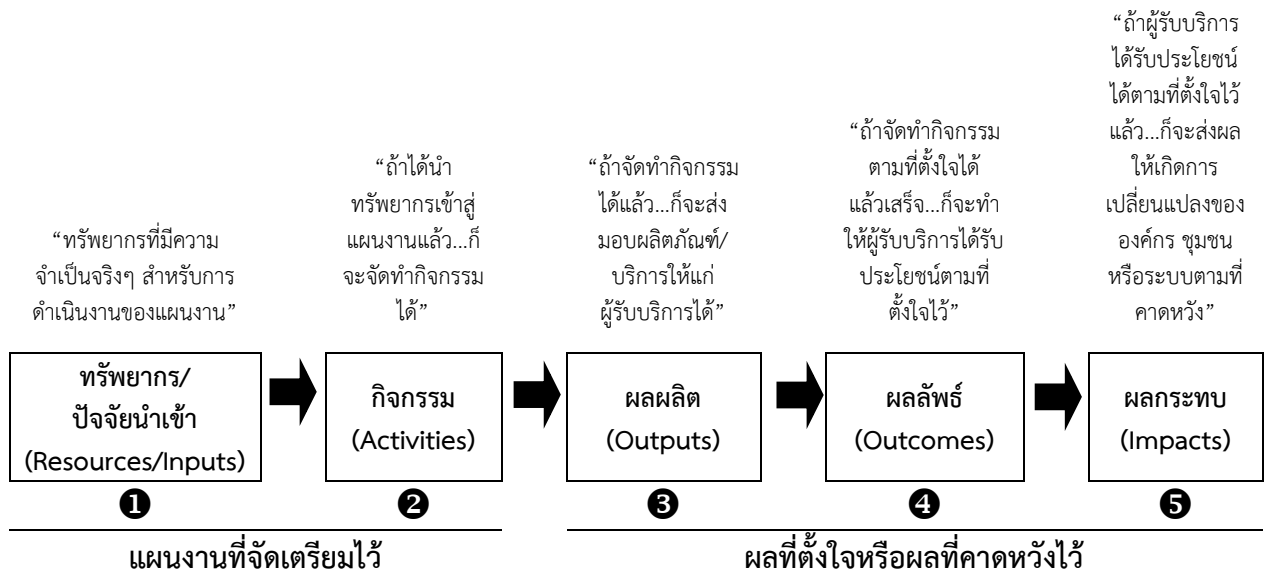
2) กิจกรรมของแผนงาน (Program Activities) แผนงานคือสิ่งที่จัดทำขึ้นโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ส่วนกิจกรรมเป็นทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และกิจกรรมการพัฒนานี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ (Outputs , Outcomes และ Impacts)

3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมของแผนงานและอาจครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน

4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพและระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน ผลลัพธ์ระยะสั้นวัดได้ภายใน 1 - 3 ปี ผลลัพธ์ระยะยาววัดได้ภายใน 4 - 6 ปี และนำไปสู่ผลกระทบได้

5) ผลกระทบ (Impacts) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์การชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดทำกิจกรรมของแผนงานที่ปรากฏในช่วง 7 - 10 ปี ของการดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งโดยปกติมักจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

นักประเมินผลบางท่านเห็นว่าตัวแบบเชิงตรรกะ เป็นทฤษฎีแผนงาน (Program Theory) เพราะว่าการอธิบายกระบวนการทำงานของแผนงานที่เป็นปัจจัย ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสุดท้ายที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดแผนงาน

ที่มา : W.K. Kellogg Foundation, 2004

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองโลจิก (Logic Model)

การสร้างเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตัวชี้วัดทางกายภาพ เช่น เพศ หรือตัวชี้วัดที่บอกความแตกต่าง เช่น ระดับการศึกษา อายุ ผู้ประเมินหรือผู้วิจัยสามารถวัดค่าตัวชี้วัดได้ไม่ยากนักแต่ตัวชี้วัดบางตัวไม่สามารถวัดได้จากการสังเกตหรือสอบถาม ถึงความแตกต่างได้ เช่น ทักษะ ความรู้ หรือความเข้าใจ เป็นต้น ตัวชี้วัดเหล่านี้ต้องใช้เครื่องมือวัดที่ผู้ประเมินหรือผู้วิจัยต้องสร้างขึ้นมาพิเศษเพื่อวัดข้อเท็จจริงได้อย่างแม่นยำและเที่ยงตรง ในการประเมินครั้งนี้ได้นำมาตรวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) ที่สร้างขึ้นโดย Rensis Likert มาใช้ในการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยกำหนดระดับของการแสดงความคิดเห็นในข้อถามกำหนดความคิดเห็นแต่ละระดับ ดังนี้ (ศุภนัย ประเมินผล, 2556)

- 5 คะแนน สำหรับมาก
- 4 คะแนน สำหรับค่อนข้างมาก
- 3 คะแนน สำหรับปานกลาง
- 2 คะแนน สำหรับค่อนข้างน้อย
- 1 คะแนน สำหรับน้อย

ต่อจากนั้นก็มากำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง ๆ มีวิธีคำนวณหาค่าคะแนนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

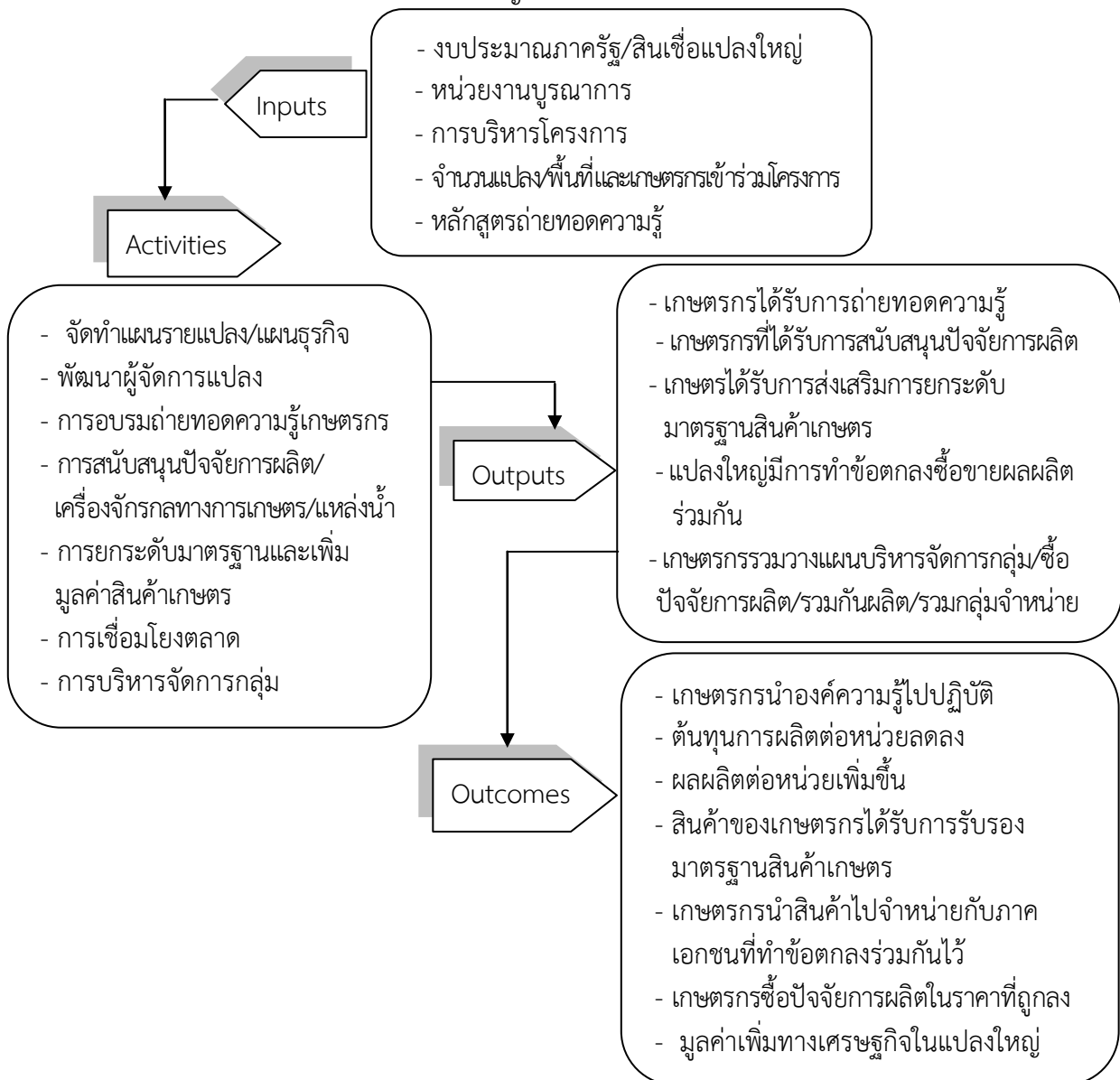
โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมาก (ในที่นี้ = 5)

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อย (ในที่นี้ = 1)

จำนวนระดับ คือ ระดับการวัดที่กำหนด ซึ่งสามารถกำหนดได้หลายระดับ เช่น 3 ระดับ 4 ระดับ หรือ 5 ระดับ ในที่นี้คือ 5 ระดับ

2.5 กรอบแนวคิดในการประเมินผล

จากการศึกษากรอบแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผล โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2559 – 2561 ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

2.6 วิธีการประเมินผล

2.6.1 รูปแบบประเมินผล

จากการศึกษาแนวคิดของตัวแบบตรรกะ (Logic Model) ซึ่งเป็นรูปแบบของกระบวนการในเชิงเหตุและผล สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมืออธิบายกระบวนการของการประเมินผล ที่เน้นความเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรในกิจกรรมของโครงการ รวมถึงผลได้และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จึงได้นำตัวแบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ ส่วนผลกระทบเนื่องจากต้องใช้ระยะเวลานานในการประเมินผล ครั้งนี้จึงยังไม่ได้ดำเนินการประเมินผลกระทบของโครงการ ดังกล่าว

2.6.2 ประเภทการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing Evaluation) ซึ่งมุ่งเน้นพิจารณาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจาก การดำเนินโครงการ เพื่อนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่อไป

2.6.3 แผนแบบการประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังมีโครงการ และเปรียบเทียบกับเป้าหมายของโครงการ

2.6.4 ประเด็นและตัวชี้วัด

จากแนวคิดของการประเมินผลที่นำมาประยุกต์ใช้ ได้สร้างเป็นประเด็นที่ต้องการประเมิน และตัวชี้วัด โดยเกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบในครั้งนี้นี้จะเป็นการเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และก่อนหลังมีโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ประเด็น และตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1.ปัจจัยนำเข้า		
1.1 งบประมาณ		
1.1.1 งบประมาณภาครัฐ	- จำนวนงบประมาณที่สนับสนุนโครงการ - ร้อยละความเพียงพอ/ความทันเวลาของงบประมาณ	เท่ากับเป้าหมาย -
1.1.2 สินเชื่อแปลงใหญ่	- จำนวนสินเชื่อเงื่อนไขพิเศษสำหรับสมาชิกแปลงใหญ่ - จำนวนแปลงที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแปลงใหญ่	เท่ากับ 20,000 ล้านบาท เท่ากับ 2,000 แปลง
1.2 หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการ	- จำนวนหน่วยงานร่วมปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ และเอกชน	23 หน่วยงาน
1.3 การบริหารโครงการ	- จำนวนคณะกรรมการระดับส่วนกลาง/ระดับจังหวัด	เท่ากับเป้าหมาย
1.4 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	- จำนวนแปลง พื้นที่และเกษตรกรที่ผ่านการพิจารณา คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนนโยบายกษ.๑ (CoO)	เท่ากับเป้าหมาย
1.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้	- จำนวนหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดต้นทุน/ด้านการเพิ่มผลผลิต/ ด้านคุณภาพ ผลผลิต/ด้านการตลาด/ด้านการบริหารจัดการ	เท่ากับเป้าหมาย
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ	- ร้อยละแปลงที่ดำเนินการจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ	เท่ากับเป้าหมาย
2.2 การพัฒนาผู้จัดการแปลง	- จำนวนผู้จัดการแปลงเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้	597 ราย

ตารางที่ 1 ประเด็น และตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
2.3 การอบรมถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละแปลงที่ได้รับการถ่ายทอดงานวิจัย/นวัตกรรม (แปลงปี 59) การเพิ่มประสิทธิภาพนวัตกรรม (แปลงปี 60) การลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (แปลงปี 61) - ร้อยละแปลงที่ได้รับการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer - ร้อยละแปลงที่ได้รับการส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน - ร้อยละแปลงที่ได้รับการพัฒนาขบวนการรวมกลุ่มในรูปกลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล)/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ - ร้อยละแปลงที่ได้รับการพัฒนาตลาด/เพิ่มช่องทางจำหน่าย	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การสนับสนุนแหล่งน้ำ/การปรับปรุงบำรุงดิน/เครื่องจักรกล/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่	- จำนวนแปลงเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ - จำนวนแปลง/พื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินในแปลงใหญ่ - ร้อยละแปลงที่ได้รับการสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพในแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
2.5 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	- ร้อยละแปลงที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพสินค้าเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	เท่ากับเป้าหมาย
2.6 การเชื่อมโยงตลาดและการบริหารจัดการกลุ่ม	- ร้อยละแปลงที่มีการเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่ - ร้อยละแปลงที่ได้รับการส่งเสริมรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต/รวมกลุ่มผลิต/รวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต - ร้อยละแปลงที่ได้รับการส่งเสริม/สนับสนุนให้เข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ (แปลงปี 2559)	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลได้ (Outputs)		
3.1 ด้านการได้รับถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	เท่ากับเป้าหมาย
3.2 เกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	- ร้อยละของแปลงที่เกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	594 ราย
3.3 ด้านการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกล/ปัจจัยการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย
3.4 ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน/คุณภาพน้ำ/คุณภาพฟาร์ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน/น้ำ/คุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย
3.5 การได้รับการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	เท่ากับเป้าหมาย
3.6 ด้านพัฒนาการตลาด/เชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ - จำนวนแปลงที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
3.7 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ร่วมกันวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม/ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน/รวมกันผลิต/รวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิตในนามกลุ่มแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย

ตารางที่ 1 ประเด็น และตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 ด้านการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ	- ร้อยละเกษตรกรที่นำองค์ความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ	เท่ากับเป้าหมาย
4.2 ด้านต้นทุนการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยที่ลดลง - ร้อยละของต้นทุนการผลิตต่อหน่วยที่ลดลงเปรียบเทียบก่อนและหลังมีโครงการ	เท่ากับเป้าหมาย ร้อยละ 20
4.3 ด้านการเพิ่มผลผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น - ร้อยละของผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นเปรียบเทียบก่อนและหลังมีโครงการ	เท่ากับเป้าหมาย ร้อยละ 20
4.4 ด้านคุณภาพผลผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	เท่ากับเป้าหมาย
4.5 ด้านการตลาด	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้	เท่ากับเป้าหมาย
4.6 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	- ร้อยละเกษตรกรที่จำหน่ายสินค้าเกษตรได้ตามราคาที่ตกลงกันไว้ - ร้อยละของเกษตรกรที่ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด - ร้อยละของแปลงที่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตกับผู้ประกอบการได้	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
4.7 ด้านมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	- จำนวนมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย
4.8 ความพึงพอใจ		
4.8.1 ด้านผลการดำเนินงานแปลงใหญ่	- ระดับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในแปลงใหญ่ - ระดับความต่อเนื่องในการดำเนินงานโครงการ	ระดับมากขึ้นไป ระดับมากขึ้นไป
4.8.2 ด้านความร่วมมือในแปลงใหญ่	- ระดับความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่ม/สมาชิกในแปลงใหญ่	ระดับมากขึ้นไป
4.8.3 ด้านการดำเนินงานของผู้จัดการแปลงในแปลงใหญ่	- ระดับความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม/ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานแปลงใหญ่	ระดับมากขึ้นไป
4.8.4 ด้านภาพรวมของโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย/การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การเชื่อมโยงตลาด/การบริหารจัดการกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป
4.8.5 ด้านความยั่งยืนของระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่	- ร้อยละของเกษตรกรที่โครงการฯเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร - ร้อยละของเกษตรกรที่โครงการฯควรดำเนินการต่อไป	ระดับมากขึ้นไป ระดับมากขึ้นไป

2.6.5 การรวบรวมข้อมูล

1) **วิธีการรวบรวมข้อมูล** ศูนย์ประเมินผลร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้จัดการแปลง แบบสัมภาษณ์เกษตรกร เอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

2.1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้จัดการแปลงที่ใช้แบบสอบถาม และกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

(1) ผู้จัดการแปลง โดยใช้วิธีการสำมะโน (Census) ประชากรทั้งหมด จำนวน 4,007 ราย

ประกอบด้วย

(1.1) แปลงใหญ่ ปี 2559 จำนวน 594 ราย

(1.2) แปลงใหญ่ ปี 2560 จำนวน 1,721 ราย

(1.3) แปลงใหญ่ ปี 2561 จำนวน 1,692 ราย

(2) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

(2.1) การกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้กฎของความชัดเจน (Rule of Thumb) ที่คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ ซึ่งตามกฎนี้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับประชากรที่มีจำนวนหลักหมื่น ควรใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 10 ของประชากร (Neuman, 1991)

ดังนั้น การประเมินผลครั้งนี้จึงกำหนดขนาดแปลงตัวอย่างที่ร้อยละ 10 แยกแปลงใหญ่ ปี 2559 แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ได้จำนวนแปลงตัวอย่างทั้งสิ้น 400 แปลง โดยสำรวจเกษตรกรตัวอย่างแปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 8 รายต่อแปลง แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 7 รายต่อแปลง และแปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 5 รายต่อแปลง รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,521 ราย

(2.2) สุ่มแปลงตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามภูมิภาค โดยแยกการสุ่มแปลงตัวอย่างในแปลงปี 2559 แปลงปี 2560 และแปลงปี 2561 หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแปลงตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Sampling Without Replacement)

(2.3) สุ่มตัวอย่างเกษตรกร ในการสำรวจในแต่ละแปลงโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Sampling Without Replacement) โดยใช้ตารางเลขสุ่มเป็นเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรในการประเมินผลโครงการฯ

ขั้นตอน/แปลงที่เข้าร่วมโครงการ	แปลงปี 2559			แปลงปี 2560			แปลงปี 2561			รวม	
1. ขนาดประชากร	95,338 ราย			139,515 ราย			85,600 ราย			320,453 ราย	
	594 แปลง			1,721 แปลง			1,692 แปลง			4,007 แปลง	
2. ขนาดแปลงตัวอย่าง (ร้อยละ 10)	59 แปลง			172 แปลง			169 แปลง			400 แปลง	
3. แบ่งแปลงตามสัดส่วนแต่ละภูมิภาค	N แปลง	สัดส่วน	n แปลง	N แปลง	สัดส่วน	n แปลง	N แปลง	สัดส่วน	n แปลง	N แปลง	n แปลง
ภาคเหนือ	120	0.2	12	343	0.2	34	359	0.2	34	822	80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	265	0.4	23	825	0.5	86	870	0.5	85	1,960	194
ภาคกลาง	143	0.2	12	316	0.2	34	273	0.2	34	732	80
ภาคใต้	66	0.2	12	237	0.1	18	190	0.1	16	493	46
รวม	594	1.0	59	1,721	1.0	172	1,692	1.0	169	4,007	400
4. สุ่มแปลงตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน	59 แปลง			172 แปลง			169 แปลง			400 แปลง	
5. สุ่มเกษตรกรตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน	472 ราย			1,204 ราย			845 ราย			2,521 ราย	

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ฐานระบบข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ของกรมส่งเสริมการเกษตร และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.6.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ในเชิงตัวเลขทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเป็นคำอธิบายประกอบตาราง

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น/ความพึงพอใจใช้การวัดแบบลิเคิทสเกล ((Likert Scale) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมายการประเมิน
4.21 - 5.00	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับมาก
2.61 - 3.40	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้ผลประเมินเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุน ส่งเสริมหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนจัดทำโครงการที่คล้ายคลึงกันต่อไป

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของโครงการ

3.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ

3.1.1 ขนาดพื้นที่โครงการ

พื้นที่แปลงใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งหมดจำนวน 4,358,226 ไร่ ประกอบด้วย แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 1,379,357 ไร่ แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 1,770,734 ไร่ และแปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 1,208,135 ไร่ โดยพื้นที่ประกอบด้วย 11 กลุ่มสินค้า ซึ่งพื้นที่ข้าวมากที่สุด จำนวน 1,650,068 ไร่ รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 622,479 ไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 517,289 ไร่ กลุ่มไม้ผล จำนวน 201,334 ไร่ และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 143,342 ไร่ ตามลำดับ ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2561 รายละเอียดดังตารางที่ 3.1 สรุปได้ดังนี้

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 1,379,357 ไร่ โดยมีพื้นที่ข้าวมากที่สุด จำนวน 900,653 ไร่ รองลงกลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 207,550 ไร่ กลุ่มพืชไร่ จำนวน 168,491 ไร่ กลุ่มไม้ผล จำนวน 53,996 ไร่ และกลุ่มประมง จำนวน 23,154 ไร่ ตามลำดับ

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 1,770,734 ไร่ โดยมีพื้นที่ข้าวมากที่สุด จำนวน 1,102,222 ไร่ รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 299,315 ไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 196,002 ไร่ กลุ่มไม้ผล จำนวน 73,211 ไร่ และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 48,610 ไร่ ตามลำดับ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 1,208,135 ไร่ โดยมีพื้นที่ข้าวมากที่สุด จำนวน 749,415 ไร่ รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 154,673 ไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 113,737 ไร่ กลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 81,048 ไร่ และกลุ่มไม้ผล จำนวน 74,127 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 3.1 ขนาดพื้นที่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วย : ไร่

กลุ่มสินค้า	จำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	
1. ข้าว	900,653	1,102,222	749,415	2,752,290
2. พืชไร่	168,491	299,315	154,673	622,479
3. ไม้ยืนต้น	207,550	196,002	113,737	517,289
4. ไม้ผล	53,996	73,211	74,127	201,334
5. พืชผัก/สมุนไพร	10,378	27,105	19,911	57,394
6. ไม้ดอกไม้ประดับ	617	10,986	1,546	13,149
7. หม่อนไหม	834	2,878	9,697	13,409
8. ประมง	23,154	8,014	1,566	32,734
9. ปศุสัตว์	13,684	48,610	81,048	143,342
10. แมลงเศรษฐกิจ	-	2,391	1,692	4,083
11. อื่น ๆ (นาเกลือ)	-	-	723	723
รวม	1,379,357	1,770,734	1,208,135	4,358,226

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562

3.1.2 จำนวนแปลงใหญ่เข้าร่วมโครงการ

จำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมดจำนวน 4,007 แปลง ประกอบด้วย แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 594 แปลง แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 1,721 แปลง และแปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 1,692 แปลง ประกอบด้วย 11 กลุ่มสินค้า ซึ่งแปลงข้าวมากที่สุด จำนวน 2,122 แปลง รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 491 แปลง กลุ่มไม้ผล จำนวน 394 แปลง กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 379 แปลง และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 271 แปลง ตามลำดับ ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2561 รายละเอียดดังตารางที่ 3.2 สรุปได้ดังนี้

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** จำนวนทั้งหมด 594 แปลง แปลงข้าวมากที่สุด จำนวน 380 แปลง รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 81 แปลง กลุ่มไม้ผล จำนวน 52 แปลง กลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 22 แปลง และกลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 20 แปลง ตามลำดับ

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** จำนวนทั้งหมด 1,721 แปลง แปลงข้าวมากที่สุด จำนวน 846 แปลง รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 229 แปลง กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 199 แปลง กลุ่มไม้ผล จำนวน 178 แปลง และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 107 แปลง ตามลำดับ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** จำนวนทั้งหมด 1,692 แปลง แปลงข้าวมากที่สุด จำนวน 896 แปลง รองลงกลุ่มพืชไร่ จำนวน 181 แปลง กลุ่มไม้ผล จำนวน 164 แปลง กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 160 แปลง และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 142 แปลง ตามลำดับ

ตารางที่ 3.2 จำนวนแปลงโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วย : แปลง

กลุ่มสินค้า	จำนวนแปลงเข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	
1. ข้าว	380	846	896	2,122
2. พืชไร่	81	229	181	491
3. ไม้ยืนต้น	20	199	160	379
4. ไม้ผล	52	178	164	394
5. พืชผัก/สมุนไพร	18	84	57	159
6. ไม้ดอกไม้ประดับ	1	27	8	36
7. หม่อนไหม	3	10	22	35
8. ประมง	17	19	50	86
9. ปศุสัตว์	22	107	142	271
10. แมลงเศรษฐกิจ	-	22	11	33
11. อื่น ๆ (นาเกลือ)	-	-	1	1
รวม	594	1,721	1,692	4,007

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562

3.1.3 จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 317,453 ราย ประกอบด้วย แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 92,338 ราย แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 139,515 ราย และแปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 85,600 ราย เกษตรกรกลุ่มสินค้าข้าวเข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 190,537 ราย รองลงมากกลุ่มพืชไร่ จำนวน 36,683 ราย

กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 26,152 ราย กลุ่มไม้ผล จำนวน 24,012 ราย และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 17,966 ราย ตามลำดับ ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2561 รายละเอียดดังตารางที่ 3.3 สรุปได้ดังนี้

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 92,338 ราย เกษตรกรกลุ่มสินค้าข้าว เข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 60,404 ราย รองลงมาคือกลุ่มพืชไร่ จำนวน 10,500 ราย กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 7,606 ราย กลุ่มไม้ผล จำนวน 6,414 ราย และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 2,773 ราย ตามลำดับ

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 139,515 ราย เกษตรกรกลุ่มสินค้าข้าว เข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 81,920 ราย รองลงมาคือกลุ่มพืชไร่ จำนวน 16,886 ราย กลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 11,825 ราย กลุ่มไม้ผล จำนวน 10,187 ราย และกลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 7,662 ราย ตามลำดับ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 85,600 ราย โดยเกษตรกรกลุ่มสินค้าข้าว เข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 48,213 ราย รองลงมาคือกลุ่มพืชไร่ จำนวน 9,297 ราย กลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 7,531 ราย กลุ่มไม้ผล จำนวน 7,411 ราย และกลุ่มไม้ยืนต้น จำนวน 6,721 ราย ตามลำดับ

ตารางที่ 3.3 จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วย : ราย

กลุ่มสินค้า	จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	
1. ข้าว	60,404	81,920	48,213	190,537
2. พืชไร่	10,500	16,886	9,297	36,683
3. ไม้ยืนต้น	7,606	11,825	6,721	26,152
4. ไม้ผล	6,414	10,187	7,411	24,012
5. พืชผัก/สมุนไพร	2,389	6,849	2,330	11,568
6. ไม้ดอกไม้ประดับ	34	895	289	1,218
7. หม่อนไหม	382	1,345	1,520	3,247
8. ประมง	1,836	1,008	1,944	4,788
9. ปศุสัตว์	2,773	7,662	7,531	17,966
10. แมลงเศรษฐกิจ	-	938	323	1,261
11. อื่น ๆ (นาเกลือ)	-	-	21	21
รวม	92,338	139,515	85,600	317,453

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562

3.2 ข้อมูลทั่วไปเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.2.1 **เพศ/อายุ** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.37 เป็นเพศชาย และร้อยละ 44.63 เป็นเพศหญิง โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ปี 2559 เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.30 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.70 ส่วนแปลงใหญ่ปี 2560 เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.10 และเพศหญิง ร้อยละ 44.90 แปลงปี 2561 เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.56 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 41.44

ส่วนอายุเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54 ปี โดยเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2559 เฉลี่ย 56 ปี แปลงใหญ่ปี 2560 เฉลี่ย 54 ปี แปลงใหญ่ปี 2561 เฉลี่ย 53 ปี แสดงว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ส่วนใหญ่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ดังนั้นการส่งเสริมโครงการต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

3.2.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/แรงงานในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 ราย โดยเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2559 2560 2561 เฉลี่ย 4 ราย ทั้งหมด ด้านแรงงานในครัวเรือน พบว่า จำนวนสมาชิกอยู่ในวัยแรงงาน เฉลี่ย 3 ราย เป็นแรงงานภาคการเกษตร เฉลี่ย 2 ราย และเป็นแรงงานนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 1 ราย แสดงว่าครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นครัวเรือนเชิงเดี่ยว ประกอบด้วย บิดา มารดาเป็นแรงงานภาคการเกษตร และส่วนบุตรเป็นแรงงานนอกภาคการเกษตร รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

3.2.3 ประสบการณ์ทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีประสบการณ์ทำการเกษตรเฉลี่ย 29 ปี โดยเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2559 เฉลี่ย 30 ปี แปลงใหญ่ปี 2560 เฉลี่ย 29 ปี และแปลงใหญ่ปี 2561 เฉลี่ย 28 ปี แสดงว่าเกษตรกรทำอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีความชำนาญในการทำการเกษตรอยู่แล้ว รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	
1. เพศ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	100.00
- ชาย	50.30	55.10	58.56	55.37
- หญิง	49.70	44.90	41.44	44.63
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	56	54	53	54
3. จำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย (ราย)	4	4	4	4
4. จำนวนแรงงานครัวเรือนเฉลี่ย (ราย)				
- จำนวนสมาชิกอยู่ในวัยแรงงาน	3	3	3	3
- จำนวนแรงงานภาคการเกษตร	2	2	2	2
- จำนวนแรงงานนอกการเกษตร	1	1	1	1
ประสบการณ์ทำการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	30	29	28	29

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

3.2.4 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 51.84 จบชั้นประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 19.80 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.29 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 7.10 จบปริญญาตรี ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องการได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ จากโครงการ รายละเอียดดังตารางที่ 3.5 สรุปได้ดังนี้

1) แปลงใหญ่ปี 2559 เกษตรกร ร้อยละ 51.01 จบชั้นประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 21.52 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.74 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 6.87 จบปริญญาตรี ตามลำดับ

2) แปลงใหญ่ปี 2560 เกษตรกร ร้อยละ 52.52 จบชั้นประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 19.90 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.67 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 6.47 จบปริญญาตรี ตามลำดับ

3) แปลงใหญ่ปี 2561 เกษตรกร ร้อยละ 51.35 จบชั้นประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 18.69 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 12.50 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 8.11 จบปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 3.5 ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. ไม่ได้เรียน	1.01	1.13	0.68	0.95
2. จบชั้นประถมศึกษา	51.01	52.52	51.35	51.84
3. จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	13.74	13.67	12.50	13.29
4. จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	21.52	19.90	18.69	19.80
5. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	2.02	1.94	3.60	2.52
6. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	3.43	3.64	3.72	3.63
7. ปริญญาตรี	6.87	6.47	8.11	7.10
8. ปริญญาโท	0.20	0.57	0.79	0.57
9. อื่น ๆ	0.20	0.16	0.56	0.30

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

3.2.5 อาชีพหลัก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 85.72 มีอาชีพปลูกพืชเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 6.34 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 2.14 มีอาชีพทำประมง และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 1.75 รับราชการ/เงินเดือนประจำ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.6 สรุปได้ดังนี้

1) แปลงใหญ่ปี 2559 เกษตรกร ร้อยละ 88.89 มีอาชีพปลูกพืชเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 3.03 มีอาชีพรับราชการ/เงินเดือนประจำ ร้อยละ 2.22 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 1.82 มีอาชีพประมง ตามลำดับ

2) แปลงใหญ่ปี 2560 เกษตรกร ร้อยละ 85.76 มีอาชีพปลูกพืชเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 7.20 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 2.35 มีอาชีพประมง และร้อยละ 2.10 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

3) แปลงใหญ่ปี 2561 เกษตรกร ร้อยละ 83.89 มีอาชีพปลูกพืชเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 8.00 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 2.14 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 2.03 มีอาชีพประมง ตามลำดับ

ตารางที่ 3.6 อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. ปลูกพืช	88.89	85.76	83.89	85.72
2. เลี้ยงสัตว์	1.21	7.20	8.00	6.34
3. ประมง	1.82	2.35	2.03	2.14
4. รับจ้างเกษตร	0.61	0.49	0.45	0.50
5. รับจ้างนอกการเกษตร	0.61	0.08	0.90	0.46
6. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2.22	2.10	2.14	2.14

ตารางที่ 3.6 อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ต่อ)

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
7. ทำโรงงานหรือบริษัท	0.20	0.16	0.23	0.19
8. รับราชการ/เงินเดือนประจำ	3.03	1.13	1.91	1.75
9. อื่น ๆ	1.41	0.73	0.45	0.76

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

3.2.6 อาชีพรอง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 30.51 ไม่มีอาชีพรองโดยยึดเฉพาะอาชีพหลัก รองลงมา ร้อยละ 18.52 มีอาชีพรองปลูกพืช ร้อยละ 18.06 มีอาชีพรองเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 7.14 มีอาชีพรองค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.7 สรุปได้ดังนี้

1) แปลงใหญ่ปี 2559 เกษตรกร ร้อยละ 25.09 ไม่มีอาชีพรองโดยยึดเฉพาะอาชีพหลัก รองลงมา ร้อยละ 20.03 มีอาชีพรองปลูกพืช ร้อยละ 14.34 มีอาชีพรองเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 6.46 มีอาชีพรองค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

2) แปลงใหญ่ปี 2560 เกษตรกร ร้อยละ 30.66 ไม่มีอาชีพรองโดยยึดเฉพาะอาชีพหลัก รองลงมา ร้อยละ 19.26 มีอาชีพรองเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 17.80 มีอาชีพรองปลูกพืช และร้อยละ 8.58 มีอาชีพรองรับจ้างเกษตร ตามลำดับ

3) แปลงใหญ่ปี 2561 เกษตรกร ร้อยละ 33.33 ไม่มีอาชีพรองโดยยึดเฉพาะอาชีพหลัก รองลงมา ร้อยละ 18.69 มีอาชีพรองปลูกพืช ร้อยละ 18.47 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 7.66 มีอาชีพรับจ้างเกษตร ตามลำดับ

ตารางที่ 3.7 อาชีพรองของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. ทำเฉพาะอาชีพหลัก	25.09	30.66	33.33	30.51
2. ปลูกพืช	20.03	17.80	18.69	18.52
3. เลี้ยงสัตว์	14.34	19.26	18.47	18.06
4. ประมง	3.03	1.94	1.80	2.10
5. รับจ้างเกษตร	9.70	8.58	7.66	8.48
6. รับจ้างนอกการเกษตร	5.86	4.45	5.41	5.04
7. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	6.46	8.41	5.74	7.14
8. ทำโรงงานหรือบริษัท	6.20	-	0.23	1.25
9. รับราชการ/เงินเดือนประจำ	4.04	4.13	3.94	4.05
10. รับงานมาทำที่บ้าน	0.20	0.24	0.11	0.19
11. อื่น ๆ	5.05	4.53	4.62	4.66

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

3.2.7 การใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 72.51 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นา รองลงมา ร้อยละ 31.01 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่พืชไร่ ร้อยละ 22.41 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม้ยืนต้น และร้อยละ 18.67 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนไม้ผล ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.8 สรุปได้ดังนี้

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกร ร้อยละ 81.23 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นา รองลงมา ร้อยละ 22.63 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่พืชไร่ ร้อยละ 20.61 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม้ยืนต้น และร้อยละ 17.37 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนไม้ผล ตามลำดับ

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกร ร้อยละ 69.99 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นา รองลงมา ร้อยละ 32.69 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่พืชไร่ ร้อยละ 21.84 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม้ยืนต้น และร้อยละ 19.74 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนไม้ผล ตามลำดับ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกร ร้อยละ 71.17 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นา รองลงมา ร้อยละ 33.33 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่พืชไร่ ร้อยละ 24.21 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม้ยืนต้น และร้อยละ 17.91 ใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนไม้ผล ตามลำดับ

ตารางที่ 3.8 การใช้ประโยชน์พื้นที่การเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	
1. ที่นา	81.23	69.99	71.17	72.51
2. ที่พืชไร่	22.63	32.69	33.33	31.01
3. ที่สวนไม้ผล	17.37	19.74	17.91	18.67
4. ที่ไม้ยืนต้น	20.61	21.84	24.21	22.41
5. ที่สวนผัก	9.90	8.82	6.53	8.25
6. ไม้ดอกไม้ประดับ	0.40	2.35	0.90	1.49
7. พืชสมุนไพร	3.23	8.74	6.76	7.03
8. ที่รกร้างว่างเปล่า	-	0.89	1.13	0.80
9. ที่ป่าถาวร	0.40	0.32	-	0.23
10. ที่ห้วย หนอง คลอง บึง	4.85	4.77	6.87	5.50
11. ที่เพาะเลี้ยงประมง	10.10	8.98	8.33	8.97
12. ที่เลี้ยงปศุสัตว์	5.05	13.27	15.88	12.60
13. ที่ทำฟาร์มผสม/ผสมผสาน	3.64	3.48	4.28	3.78
14. อื่น ๆ	3.23	0.97	2.14	1.79

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.2.8 แหล่งน้ำการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 78.31 ใช้แหล่งน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 30.62 ใช้จากบ่อ/สระในไร่นา ร้อยละ 21.31 ใช้สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และร้อยละ 21.04 ใช้น้ำชลประทาน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.9 สรุปได้ดังนี้

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกร ร้อยละ 79.19 ใช้แหล่งน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 28.08 ใช้จากบ่อ/สระในไร่นา ร้อยละ 25.25 ใช้จากน้ำจากชลประทาน และร้อยละ 20.00 สูบเองจาก แหล่งน้ำธรรมชาติ ตามลำดับ

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกร ร้อยละ 79.85 ใช้แหล่งน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 30.26 ใช้จากบ่อ/สระในไร่นา ร้อยละ 22.25 สูบเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และร้อยละ 20.87 ใช้น้ำ ชลประทาน ตามลำดับ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกร ร้อยละ 75.68 ใช้แหล่งน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 32.55 ใช้จากบ่อ/สระในไร่นา ร้อยละ 20.72 สูบเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และร้อยละ 19.48 ใช้น้ำจากการ ขุดเจาะบ่อบาดาล ตามลำดับ

ตารางที่ 3.9 แหล่งน้ำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. น้ำฝน	79.19	79.85	75.68	78.31
2. น้ำชลประทาน	25.25	20.87	18.92	21.04
3. สูบเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	20.00	22.25	20.72	21.31
4. บ่อ/สระในไร่นา	28.08	30.26	32.55	30.62
5. ขุดเจาะบ่อบาดาลด้วยทุนส่วนตัว	18.18	17.64	19.48	18.37
6. โครงการราชการสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	4.24	3.16	4.73	3.90
7. โครงการเอกชนสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	0.61	0.32	0.79	0.53
8. กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	0.40	0.40	1.01	0.61
9. ซื้อจากผู้ให้บริการเอกชน	1.21	0.89	0.90	0.95

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.3 การเข้าร่วมโครงการต่างๆของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบ ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร้อยละ 33.33 เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร ร้อยละ 28.55 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 28.39 เข้าร่วมโครงการพัฒนา คุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ร้อยละ 27.45 เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ และร้อยละ 17.89 เข้า ร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer รายละเอียดดังตารางที่ 3.10 สรุปได้ดังนี้

3.3.1 แปลงใหญ่ปี 2559 เกษตรกร ร้อยละ 45.05 เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 40.40 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 39.60 เข้าร่วมโครงการ พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ร้อยละ 37.58 เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ และร้อยละ 25.45 เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

3.3.2 แปลงใหญ่ปี 2560 เกษตรกร ร้อยละ 38.35 เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 32.26 เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ร้อยละ 31.23 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 30.10 เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ และร้อยละ 19.58 เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

3.3.3 แปลงใหญ่ปี 2561 เกษตรกร ร้อยละ 19.82 เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 18.20 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 18.12 โครงการเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 16.75 เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP และร้อยละ 11.33 เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

ตารางที่ 3.10 ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	
1. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	45.05	38.35	19.82	33.33
2. พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer	25.45	19.58	11.33	17.89
3. เกษตรอินทรีย์	37.58	30.10	18.12	27.45
4. ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	40.40	31.23	18.20	28.55
5. พัฒนาศินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP	39.60	32.26	16.75	28.39

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 4
ผลการประเมินผล

การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ครั้งนี้ เป็นการประเมินผลโครงการแปลงใหญ่ที่เริ่มดำเนินการปี 2559 ดำเนินการเป็นปีที่ 3 แปลงใหญ่ปี 2560 ดำเนินการเป็นปีที่ 2 และแปลงใหญ่ปี 2661 ดำเนินการเป็นปีแรก โดยข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้จัดการแปลงที่รวบรวมได้จำนวน 2,828 ราย และเกษตรกรจำนวน 2,521 ตัวอย่าง ซึ่งจำแนกผลการประเมินตามปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลได้ (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

1) งบประมาณ

1.1) จำนวนงบประมาณ ที่สนับสนุนโครงการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2561 จำนวน 7,729.939 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 5,719.746 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.99 โดยรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1.1.1) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 913.255 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 858.739 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.03

1.1.2) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 1,896.931 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 1,240.453 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.39

1.1.3) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 4,919.753 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 3,620.554 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.99

ตารางที่ 4.1 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	พ.ศ 2559		พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561	
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย
1. กรมการข้าว	300.104	283.407	478.607	369.864	778.284	508.321
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	-	-	25.202	25.201	33.672	33.672
3. กรมประมง	-	-	38.393	34.818	72.027	66.102
4. กรมปศุสัตว์	-	-	8.191	7.489	26.850	24.117
5. กรมพัฒนาที่ดิน ^{1/}	18.060	18.016	70.708	70.418	124.568	118.055
6. กรมชลประทาน	557.661	521.062	1,073.652	545.103	3,107.697	2,135.627
7. กรมวิชาการเกษตร	-	-	12.681	12.576	17.108	17.076
8. กรมส่งเสริมการเกษตร	32.904	31.728	120.520	118.528	619.147	597.030
9. กรมส่งเสริมสหกรณ์	-	-	5.280	5.280	28.365	28.358
10. กรมหม่อนไหม	4.526	4.526	8.677	8.244	11.100	10.320
11. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	-	-	28.960	17.925	71.825	59.087

ตารางที่ 4.1 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561	
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย
12. สำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารแห่งชาติ	-	-	22.100	21.879	26.500	20.234
13. สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร	-	-	3.960	3.128	2.610	2.555
รวม	913.255	858.739	1,896.931	1,240.453	4,919.753	3,620.554

ที่มา : ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณและผลการเบิก – จ่ายงบประมาณ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หมายเหตุ : ^{1/} ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมพัฒนาที่ดินเบิกจ่ายงบดำเนินงานแทนกรมการข้าว จำนวน 18.016 ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กรมพัฒนาที่ดินเบิกจ่ายงบกลางแทนกรมการข้าว จำนวน 22.254 ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กรมพัฒนาที่ดินเบิกจ่ายงบดำเนินงานแทนกรมการข้าว จำนวน 18.223 ล้านบาท

1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เมื่อมีการกระจายงบประมาณลงพื้นที่ในระดับแปลง พบว่า ผู้จัดการแปลงร้อยละ 74.55 เห็นว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานมีความเพียงพอ ส่วนที่เหลือไม่เพียงพอ เนื่องจากบางแปลงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมเกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้การจัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

1.3) ความทันเวลาของงบประมาณ ผู้จัดการแปลงร้อยละ 84.94 เห็นว่างบประมาณมาทันตามช่วงเวลาดำเนินงานโครงการ ตามแผนปฏิบัติงานในการถ่ายทอดองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตในเดือน ธันวาคม 2560 – กุมภาพันธ์ 2561 ส่วนที่เหลือไม่ทัน เนื่องจากงบประมาณมาไม่ตรงช่วงเวลาดังกล่าว ไม่ทันฤดูการเพาะปลูกของเกษตรกร ส่งผลให้การสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ในแปลงใหญ่

2) สินเชื่อแปลงใหญ่

2.1) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2559 อนุมัติโครงการสนับสนุนสินเชื่อให้กลุ่มชาวนาผู้ผลิตข้าวแบบแปลงใหญ่ ปีเพาะปลูก 2559/2560 จำนวน 426 แปลง แปลงละไม่เกิน 5 ล้านบาท เป็นเวลา 1 ปี ดอกเบี้ย ร้อยละ 0.01 และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2559 อนุมัติโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 650 แปลง แปลงละไม่เกิน 5 ล้านบาท เป็นเวลา 3 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 0.01

ผลการดำเนินงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อนุมัติองค์กรเกษตรกรกู้ เพียง 53 กลุ่ม วงเงินกู้ 133.55 ล้านบาท เนื่องจากเงื่อนไขการกู้เป็นสินเชื่อระยะสั้นเพียง 1 ปี และกำหนดให้ใช้สำหรับซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมืออุปกรณ์ขนาดเล็ก และเงินทุนหมุนเวียนเท่านั้น รวมทั้งเกษตรกรไม่ต้องการกู้ เนื่องจากต้องรับผิดชอบร่วมกันในนามกลุ่ม

2.2) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 อนุมัติโครงการสนับสนุนสินเชื่อ เพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยให้ยกเลิกโครงการสนับสนุนสินเชื่อที่ผ่านมา จำนวนแปลงที่สนับสนุนจำนวน 2,000 แปลง วงเงิน 10 ล้านบาท ระยะเวลา 5 ปี อัตราดอกเบี้ย 0.01% ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้อนุมัติสินเชื่อ ณ วันที่ 18 กันยายน 2562 จำนวน 303 แปลง วงเงิน 1,776.32 ล้านบาท ซึ่งจากผลการ

ดำเนินการยังมีกลุ่มแปลงใหญ่ที่ยังก้ำน้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากเกษตรกรไม่สนใจขอกู้ ไม่ต้องการเป็นหนี้/มีหนี้เพิ่ม มีแหล่งเงินกู้อื่นอยู่แล้ว ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้สินเชื่อ รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรรวมตัวกันยังไม่มีความเข้มแข็งยังไม่มีความไว้วางใจกันต้องใช้เวลาในการพัฒนากลุ่ม รวมทั้งมีความเข้าใจตลาดเคลื่อนระหว่างผู้ขอกู้/กับผู้ให้กู้

4.1.2 หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการ

หน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ และเอกชน รวม 23 หน่วยงาน

1) ภาครัฐ 19 หน่วยงาน ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 15 หน่วยงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนตามความต้องการของพื้นที่ภายใต้ภารกิจของหน่วยงาน

2) ภาคเอกชน 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สมาคมผู้ส่งออก สมาคมผู้ค้าปลีก ให้การสนับสนุนการบริหารจัดการ การตลาด การรับซื้อผลผลิตและการแปรรูปผลผลิต

4.1.3 การบริหารโครงการ

1) การขับเคลื่อนโครงการระดับส่วนกลาง

คณะทำงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระดับส่วนกลางจำนวน 1 คณะ คือคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ประกอบด้วยหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลัก โดยคณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ขับเคลื่อนแนวทางนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ และกำหนดระบบการบริหารจัดการ กระบวนการ แนวทางปฏิบัติโครงการ รวมทั้งเชื่อมโยงระดับภูมิภาค/ระดับจังหวัด ผ่านคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO)

2) การขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด

คณะทำงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระดับจังหวัดมี 2 คณะ ประกอบด้วย

2.1) คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) มีอำนาจหน้าที่อำนวยการ ขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Agenda Based) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งพิจารณารับรองกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อเข้าสู่ระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งพบว่าทั้ง 77 จังหวัด ดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานครบตามเป้าหมาย

2.2) คณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและแก้ไขปัญหาระดับอำเภอ (Operation Team) มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการสร้างการรับรู้ และสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคให้คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation) ซึ่งพบว่าทั้ง 77 จังหวัด ดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานครบตามเป้าหมาย

4.1.4 เกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

เป้าหมายการดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในพื้นที่ 77 จังหวัด จำนวน 3,985 แปลง ข้อมูล ณ 1 ต.ค. 2560 ดำเนินการแล้วโดยผ่านคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) จำนวน 4,007 แปลง คิดเป็นร้อยละ 100.55 ของเป้าหมาย ข้อมูล ณ 30 ก.ย. 2561 โดยมีพื้นที่ดำเนินการ 4,358,226 ไร่ เกษตรกร 317,453 ราย ประกอบด้วย (ตารางที่ 4.2)

- 1) แปลงปี 2559 จำนวน 594 แปลง 33 สิ้นค้า พื้นที่ 1,379,357 ไร่ เกษตรกร 92,338 ราย
- 2) แปลงปี 2560 จำนวน 1,721 แปลง 74 สิ้นค้า พื้นที่ 1,770,734 ไร่ เกษตรกร 139,515 ราย
- 3) แปลงปี 2561 จำนวน 1,692 แปลง 86 สิ้นค้า พื้นที่ 1,208,135 ไร่ เกษตรกร 85,600 ราย

ตารางที่ 4.2 จำนวนแปลง พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

แปลงใหญ่	เป้าหมาย แปลง	ผลการดำเนินงาน			
		แปลง	จำนวนสินค้า(ชนิด)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)
1. ปี 2559	597	594	33	1,379,357	92,338
2. ปี 2560	1,728	1,721	74	1,770,734	139,515
3. ปี 2561	1,660	1,692	86	1,208,135	85,600
รวม	3,985	4,007 (100.55)	-	4,358,226	317,453

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562

4.1.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กำหนดให้มีการจัดหลักสูตรสำหรับใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในกิจกรรม 5 ด้าน ประกอบด้วย การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งพบว่า หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการฯ มีหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่ทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 33 หลักสูตร แต่การกำหนดหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละชนิดสินค้าที่หน่วยงานร่วมบูรณาการเข้าไปส่งเสริม (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วยงาน	หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้
1. กรมการข้าว	1. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตข้าวคุณภาพตามมาตรฐาน GAP 2. การส่งเสริมกลุ่มชาวนาใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร 3. การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ 4. การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	5. อบรมครูบัญชีประจำแปลง/อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร
3. กรมประมง	6. การถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสัตว์น้ำ 7. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
4. กรมปศุสัตว์	8. การอบรมเทคโนโลยีการผลิตปศุสัตว์และการบริหารจัดการแปลง 9. การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูลประจำแปลง
5. กรมพัฒนาที่ดิน	10. การวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืชในแปลงใหญ่ 11. สาธิตการทำ/การใช้น้ำหมักชีวภาพ 12. สาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 13. สาธิต/ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 14. ให้ความรู้การไกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช 15. อบรมความรู้การปรับปรุงบำรุงดินในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ 4.3 จำนวนหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน	หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้
6. กรมวิชาการเกษตร	16. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตพืชที่ถูกต้องเหมาะสม 17. การอบรมสาธิตการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร
7. กรมส่งเสริมการเกษตร	18. จัดเวทีวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ 19. ถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต 20. ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรร่นการพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาด้านการตลาด 21. การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer 22. ถ่ายทอดความรู้หลักสูตรเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ 23. ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกรในแต่ละแปลง 24. ถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผู้จัดการแปลง
8. กรมส่งเสริมสหกรณ์	25. ส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็งโดยใช้วิธีการสหกรณ์ 26. เชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่กับผู้ค้า
9. กรมหม่อนไหม	27. ถ่ายทอดความรู้การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมที่ถูกต้องและเหมาะสม 28. เทคนิคการย้อมสี เส้นไหมด้วยสีธรรมชาติ 29. วางแผนการผลิต การตลาด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม
10. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	30. ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน 31. ถ่ายทอดความรู้การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและการเชื่อมโยงตลาด
11. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	32. อบรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐาน GAP และระบบตรวจสอบย้อนกลับ 33. การพัฒนาเข้าสู่ระบบการผลิตและการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4.2 กิจกรรม (Activities)

4.2.1 การจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ

แปลงใหญ่ตั้งแต่ปี 2559 – 2561 ร้อยละ 92.38 ได้ดำเนินการจัดทำแผนรายแปลงแล้ว โดยมีแปลงใหญ่ ร้อยละ 77.94 ที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ร้อยละ 14.44 อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 7.62 ยังไม่ดำเนินการ เนื่องจากอยู่ระหว่างการได้รับการส่งเสริมของหน่วยงาน ด้านการจัดทำแผนธุรกิจ ร้อยละ 59.34 ดำเนินการจัดทำแล้ว โดยมีแปลงใหญ่ร้อยละ 27.77 ที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ร้อยละ 31.57 อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 40.66 ไม่ดำเนินการ เนื่องจากกลุ่มไม่มีความต้องการในการขอสินเชื่อแปลงใหญ่ ทั้งนี้ เห็นได้ว่าแปลงใหญ่ปี 2559 ที่ดำเนินการมา 3 ปี มีการจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจมากกว่าแปลงที่เข้าร่วมโครงการในปี 2560 และ 2561 โดยมีรายละเอียดผลการจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจของแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1) แปลงใหญ่ปี 2559 ทุกแปลงได้ดำเนินการจัดทำแผนรายแปลงแล้ว การจัดทำแผนธุรกิจ ร้อยละ 73.79 ดำเนินการจัดทำแล้ว โดยมีแปลงใหญ่ ร้อยละ 44.08 ดำเนินการเสร็จแล้ว ร้อยละ 29.71 อยู่ระหว่างดำเนินการ

2) แปลงใหญ่ปี 2560 ร้อยละ 94.34 ได้ดำเนินการจัดทำแผนรายแปลงแล้ว โดยดำเนินการเสร็จแล้วทั้งหมด การจัดทำแผนธุรกิจ ร้อยละ 62.70 ดำเนินการจัดทำแล้ว โดยมีแปลงใหญ่ ร้อยละ 30.59 ดำเนินการเสร็จแล้ว ร้อยละ 32.11 อยู่ระหว่างดำเนินการ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** ร้อยละ 87.61 ได้ดำเนินการจัดทำแผนรายแปลงแล้ว โดยมีแปลงใหญ่ ร้อยละ 46.95 ที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ร้อยละ 40.66 อยู่ระหว่างดำเนินการ การจัดทำแผนธุรกิจ ร้อยละ 50.69 ดำเนินการจัดทำแล้ว ร้อยละ 19.02 ดำเนินการเสร็จแล้ว ร้อยละ 31.67 อยู่ระหว่างดำเนินการ

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่จัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. การจัดทำแผนรายแปลง				
1.1 มีการดำเนินการ	100.00	94.34	87.61	92.38
- เสร็จแล้ว	100.00	94.34	46.95	77.94
- อยู่ระหว่างดำเนินการ	-	-	40.66	14.44
1.2 ไม่มีการดำเนินการ	-	5.66	12.39	7.62
2. การจัดทำแผนธุรกิจ^{2/}				
2.1 มีการดำเนินการ	73.79	62.70	50.69	59.34
- เสร็จแล้ว	44.08	30.59	19.02	27.77
- อยู่ระหว่างดำเนินการ	29.71	32.11	31.67	31.57
2.2 ไม่มีการดำเนินการ	26.21	37.30	49.31	40.66

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.2.2 การพัฒนาผู้จัดการแปลง

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดอบรมพัฒนาผู้จัดการแปลงให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งการเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรมีเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงใหญ่ รวม 5 รุ่น เป้าหมายเกษตรกรผู้จัดการแปลง 597 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแปลงใหญ่ระดับจังหวัด 77 คน ซึ่งดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย

4.2.3 การอบรมถ่ายทอดความรู้

แปลงใหญ่ในภาพรวมมีการดำเนินการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต ร้อยละ 94.17 การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ร้อยละ 80.14 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 95.64 การพัฒนาการรวมกลุ่ม ร้อยละ 83.54 และการพัฒนาตลาด/เพิ่มช่องทางจำหน่าย ร้อยละ 63.46 โดยแปลงที่ไม่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เนื่องจากกรอบงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร ไม่สามารถดำเนินการได้ครบ รวมทั้งมีกลุ่มเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายจึงยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมาดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมในกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่ พบว่า แปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละแปลงใหญ่ที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ใน 5 กิจกรรมข้างต้น มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 เนื่องจากเป็นแปลงปีแรกที่เข้าร่วมโครงการ หน่วยงานต้องเร่งดำเนินการให้ครอบคลุมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งแปลงใหญ่ปี 2560 ที่หน่วยงานจะดำเนินการส่งเสริมให้ครอบคลุมก่อนแปลงใหญ่ปี 2561 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดผลการถ่ายทอดความรู้ของแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.5)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมองค์ความรู้งานวิจัย/นวัตกรรมแล้ว เช่น ร้อยละ 96.36 ส่วนที่เหลือยังไม่ได้รับการส่งเสริมในงานวิจัย/นวัตกรรม เนื่องจากบางแปลงผลิตสินค้าที่ยังไม่เน้นคุณภาพมากนัก ซึ่งยังไม่สามารถส่งเสริมงานวิจัยไปถึงขั้นแปรรูปผลผลิตได้ การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart

Farmer ร้อยละ 87.62 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 100 การพัฒนาการรวมกลุ่ม ร้อยละ 87.62 และการพัฒนาตลาด/เพิ่มช่องทางจำหน่าย ร้อยละ 75.73

2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรมแล้ว ร้อยละ 95.41 ส่วนที่เหลือยังไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากบางแปลงยังไม่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตรเข้ามาส่งเสริม หรือปรับใช้ในแปลงด้วยข้อจำกัดในการใช้ในกลุ่มสินค้าไม้ยืนต้น ไม้ผล เป็นต้น ยังคงเป็นความรู้ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตเหมือนปีที่ผ่านมา การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ร้อยละ 81.89 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 96.15 การพัฒนาการรวมกลุ่ม ร้อยละ 83.61 และการพัฒนาตลาด/เพิ่มช่องทางจำหน่าย ร้อยละ 61.97

3) แปลงใหญ่ปี 2561 มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มผลผลิตแล้วร้อยละ 92.08 ส่วนที่เหลือยังไม่ได้รับการส่งเสริมเนื่องจากบางแปลงที่รับสมัครในปี 2561 ไม่อยู่ในเป้าหมายการส่งเสริมของหน่วยงานต่างๆ การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ร้อยละ 75.65 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 93.55 การพัฒนาการรวมกลุ่ม ร้อยละ 82.01 และการพัฒนาตลาด/เพิ่มช่องทางจำหน่าย ร้อยละ 60.67

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากโครงการ

รายการ	หน่วย : ร้อยละ			
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	ภาพรวม
1. การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต ^{1/}	96.36	95.41	92.08	94.17
2. การพัฒนา Smart Farmer	87.62	81.89	75.65	80.14
3. การวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน	100.00	96.15	93.55	95.64
4. การพัฒนาขบวนการรวมกลุ่ม	87.62	83.61	82.01	83.54
5. การพัฒนาการตลาด/เพิ่มช่องทางจำหน่าย	75.73	61.97	60.67	63.46

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} แปลงใหญ่ปี 2559 เน้นการส่งเสริมงานวิจัย/นวัตกรรม

แปลงใหญ่ปี 2560 เน้นการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม

แปลงใหญ่ปี 2561 เน้นการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มผลผลิต

4.2.4 การสนับสนุนแหล่งน้ำ/การปรับปรุงบำรุงดิน/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่

1) การสนับสนุนแหล่งน้ำ ผลการสนับสนุน ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 พบว่า มีแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ 85 แปลง หรือร้อยละ 24.71 ของเป้าหมาย พื้นที่รับประโยชน์แล้ว 321,541 ไร่ หรือ ร้อยละ 42.08 และมีครุว์เรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์แล้ว 40,673 ครุว์เรือน หรือร้อยละ 32.87 ของเป้าหมาย สำหรับเป้าหมายที่เหลือกรมชลประทานกำลังเร่งดำเนินการ เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมา พบว่า แปลงใหญ่ปี 2559 เป้าหมายพื้นที่การสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ของกรมชลประทานค่อนข้างสูงกว่าแปลงใหญ่ปี 2560 เนื่องจากเป็นปีแรกที่ดำเนินการ ต้องเร่งดำเนินการให้ครอบคลุมพื้นที่เพื่อให้เห็นผลการพัฒนาแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ในส่วนแปลงใหญ่ปี 2560 กรมชลประทานมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ต่อไป รายละเอียดผลการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ แต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

1.1) แปลงใหญ่ปี 2559 มีแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ 69 แปลง หรือร้อยละ 29.74 ของเป้าหมาย พื้นที่รับประโยชน์แล้ว 272,541 ไร่ หรือร้อยละ 48.24 และมีครุว์เรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์แล้ว 38,046 ครุว์เรือน หรือร้อยละ 38.01 ของเป้าหมาย สำหรับเป้าหมายที่เหลือกรมชลประทานกำลังเร่งดำเนินการ

1.2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ 16 แปลง หรือร้อยละ 14.29 ของเป้าหมาย พื้นที่รับประโยชน์แล้ว 49,000 ไร่ หรือร้อยละ 24.60 และมีครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์แล้ว 2,627 ครัวเรือน หรือร้อยละ 11.11 ของเป้าหมาย สำหรับเป้าหมายที่เหลือกรมชลประทานกำลังเร่งดำเนินการ

1.3) แปลงใหญ่ปี 2561 กรมชลประทานอยู่ระหว่างการสำรวจและตรวจสอบข้อมูลแปลงใหญ่ ถึงสภาพพื้นที่ในเขตและนอกเขตชลประทาน

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำจากโครงการ

รายการ	หน่วยนับ	แปลงใหญ่ปี 2559		แปลงใหญ่ปี 2560		รวม	
		เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
1. พื้นที่การเกษตร	ไร่	648,490	312,857	124,190	30,553	772,680	343,410
2. พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น	ไร่	132,060	63,711	15,789	3,884	147,849	67,595
2. พื้นที่รับประโยชน์	ไร่	564,923	272,541	199,170	49,000	764,093	321,541
3. ครัวเรือนได้รับประโยชน์	ครัวเรือน	100,087	38,046	23,646	2,627	123,733	40,673
4. จำนวนแปลง	แปลง	232	69	112	16	344	85

ที่มา : กรมชลประทาน

หมายเหตุ : แปลงใหญ่ปี 2561 กรมชลประทานอยู่ระหว่างการสำรวจและตรวจสอบข้อมูลแปลงใหญ่

2) การปรับปรุงบำรุงดิน โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการสนับสนุนการปรับปรุงดินในแปลงใหญ่ ตลอด 3 ปี พบว่า จำนวนแปลงที่สนับสนุนทั้งหมด 4,559 แปลง เกษตรกรได้รับการตรวจวิเคราะห์ดิน จำนวน 57,899 ราย สนับสนุนการทำน้ำหมักชีวภาพ 5,333,746 ลิตร ทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จำนวน 6,686 ตัน การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ด้วยโดโลไมท์ จำนวน 18,912 ตัน (37,444 ไร่) ผลิต - จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1229 ตัน (153,625 ไร่) และไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช จำนวน 2,661 แปลง เมื่อพิจารณาปีงบประมาณที่ดำเนินการ พบว่า การสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินในแต่ละปีที่ดำเนินการ ขยายตามจำนวนแปลงของกลุ่มเกษตรกรที่สมัคร เข้าร่วมโครงการในปี 2559 - 2561 ทั้งนี้ การส่งเสริมของกรมพัฒนาที่ดิน ไม่สามารถแยกแปลงใหญ่ปี 2559 - 2561 ได้ เนื่องจากการส่งเสริมในบางแปลงเป็นการขยายผลจากปีที่ผ่านมา ซึ่งส่งเสริมต่อเนื่องในปีงบประมาณพ.ศ. 2560 และ 2561 รายละเอียดผลการปรับปรุงดินในแปลงใหญ่แต่ละปีงบประมาณ ดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

2.1) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สนับสนุน จำนวน 73 แปลง โดยตรวจวิเคราะห์ดินให้ เกษตรกรจำนวน 57,899 ราย สนับสนุนการทำน้ำหมักชีวภาพ 40,700 ลิตร ทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จำนวน 220 ตัน การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ด้วยโดโลไมท์ จำนวน 4,666 ตัน (8,952 ไร่)

2.2) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สนับสนุน จำนวน 1,658 แปลง โดยสนับสนุนการทำน้ำหมักชีวภาพ 2,186,706 ลิตร ทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จำนวน 4,826 ตัน การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ด้วยโดโลไมท์ จำนวน 7,176 ตัน (14,352 ไร่) ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 502 ตัน (62,750 ไร่) และไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช จำนวน 520 แปลง

2.3) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สนับสนุน จำนวน 2,828 แปลง โดยสนับสนุนการทำน้ำหมักชีวภาพ 3,106,340 ลิตร ทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จำนวน 1,640 ตัน การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ด้วยโดโลไมท์ จำนวน 7,070 ตัน (14,140 ไร่) ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 727 ตัน (90,875 ไร่) และไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช จำนวน 2,141 แปลง

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินจากโครงการ

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	ภาพรวม
1. จำนวนแปลง (แปลง)	73	1,658	2,828	4,559
2. การตรวจวิเคราะห์ดิน (ตัวอย่าง)	57,899	-	-	57,899
3. สาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ (ลิตร)	40,700	2,186,706	3,106,340	5,333,746
4. สาธิตทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน (ตัน)	220	4,826	1,640	6,686
5. สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด				
- โดโลไมท์ (ตัน)	4,666	7,176	7,070	18,912
- พื้นที่ (ไร่)	8,952	14,352	14,140	37,444
6. ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด				
- เมล็ดพันธุ์ (ตัน)	-	502	727	1,229
- พื้นที่ (ไร่)	-	62,750	90,875	153,625
7. ฝึกอบรมช่างแผนกช่างและช่างพืช (แปลง)	-	520	2,141	2,661

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

3) การสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่

แปลงใหญ่ในภาพรวมมีการดำเนินการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 58.52 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 90.41 และการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิต ร้อยละ 90.55 ทั้งนี้แปลงที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการสนับสนุน เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เนื่องจากกรอบงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร ไม่สามารถดำเนินการได้ครบ รวมทั้งมีกลุ่มเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายจึงยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เมื่อเปรียบเทียบกับที่ดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมในกิจกรรมการสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่ พบว่า แปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนใน 3 กิจกรรมข้างต้น มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 เนื่องจากเป็นแปลงปีแรกที่เข้าร่วมโครงการ หน่วยงานต้องเร่งดำเนินการให้ครอบคลุมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งแปลงใหญ่ปี 2560 ที่หน่วยงานจะดำเนินการส่งเสริมให้ครอบคลุมก่อนแปลงใหญ่ปี 2561 ตามลำดับ รายละเอียดผลการสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่แต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.8)

3.1) แปลงใหญ่ปี 2559 มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 70.87 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 94.17 และการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิต ร้อยละ 95.63

3.2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 61.31 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 93.69 และการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิต ร้อยละ 93.11

3.3) แปลงใหญ่ปี 2561 มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร แล้วร้อยละ 51.20 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 85.63 และการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิต ร้อยละ 86.06

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้จากโครงการ

รายการ	หน่วย : ร้อยละ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. การส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร	70.87	61.31	51.20	58.52
2. สนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตร	94.17	93.69	85.63	90.41
3. จัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิตการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	95.63	93.11	86.06	90.55

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.2.5 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

แปลงใหญ่ในภาพรวมมีการดำเนินการส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อรับรองมาตรฐานแล้วร้อยละ 97.92 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว ร้อยละ 55.33 ทั้งนี้แปลงที่ไม่ได้รับการส่งเสริมยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เนื่องจากกรอบงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร ไม่สามารถดำเนินการได้ครบ รวมทั้งมีกลุ่มเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายจึงยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมาดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อรับรองมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร พบว่า แปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนใน 2 กิจกรรมข้างต้น มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 เนื่องจากเป็นแปลงปีแรกที่เข้าร่วมโครงการ หน่วยงานต้องเร่งดำเนินการให้ครอบคลุมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งแปลงใหญ่ปี 2560 ที่หน่วยงานจะดำเนินการส่งเสริมให้ครอบคลุมก่อนแปลงใหญ่ปี 2561 ตามลำดับ รายละเอียดผลการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่แต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.9)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมผลิตสินค้าเพื่อรับรองมาตรฐานแล้วทั้งหมด การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปสินค้าเกษตร ร้อยละ 64.08

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการผลิตสินค้าเพื่อรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 97.79 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปสินค้าเกษตร ร้อยละ 56.48

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการผลิตสินค้าเพื่อรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 97.33 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปสินค้าเกษตร ร้อยละ 51.03

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรจากโครงการ

รายการ	หน่วย : ร้อยละ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. การผลิตสินค้าเพื่อการรับรองมาตรฐาน	100.00	97.79	97.33	97.92
2. การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	64.08	56.48	51.03	55.33

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.2.6 การเชื่อมโยงตลาด

แปลงใหญ่ในภาพรวมมีการดำเนินการเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต/กับผู้ซื้อ ร้อยละ 74.13 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 85.07 การรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 89.09 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 84.57 และการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ร้อยละ 75.73 ทั้งนี้แปลงที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เนื่องจากกรอบงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร ไม่สามารถดำเนินการได้ครบ รวมทั้งมีกลุ่มเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายจึงยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมาดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาด พบว่า แปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนใน 5 กิจกรรมข้างต้น มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 เนื่องจากเป็นแปลงปีแรกที่เข้าร่วมโครงการ หน่วยงานต้องเร่งดำเนินการให้ ครอบคลุมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งแปลงใหญ่ปี 2560 ที่หน่วยงานจะดำเนินการส่งเสริมให้ครอบคลุมก่อนแปลงใหญ่ปี 2561 ตามลำดับ รายละเอียดผลการเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่แต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.10)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต/กับผู้ซื้อ ร้อยละ 97.82 ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงตลาด การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 89.32 การรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 90.78 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 87.62 และการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ร้อยละ 75.73

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต/กับผู้ซื้อ ร้อยละ 72.30 ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงตลาด การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 85.08 การรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 89.10 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 84.51 และยังไม่มีการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรซึ่งจะดำเนินการในปีต่อไป

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** มีแปลงใหญ่ที่ดำเนินการเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต/กับผู้ซื้อ ร้อยละ 67.64 ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงตลาด การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 83.56 การรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 88.47 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 83.56 และยังไม่มีการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรซึ่งจะดำเนินการในปีต่อไป

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของแปลงใหญ่ที่ได้รับการส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาดและบริหารจัดการกลุ่มจากโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	แปลงใหญ่	แปลงใหญ่	แปลงใหญ่	ภาพรวม
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	
1. การเชื่อมโยงตลาด	97.82	72.30	67.64	74.13
2. การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต	89.32	85.08	83.56	85.07
3. การรวมกลุ่มผลิต	90.78	89.10	88.47	89.09
4. การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต	87.62	84.51	83.56	84.57
5. การพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ^{1/}	75.73	-	-	75.73

ที่มา : จากการสำรวจ, 2561

หมายเหตุ : ^{1/} ภาพรวมการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรคำนวณเฉพาะแปลงที่ได้รับการส่งเสริมเท่านั้น

4.3 ผลได้ของโครงการ (Outputs)

หน่วยงานต่างๆ ได้เข้าไปส่งเสริมในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในแปลงใหญ่ ทั้ง 3 ปี โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต (ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง) สนับสนุนปัจจัยการผลิต ยกระดับมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาด้านการตลาด ซึ่งมีเกษตรกรได้รับประโยชน์ ดังนี้

4.3.1 ด้านการได้รับถ่ายทอดความรู้

จากการถ่ายทอดความรู้ในภาพรวม เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดความรู้มากกว่า ร้อยละ 80 คือ การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 94.69 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 90.91 การถ่ายทอดความรู้ การผลิต ร้อยละ 88.16 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 85.64 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 84.99 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 83.05 ทั้งนี้ การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เพียง ร้อยละ 61.43 เนื่องจากเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นเกษตรกรที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์การพัฒนา Smart Farmer ส่วนเกษตรกรที่เหลือต้องได้รับการพัฒนาต่อไป

ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแต่ละด้าน เนื่องจาก เป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมอบรมเนื่องจากติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูก ประกอบกับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีหลายโครงการที่ลงในพื้นที่ส่งผลให้การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้โครงการแปลงใหญ่น้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมา ต่อการได้รับการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการได้รับการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน รายละเอียดผลการได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่แต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.11)

1) แปลงใหญ่ปี 2559 มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้งานวิจัย/นวัตกรรม ร้อยละ 92.73 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 71.11 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 98.79 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 94.75 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 90.51 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 87.68 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 96.97

2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม ร้อยละ 85.92 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 61.65 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 94.74 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 84.87 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 85.11 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 83.58 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 92.72

3) แปลงใหญ่ปี 2561 มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต ร้อยละ 88.74 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 55.74 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 92.34 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 81.64 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 81.76 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 79.73 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 85.02

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. การถ่ายทอดความรู้การผลิต ^{1/}	92.73	85.92	88.74	88.16
2. การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer	71.11	61.65	55.74	61.43
3. การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม				
3.1. การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม	98.79	94.74	92.34	94.69
3.2. การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต	94.75	84.87	81.64	85.64
3.3. การรวมกลุ่มผลิต	90.51	85.11	81.76	84.99
3.4. การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต	87.68	83.58	79.73	83.05
4. การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	96.97	92.72	85.02	90.91

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} แปลงใหญ่ปี 2559 เน้นการส่งเสริมงานวิจัย/นวัตกรรม

แปลงใหญ่ปี 2560 เน้นการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม

แปลงใหญ่ปี 2561 เน้นการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มผลผลิต

4.3.2 เกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีเป้าหมายการถ่ายโอนภารกิจผู้จัดการแปลงให้เกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเข้าสู่ปีที่ 3 โดยพบว่าทุกแปลงได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้เกษตรกรแล้วทั้งหมด โดยเกษตรกรที่เป็นผู้จัดการแปลง บางแปลงเห็นว่า ตนเองยังขาดความพร้อมที่จะเป็นผู้จัดการแปลงได้ เนื่องจากไม่สามารถรวมเกษตรกรสมาชิกได้ทั้งหมด และยังไม่สามารถเชื่อมโยงตลาดได้ ยังต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ช่วยเป็นพี่เลี้ยงต่อไป

4.3.3 ด้านการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่

เกษตรกรในภาพรวมได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 25.62 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 33.19 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ร้อยละ 80.91 (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 53.11 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 51.70 ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 26.27) และการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 77.23

ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งบางแปลงปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่ เมื่อพิจารณาปีที่ดำเนินการ ต่อการได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตของเกษตรกร พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการได้รับการสนับสนุนของเกษตรกร โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนมากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกันรายละเอียดผลการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่แต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** มีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 48.08 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 61.01 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ร้อยละ 89.70 (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 66.87 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 53.94

ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 31.92) และการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 87.68

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** มีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 20.39 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 36.08 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ร้อยละ 81.47 (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 50.73 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 57.36 ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 27.10) และการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 76.35

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** มีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 20.38 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 13.67 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ร้อยละ 72.23 (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 48.75 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 42.57 ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 21.96) และการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 72.64

ตารางที่ 4.12 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่

รายการ	หน่วย : ร้อยละ			
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. แหล่งน้ำในแปลงใหญ่	48.08	20.39	20.38	25.62
2. เครื่องจักรกลทางการเกษตร	61.01	36.08	13.67	33.19
3. ปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร	89.70	81.47	72.23	80.91
3.1 พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	66.87	50.73	48.75	53.11
3.2 วัสดุทางการเกษตร	53.94	57.36	42.57	51.70
3.3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร	31.92	27.10	21.96	26.27
4. ส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	87.68	76.35	72.64	77.23

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.3.4 ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่

เกษตรกรในภาพรวมได้รับการส่งเสริมปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่ โดย **ด้านพืช** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาฟาง ร้อยละ 72.10 ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 72.88 ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 79.87 ได้รับการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ร้อยละ 72.85 ได้รับการส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 91.56 **ด้านประมง/ปศุสัตว์** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ 89.56 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในน้ำ ร้อยละ 85.54 ได้รับการส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี ร้อยละ 83.73 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์โรคในฟาร์ม ร้อยละ 76.72

ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่ เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมอบรม จากภารกิจในช่วงการเพาะปลูก เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมา ดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่ พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกร โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมมากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วม

โครงการที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน รายละเอียดแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.13)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559 ด้านพืช** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาฟาง ร้อยละ 73.46 ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 78.02 ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 84.88 ได้รับการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ร้อยละ 85.38 ได้รับการส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 97.97 **ด้านประมง/ปศุสัตว์** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยง ร้อยละ 93.75 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในน้ำ ร้อยละ 87.50 ได้รับการส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี ร้อยละ 87.50 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์โรคในฟาร์มร้อยละ 89.29

2) **แปลงใหญ่ปี 2560 ด้านพืช** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาฟาง ร้อยละ 72.38 ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 74.97 ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 81.84 ได้รับการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ร้อยละ 73.09 ได้รับการส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 92.60 **ด้านประมง/ปศุสัตว์** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยง ร้อยละ 88.68 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในน้ำ ร้อยละ 85.42 ได้รับการส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี ร้อยละ 86.83 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์โรคในฟาร์มร้อยละ 80.84

3) **แปลงใหญ่ปี 2561 ด้านพืช** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาฟาง ร้อยละ 70.96 ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 67.10 ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 74.34 ได้รับการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ร้อยละ 65.52 ได้รับการส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 86.54 **ด้านประมง/ปศุสัตว์** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยง ร้อยละ 88.46 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในน้ำ ร้อยละ 84.62 ได้รับการส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี ร้อยละ 77.30 ได้รับการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์โรคในฟาร์มร้อยละ 63.98

ตารางที่ 4.13 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพฟาร์มในแปลงใหญ่
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. การปรับปรุงบำรุงดิน (ด้านพืช)				
1.1 ไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช	73.46	72.38	70.96	72.10
1.2 การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	78.02	74.97	67.10	72.88
1.3 การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	84.88	81.84	74.34	79.87
1.4 การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	85.38	73.09	65.52	72.85
1.5 การผลิตน้ำหมักชีวภาพ	97.97	92.60	86.54	91.56
2 การปรับปรุงคุณภาพน้ำ (ด้านประมง)				
2.1 การใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยง	93.75	88.68	88.46	89.56
2.2 การตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในน้ำ	87.50	85.42	84.62	85.54
3. การปรับปรุงคุณภาพฟาร์ม (ด้านปศุสัตว์)				
3.1 การส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่เลี้ยงที่ทุกวิถี	87.50	86.83	77.30	83.73
3.2 การตรวจวิเคราะห์โรคในฟาร์ม	89.29	80.84	63.98	76.72

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.3.5 ด้านการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

เกษตรกรในภาพรวมได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 72.66 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 48.38 โดยมีแปลงใหญ่ที่มีผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มแล้วร้อยละ 23.55

ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการส่งเสริมยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมอบรมเนื่องจากติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูก เมื่อพิจารณาปีที่ดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลกระทบต่อได้รับการส่งเสริมของเกษตรกร โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมมากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน รายละเอียดแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.14)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 81.82 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปร้อยละ 64.44 โดยมีแปลงใหญ่ที่มีผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มร้อยละ 36.41

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 73.46 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปร้อยละ 46.93 โดยมีแปลงใหญ่ที่มีผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มร้อยละ 24.34

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 66.44 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปร้อยละ 41.44 โดยมีแปลงใหญ่ที่มีผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มร้อยละ 18.16

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการยกระดับมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน	81.82	73.46	66.44	72.66
2. การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	64.44	46.93	41.44	48.38

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : มีแปลงใหญ่ที่มีผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มในภาพรวม ร้อยละ 23.55 เป็นแปลงใหญ่ปี 2559 ร้อยละ 36.41 แปลงใหญ่ปี 2560 ร้อยละ 24.34 และแปลงใหญ่ปี 2561 ร้อยละ 18.16

4.3.6 ด้านพัฒนาการตลาด/เชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่

เกษตรกรในภาพรวมได้รับการส่งเสริมความรู้การพัฒนาการตลาด ร้อยละ 76.29 ได้รับการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเฉพาะแปลงปี 2559 ร้อยละ 46.26 มีแปลงใหญ่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว ร้อยละ 51.36 ทั้งนี้เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมความรู้การพัฒนาการตลาด เนื่องจากการส่งเสริมด้านการตลาดส่วนใหญ่จะจัดประชุมเฉพาะคณะกรรมการกลุ่มหรือเกษตรกรที่มีความสนใจจะพัฒนาการตลาดและเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความสนใจ ดังนั้นจึงมีเกษตรกรบางส่วนที่ไม่ทราบถึงการพัฒนาการตลาดในแปลงใหญ่ เมื่อพิจารณาปีที่ดำเนินการ ต่อการได้รับการส่งเสริมพัฒนาการตลาด พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลกระทบต่อได้รับการส่งเสริมพัฒนาการตลาด โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมมากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่าจำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมการพัฒนาด้านการตลาดในแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน รายละเอียดผลแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.15)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมความรู้การพัฒนาการตลาด ร้อยละ 86.46 ได้รับการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ร้อยละ 46.26 มีแปลงใหญ่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว ร้อยละ 73.54

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมความรู้การพัฒนาการตลาด ร้อยละ 79.94 มีแปลงใหญ่ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว ร้อยละ 50.90

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมความรู้การพัฒนาการตลาด ร้อยละ 65.54 มีแปลงใหญ่ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว ร้อยละ 43.98

ตารางที่ 4.15 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาการตลาด/เชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่

รายการ	หน่วย : ร้อยละ			
	แปลงใหญ่ปี 2559	แปลงใหญ่ปี 2560	แปลงใหญ่ปี 2561	ภาพรวม
1. การส่งเสริมความรู้การพัฒนาการตลาด	86.46	79.94	65.54	76.29
2. การส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ ^{1/}	46.26	-	-	46.26
3. การทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ^{2/}	73.54	50.90	43.98	51.36

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} ภาพรวมการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการธุรกิจคำนวณเฉพาะแปลงที่ได้รับการส่งเสริมเท่านั้น

^{2/} การทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ร้อยละของแปลง

4.3.7 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

จากการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า กลุ่มมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ชัดเจนกว่าก่อนมีโครงการ โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มประกอบด้วยประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ฝ่ายเลขานุการ และคณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยทุกแปลงมีการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มแล้วทั้งหมด และจากการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งในกลุ่ม ในภาพรวมมีเกษตรกรที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 90.19 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 52.96 การผลิตร่วมกัน ร้อยละ 52.85 และจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 45.82 ส่วนเกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนและรอแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจากกลุ่ม

ทั้งนี้ เกษตรกรที่ร่วมทำกิจกรรมการซื้อปัจจัยการผลิต การผลิตร่วมกัน และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรสมาชิกในกลุ่มของคณะทำงานแปลงใหญ่ที่อยู่ในหมู่บ้าน ตำบลเดียวกัน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรที่อยู่ต่างตำบลที่ยังไม่ค่อยเข้าใจแนวทาง และไม่สะดวกในการดำเนินการกิจกรรมกลุ่มซึ่งต้องได้รับการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจต่อไป เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมา การได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการได้รับการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมมากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มในแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน รายละเอียดผลแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.16)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** มีเกษตรกรที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 93.13 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 71.72 การผลิตร่วมกัน ร้อยละ 66.67 และจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 62.22 ส่วนเกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนและรอแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจากกลุ่ม

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** มีเกษตรกรที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 91.02 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 49.92 การผลิตร่วมกัน ร้อยละ 50.89 และจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 43.37 ส่วนเกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนและรอแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจากกลุ่ม

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** มีเกษตรกรที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 87.39 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 46.73 การผลิตร่วมกัน ร้อยละ 47.86 และจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 40.09 ส่วนเกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนและรอแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจากกลุ่ม

ตารางที่ 4.16 การวางแผน การซื้อปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่

รายการ	แปลงใหญ่			ภาพรวม
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	
1. การร่วมวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม				
- ร่วมวางแผน	93.13	91.02	87.39	90.19
- ไม่ร่วมวางแผน	6.87	8.98	12.61	9.81
2. การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน				
- ร่วมซื้อปัจจัยการผลิต	71.72	49.92	46.73	52.96
- ไม่ร่วมซื้อปัจจัยการผลิต	28.28	50.08	53.27	47.04
3. การผลิตร่วมกัน				
- ร่วมผลิต	66.67	50.89	47.86	52.85
- ไม่ร่วมผลิต	33.33	49.11	52.14	47.15
4. การจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน				
- จำหน่ายร่วมกับกลุ่ม	62.22	43.37	40.09	45.82
- ไม่จำหน่ายร่วมกับกลุ่ม	37.78	56.63	59.91	54.18

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

เป็นการพิจารณาถึงผลลัพธ์จากการดำเนินงานส่งเสริมของหน่วยงานด้านการนำองค์ความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติใช้ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต คุณภาพผลผลิต การตลาด และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นในแปลงปี 2559 แปลงปี 2560 และแปลงปี 2561 หลังจกดำเนินการโครงการมาเป็นระยะเวลา 3 ปี 2 ปี และ 1 ปี

4.4.1 การนำองค์ความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ

1) การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรส่วนใหญ่ นำความรู้ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 85 คือ องค์ความรู้ด้านการผลิต ร้อยละ 85.30 องค์ความรู้ที่มีการนำไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 60 คือ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 68.65 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 63.23 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 61.34 ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรเพียงเลือกองค์ความรู้ที่ตนเองสนใจและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ไปปฏิบัติเท่านั้น รวมทั้งรอการปรับใช้ในฤดูกาลผลิตต่อไป

ทั้งนี้ องค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป และการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ยังมีการนำไปปฏิบัติค่อนข้างน้อย ไม่ถึงร้อยละ 40 เพราะสินค้าที่กลุ่มเกษตรกรผลิตส่วนใหญ่ขายในรูปของผลผลิตให้กับผู้ประกอบการภาคเอกชนมากกว่าการแปรรูปผลผลิตขายในกลุ่ม เกษตรกรจึงไม่ค่อยสนใจนำไปปฏิบัติเท่าที่ควร ด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer เกษตรกรที่นำความรู้ไปปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความสนใจที่จะได้รับการพัฒนาจริง ๆ และได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มเป็นตัวแทนในกลุ่มแปลงใหญ่ เมื่อพิจารณา

ปีที่ดำเนินการ ต่อการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติมากกว่าแปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงว่าเกษตรกรเห็นผลการพัฒนาจากแปลงใหญ่ และนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติใช้เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปีที่เข้าร่วมโครงการ รายละเอียดผลแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.17)

1.1) แปลงใหญ่ปี 2559 มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 88.99 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 25.05 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 93.13 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 71.72 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 71.52 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 62.22 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 79.60 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 74.14 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 35.96

1.2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 85.57 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 18.45 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 91.02 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 49.92 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 50.89 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 43.37 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 70.06 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 65.94 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 25.32

1.3) แปลงใหญ่ปี 2561 มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 82.88 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 21.85 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 87.39 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 46.73 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 47.86 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 40.09 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 60.59 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 53.38 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 19.59

ตารางที่ 4.17 ร้อยละของเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

รายการ	แปลงใหญ่			ภาพรวม
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	
1. องค์ความรู้ด้านการผลิต ^{1/}	88.99	85.57	82.88	85.30
2. การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer	25.05	18.45	21.85	20.85
3. การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	79.60	70.06	60.59	68.65
4. การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน	74.14	65.94	53.38	63.23
5. การพัฒนาด้านการตลาด	71.52	65.17	50.34	61.34
6. การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	35.96	25.32	19.59	25.39

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} แปลงใหญ่ปี 2559 เน้นการส่งเสริมงานวิจัย/นวัตกรรม

แปลงใหญ่ปี 2560 เน้นการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม

แปลงใหญ่ปี 2561 เน้นการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มผลผลิต

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ให้นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์มากกว่าร้อยละ 70 คือ การปรับปรุงคุณภาพดิน/น้ำ/ฟาร์ม ร้อยละ 90.79 ปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตร ร้อยละ 75.41 และใช้ประโยชน์ในแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 71.67 ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากบางแปลงปัจจัยการผลิตมาช้ากว่าฤดูกาลเพาะปลูก ไม่ทันใช้ในนี้ รวมทั้งปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่

ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ และเครื่องจักรกลทางการเกษตร ยังมีการนำไปใช้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาลำน้ำในแปลงใหญ่ ซึ่งกรมชลประทานมีเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 344 แปลง ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทั้ง 4,007 แปลง ส่วนการใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่น้อยอยู่ เนื่องจากจำนวนเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ รวมทั้งเครื่องจักรกลในบางชนิดไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมาดำเนินการ ต่อการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ พบว่าจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานนำเข้ามาส่งเสริมเกษตรกรเห็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น และนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปีที่เข้าร่วมโครงการ รายละเอียดผลแปลงใหญ่ในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.18)

2.1) แปลงใหญ่ปี 2559 มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 38.38 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 37.58 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 81.21 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 65.45 ใช้ประโยชน์วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 52.53 ใช้ประโยชน์อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 28.89) การปรับปรุงคุณภาพดิน/น้ำ/ฟาร์ม ร้อยละ 96.93 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 84.04

2.2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 15.53 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 17.56 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 78.16 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 48.46 ใช้ประโยชน์วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 54.69 ใช้ประโยชน์อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 25.00) การปรับปรุงคุณภาพดิน/น้ำ/ฟาร์ม ร้อยละ 91.84 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 69.26

2.3) แปลงใหญ่ปี 2561 มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 13.51 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 9.80 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 68.36 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 47.18 ใช้ประโยชน์วัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 39.75 ใช้ประโยชน์อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 20.61) การปรับปรุงคุณภาพดิน/น้ำ/ฟาร์ม ร้อยละ 85.92 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 68.13

ตารางที่ 4.18 ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

รายการ	หน่วย : ร้อยละ			ภาพรวม
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	
1. แหล่งน้ำในแปลงใหญ่	38.38	15.53	13.51	19.16
2. เครื่องจักรกลทางการเกษตร	37.58	17.56	9.80	18.71
3. ปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตร	81.21	78.16	68.36	75.41
3.1 พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	65.45	48.46	47.18	51.24
3.2 วัสดุทางการเกษตร	52.53	54.69	39.75	49.22
3.3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร	28.89	25.00	20.61	24.25
4. การปรับปรุงคุณภาพดิน/น้ำ/ฟาร์มในแปลงใหญ่	96.93	91.84	85.92	90.79
5. ใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	84.04	69.26	68.13	71.67

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.4.2 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ

1) การเปลี่ยนแปลงต้นทุนการผลิตของเกษตรกร

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการลดต้นทุนการผลิตในภาพรวม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561 เกษตรกรร้อยละ 76.16 ร้อยละ 59.63 และร้อยละ 52.36 ตามลำดับ สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ จึงเกิดการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีลง รวมทั้งการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง เมื่อพิจารณาปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการลดค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละการลดค่าใช้จ่ายในแต่ละกลุ่มสินค้าที่มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 จากการที่เกษตรกรนำองค์ความรู้ที่หน่วยงานส่งเสริมไปปฏิบัติใช้ที่มากขึ้นในทุก ๆ ปีที่เข้าร่วมโครงการ เช่น ปีที่ 1 ลดปุ๋ยเคมีลง ปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปีที่ 2 รวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ใช้กลุ่มแปลงใหญ่ ปีที่ 3 รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมีในราคาที่ถูกลง เป็นต้น (ตารางที่ 4.19, และตารางที่ 4.20) (ภาพที่ 4.1)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป้าหมายการลดต้นทุนการผลิตที่ร้อยละ 20 จะเห็นได้ว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายในทุกกลุ่มสินค้า เนื่องจากการลดต้นทุนมีปัจจัยภายนอกอื่นเข้ามากระทบในช่วงเพาะปลูก เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม โรคระบาด ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งในบางกลุ่มสินค้า เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ปศุสัตว์ และประมง เกษตรกรส่วนใหญ่เน้นในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตเพื่อให้ได้ปริมาณ และคุณภาพตามที่ต้องการ เมื่อพิจารณารายละเอียดแปลงในแต่ละปี ดังนี้

1.1) แปลงใหญ่ปี 2559 เกษตรกรร้อยละ 76.16 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลง หลังมีโครงการ โดยต้นทุนเฉลี่ยกลุ่มข้าวลดลง 799 บาทต่อไร่ กลุ่มพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด ถั่วลิสง) ลดลง 920 บาทต่อไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ) ลดลง 865 บาทต่อไร่ กลุ่มไม้ผล (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลำไย ส้มโอ มะนาว เงาะ ฝรั่ง มะพร้าว น้ำหอม) ลดลง 2,083 บาทต่อไร่ กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร ลดลง 2,085 บาทต่อไร่ กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) ลดลง 651 บาทต่อไร่ กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้งขาว) ลดลง 3,125 บาทต่อไร่ กลุ่มปศุสัตว์ โคนม ลดลง 1.15 บาท/กิโลกรัม และโคเนื้อ แพะ กระบือ ลดลง 2,214 210 1,275 บาทต่อตัว ตามลำดับ

1.2) แปลงใหญ่ปี 2560 เกษตรกรร้อยละ 59.63 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลงหลังมีโครงการ โดยต้นทุนเฉลี่ยกลุ่มข้าวลดลง 452 บาทต่อไร่ กลุ่มพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด ถั่วลิสง ถั่วเหลือง) ลดลง 766 บาทต่อไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ) ลดลง 660 บาทต่อไร่ กลุ่มไม้ผล (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลำไย ส้มโอ มะนาว เงาะ ฝรั่ง มะพร้าว) ลดลง 1,493 บาทต่อไร่ กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร ลดลง 2,530 บาทต่อไร่ กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) ลดลง 350 บาทต่อไร่ กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้งขาว) ลดลง 3,227 บาทต่อไร่ กลุ่มปศุสัตว์ โคนม ลดลง 0.70 บาท/กิโลกรัม และโคเนื้อ แพะ กระบือ ลดลง 1,562 144 893 บาทต่อตัว ตามลำดับ กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ ลดลง 4,778 บาทต่อไร่ และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจ ลดลง 705 บาทต่อราย

1.3) แปลงใหญ่ปี 2561 เกษตรกรร้อยละ 52.36 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลงหลังมีโครงการ โดยต้นทุนเฉลี่ยกลุ่มข้าวลดลง 442 บาทต่อไร่ กลุ่มพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด ถั่วเขียว ถั่วเหลือง) ลดลง 726 บาทต่อไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ) ลดลง 520 บาทต่อไร่ กลุ่มไม้ผล (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลำไย ส้มโอ มะนาว เงาะ กว๊วยหอม มะพร้าว) ลดลง 948 บาทต่อไร่ กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร ลดลง 1,517 บาทต่อไร่ กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) ลดลง 303 บาทต่อไร่

กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้งขาว) ลดลง 2,423 บาทต่อไร่ กลุ่มปศุสัตว์ โคนม ลดลง 0.70 บาท/กิโลกรัม และโคเนื้อ แพะ กระบือ ลดลง 1,077 157 878 บาทต่อตัว ตามลำดับ กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ ลดลง 865 บาทต่อไร่ และ กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ ลดลง 334 บาทต่อราย

ค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลง ในแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี และสารเคมี ปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์แทน รวมทั้งการใช้ พันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม การร่วมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ส่วนเกษตรกรที่ต้นทุนการผลิต ยังไม่ลดลง เนื่องจาก ในปีเพาะปลูก 2561/62 เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัย ฝนชุก ผลผลิตได้รับความเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายจากการปลูกซ่อมและบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งบางราย บำรุงดูแลรักษาที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มปริมาณน้ำหนักรวมและคุณภาพผลผลิตให้เพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 4.19 การเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิตของเกษตรกรตามกลุ่มชนิดสินค้า

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มสินค้า	แปลงใหญ่ปี 2559 ^{1/}			แปลงใหญ่ปี 2560 ^{2/}			แปลงใหญ่ปี 2561 ^{3/}		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
1.ข้าว	81.85	11.48	6.67	68.87	22.79	8.34	61.23	28.62	10.15
2.พืชไร่	75.64	2.57	21.79	62.54	28.19	9.27	58.61	26.34	15.05
3.ไม้ยืนต้น	66.67	8.33	25.00	59.81	20.56	19.63	52.13	25.53	22.34
4.ไม้ผล	62.68	10.45	26.87	48.95	23.78	27.27	38.95	35.79	25.26
5.พืชผัก	70.83	16.67	12.50	61.22	22.45	16.33	45.00	40.00	15.00
6.ประมง	68.75	18.75	12.50	59.18	22.45	18.37	48.00	40.00	12.00
7.ปศุสัตว์	50.00	25.00	25.00	43.48	26.09	30.43	37.01	35.43	27.56
8.หม่อนไหม	68.75	18.75	12.50	66.67	22.22	11.11	56.82	31.82	11.36
9.ไม้ดอกไม้ประดับ	-	-	-	35.71	50.00	14.29	20.00	80.00	-
10.แมลงเศรษฐกิจ	-	-	-	54.35	21.74	23.91	43.75	18.75	37.50
ภาพรวม	76.16	10.51	13.33	59.63	24.76	15.61	52.36	30.41	17.23

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} แปลงใหญ่ปี 2559 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนมีโครงการมีเพาะปลูก 2558/59 และหลังมีโครงการปี 2561/62

^{2/} แปลงใหญ่ปี 2560 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนมีโครงการมีเพาะปลูก 2559/60 และหลังมีโครงการปี 2561/62

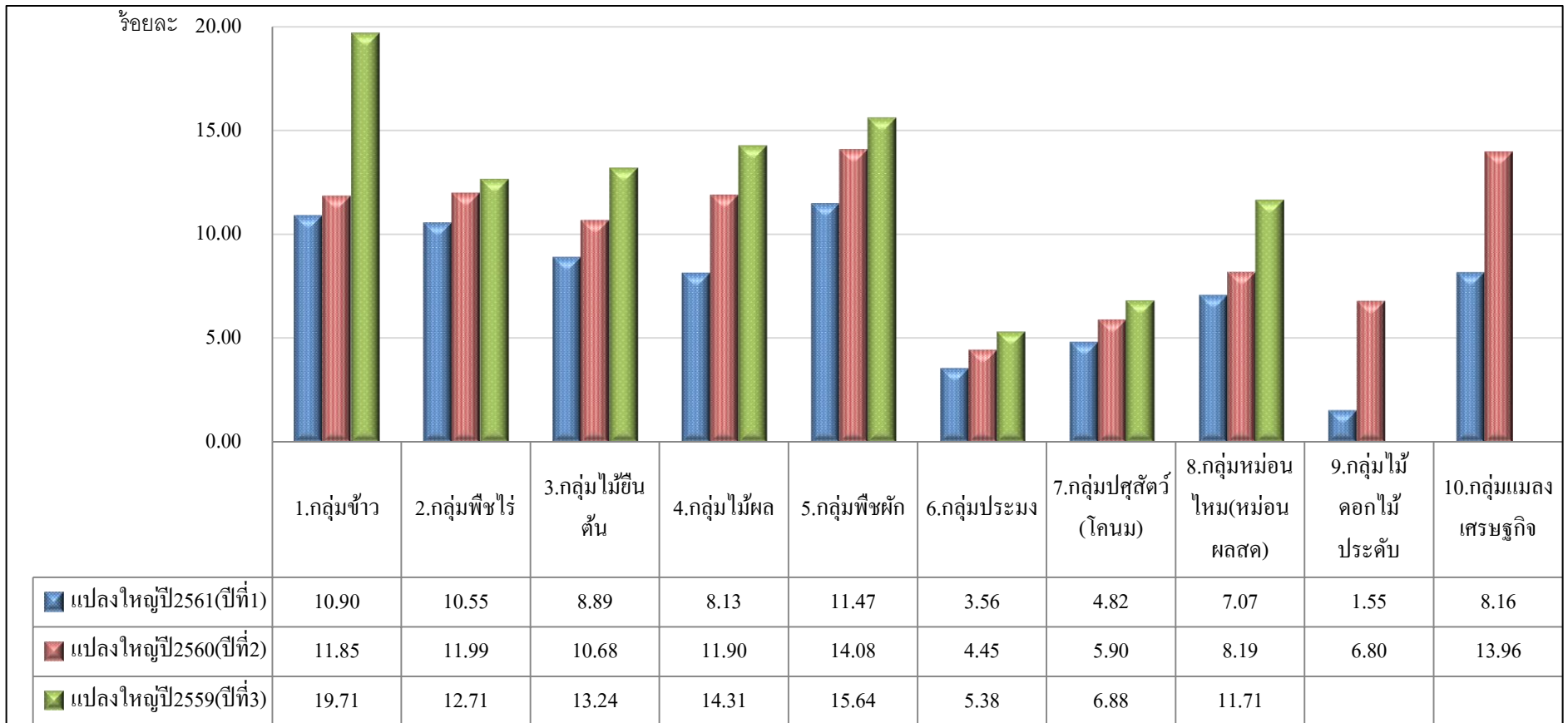
^{3/} แปลงใหญ่ปี 2561 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนมีโครงการมีเพาะปลูก 2560/61 และหลังมีโครงการปี 2561/62

ตารางที่ 4.20 การเปลี่ยนแปลงต้นทุนการผลิตของโครงการก่อน และหลังมีโครงการ

หน่วย : บาท/ไร่

กลุ่มสินค้า	แปลงใหญ่ปี 2559				แปลงใหญ่ปี 2560				แปลงใหญ่ปี 2561			
	ก่อนมีโครงการ ปี 2558	หลังมีโครงการ ปี 2561	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)	ก่อนมีโครงการ ปี 2559	หลังมีโครงการ ปี 2561	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)	ก่อนมีโครงการ ปี 2560	หลังมีโครงการ ปี 2561	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
1. ข้าว	4,054	3,255	- 799	- 19.71	3,815	3,363	- 452	- 11.85	4,055	3,613	- 442	- 10.90
2. พืชไร่	7,241	6,321	- 920	- 12.71	6,389	5,623	- 766	- 11.99	6,883	6,157	- 726	- 10.55
3. ไม้ยืนต้น	6,531	5,666	- 865	- 13.24	6,181	5,521	- 660	- 10.68	5,848	5,328	- 520	- 8.89
4. ไม้ผล	14,552	12,469	- 2,083	- 14.31	12,548	11,055	- 1,493	- 11.90	11,659	10,711	- 948	- 8.13
5. พืชผัก	13,335	11,250	- 2,085	- 15.64	17,970	15,440	- 2,530	- 14.08	13,223	11,706	- 1,517	- 11.47
6. หม่อนไหม	5,558	4,907	-651	- 11.71	4,275	3,925	- 350	- 8.19	4,284	3,981	- 303	- 7.07
7. ประมง	58,114	54,989	- 3,125	- 5.38	72,566	69,339	- 3,227	- 4.45	68,075	65,652	- 2,423	- 3.56
8. ปศุสัตว์												
8.1 โคเนื้อ(บาท/ตัว)	30,391	28,177	- 2,214	- 7.29	23,104	21,542	- 1,562	- 6.76	19,814	18,737	- 1,077	- 5.44
8.2 แพะ(บาท/ตัว)	2,550	2,340	- 210	- 8.24	2,789	2,645	- 144	- 5.16	3,154	2,997	- 157	- 4.98
8.3 กระบือ(บาท/ตัว)	14,700	13,425	- 1,275	- 8.67	13,373	12,480	- 893	- 6.68	15,606	14,728	- 878	- 5.63
8.4 โคนม(บาท/กก.)	16.72	15.57	- 1.15	- 6.88	11.86	11.16	- 0.70	- 5.90	14.52	13.82	- 0.70	- 4.82
9. ไม้ดอกไม้ประดับ	-	-	-	-	70,247	65,469	- 4,778	- 6.80	55,650	54,785	- 865	- 1.55
10.แมลงเศรษฐกิจ (บาท/ฟาร์ม)	-	-	-	-	5,049	4,344	- 705	- 13.96	4,094	3,760	- 334	- 8.16

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

ภาพที่ 4.1 การเปรียบเทียบร้อยละของการลดต้นทุนการผลิตแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561

2) การลดค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

2.1) แปลงใหญ่ปี 2559

- **ด้านพืช** พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมีและค่าสารเคมีลง จากการปรับเปลี่ยนมาใช้พันธุ์พืชในอัตราที่เหมาะสม รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่เหมาะสม รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.21)

กลุ่มข้าว ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 799 บาทต่อไร่ เช่น ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 233 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 156 บาท ค่าพันธุ์ 114 บาท ค่าสารเคมี 107 บาท ตามลำดับ

กลุ่มพืชไร่ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 920 บาทต่อไร่ เช่น ค่าเก็บเกี่ยว 290 บาท ค่าพันธุ์ 191 บาท ค่าปลูก 134 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 112 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ยืนต้น ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 865 บาทต่อไร่ เช่น ค่าปุ๋ยเคมี 321 บาท ค่าดูแลรักษา 215 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 184 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 89 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ผล ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 2,083 บาทต่อไร่ เช่น ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 383 บาท ค่าเก็บเกี่ยว 317 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 314 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 255 บาท ตามลำดับ

กลุ่มพืชผัก ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 2,085 บาทต่อไร่ เช่น ค่าสารเคมี 506 บาท ค่าปลูก 354 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 332 บาท ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 243 บาท ตามลำดับ

กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 651 บาทต่อไร่ เช่น ค่าเก็บเกี่ยว 201 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 127 บาท ค่าสารเคมี 83 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 80 บาท ตามลำดับ

- **กลุ่มประมง/กลุ่มปศุสัตว์** พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงลง จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติ ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเฝ้า/ดูแลให้อาหารลดลงจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อทดแทนแรงงาน ดังนี้ (ตารางที่ 4.22)

กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้ง) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 3,125 บาทต่อไร่ เช่น ค่าอาหาร 2,129 บาท ค่าเฝ้า/ดูแลให้อาหาร 435 บาท ค่าไฟฟ้า 165 บาท ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 117 บาท ตามลำดับ

กลุ่มปศุสัตว์ เช่น โคเนื้อ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 2,214 บาทต่อตัว เช่น ค่าอาหาร 1,382 บาท ค่าดูแลรักษา 438 บาท ค่าอื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 195 บาท ค่าจับ/ขนส่ง 194 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2559

หน่วย : บาท/ไร่

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า					
	ข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชผัก	หม่อนไหม
1.ค่าพันธุ์	- 114	- 191	-	- 138	- 207	- 68
2.ค่าปุ๋ยเคมี	- 156	- 102	- 321	- 314	- 332	- 127
3.ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	- 233	- 112	- 184	- 255	- 226	- 80
4.ค่าสารเคมี	- 107	- 34	- 10	- 109	- 506	- 83

ตารางที่ 4.21 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2559 (ต่อ)

หน่วย : บาท/ไร่

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า					
	ข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชผัก	หม่อนไหม
5.ค่าปลูก ^{1/}	- 35	- 134	-	- 238	- 354	- 21
6.ค่าเก็บเกี่ยว ^{2/}	- 67	- 290	- 54	- 317	-154	- 201
7.ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา	- 36	13	8	- 383	- 243	- 20
8.ค่าดูแลรักษา	- 26	- 68	- 215	- 139	-48	- 40
9.อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ	- 25	- 2	- 89	- 190	-15	- 11
รวม	- 799	- 920	- 865	- 2,083	- 2,085	- 651

ที่มา: จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} ค่าปลูก หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน + ค่าใช้จ่ายในการปลูก

^{2/} ค่าเก็บเกี่ยว หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว + ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

ตารางที่ 4.22 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าประมง ปศุสัตว์แปลงใหญ่ปี 2559

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า	
	ประมง (บาทต่อไร่)	ปศุสัตว์ (บาทต่อตัว)
1.ค่าพันธุ์	-	-
2.ค่าอาหาร	- 2,129	- 1,382
3.ค่ายารักษา	- 104	78
4.ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	- 117	- 34
5.ค่าไฟฟ้า	- 165	- 49
6.ค่าจับ/ขนส่ง	- 84	- 194
7.ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา	- 435	- 438
8.อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ	- 91	- 195
รวม	- 3,125	- 2,214

ที่มา: จากการสำรวจ, 2562

2.2) แปลงใหญ่ปี 2560

- **ด้านพืช** พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมีและค่าสารเคมีลง จากการปรับเปลี่ยนมาใช้พันธุ์พืชในอัตราที่เหมาะสม รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่เหมาะสม รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.23)

กลุ่มข้าว ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 452 บาทต่อไร่ เช่น ค่าปุ๋ยเคมี 136 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 127 บาท ค่าพันธุ์ 81 บาท ค่าเก็บเกี่ยว 40 บาท ตามลำดับ

กลุ่มพืชไร่ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 766 บาทต่อไร่ เช่น ค่าเก็บเกี่ยว 226 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 131 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 124 บาท ค่าพันธุ์ 114 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ยืนต้น ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 660 บาทต่อไร่ เช่น ค่าเก็บเกี่ยว 324 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 284 บาท ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 165 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 131 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ผล ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 1,493 บาทต่อไร่ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 293 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 261 บาท ค่าเก็บเกี่ยว 206 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 196 บาท ตามลำดับ

กลุ่มพืชผัก ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 2,530 บาทต่อไร่ เช่น ค่าดูแลรักษา 528 บาท ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 459 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 318 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 297 บาท ตามลำดับ

กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 350 บาทต่อไร่ เช่น ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 150 บาท ค่าดูแลรักษา 130 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 121 บาท ค่าสารเคมี 116 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 4,778 บาทต่อไร่ เช่น ค่าดูแลรักษา 1,408 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 922 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 722 บาท ค่าพันธุ์ 617 บาท ตามลำดับ

- **กลุ่มประมง/กลุ่มปศุสัตว์/กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ** พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงลง จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติ ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเฝ้า/ดูแลให้อาหารลดลงจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อทดแทนแรงงาน ดังนี้ (ตารางที่ 24)

กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้ง) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 3,227 บาทต่อไร่ เช่น ค่าอาหาร 1,961 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 339 บาท ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา 293 บาท ค่าพันธุ์ 156 บาท ตามลำดับ

กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 1,562 บาทต่อตัว เช่น ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา 425 บาท ค่าจับ/ขนส่ง 403 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 330 บาท ค่าอาหาร 254 บาท ตามลำดับ

กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 705 บาทต่อฟาร์ม เช่น ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา 201 บาท ค่าอาหาร 197 บาท ค่าจับ/ขนส่ง 97 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 83 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2560

หน่วย : บาท/ไร่

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า						
	ข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชผัก	หม่อนไหม	ไม้ประดับ
1.ค่าพันธุ์	- 81	- 114	-	- 119	- 175	-	- 617
2.ค่าปุ๋ยเคมี	- 136	- 131	- 284	- 261	- 318	- 121	- 722
3.ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	- 127	- 124	- 131	- 196	- 191	- 150	- 922

ตารางที่ 4.23 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2560 (ต่อ)

หน่วย : บาท/ไร่

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า						
	ข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชผัก	หม่อนไหม	ไม้ประดับ
4.ค่าสารเคมี	- 37	- 27	- 47	- 187	- 233	- 116	- 154
5.ค่าปลูก ^{1/}	- 15	- 111	-	- 67	- 152	- 84	-
6.ค่าเก็บเกี่ยว ^{2/}	- 40	- 226	- 324	- 206	- 177	- 7	- 394
7.ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา	- 14	- 37	- 165	- 182	- 459	-	-171
8.ค่าดูแลรักษา	3	6	313	18	- 528	130	- 1,408
9.อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ	- 5	- 2	- 22	- 293	- 297	- 2	- 390
รวม	-452	-766	-660	- 1,493	- 2,530	- 350	- 4,778

ที่มา: จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} ค่าปลูก หมายถึงค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน + ค่าใช้จ่ายในการปลูก

^{2/} ค่าเก็บเกี่ยว หมายถึงค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว + ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

ตารางที่ 4.24 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าประมง ปศุสัตว์ แผลงเศรษฐกิจแปลงใหญ่ปี 2560

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า		
	ประมง (บาทต่อไร่)	ปศุสัตว์ (บาทต่อตัว)	แผลงเศรษฐกิจ (บาทต่อฟาร์ม)
1.ค่าพันธุ์	- 156	-	-
2.ค่าอาหาร	- 1,961	- 254	- 197
3.ค่ายารักษา	- 116	- 82	- 48
4.ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	- 143	- 26	-
5.ค่าไฟฟ้า	- 131	- 42	- 79
6.ค่าจับ/ขนส่ง	- 88	- 403	- 97
7.ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา	- 293	- 425	- 201
8.อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ	- 339	- 330	- 83
รวม	- 3,227	- 1,562	- 705

ที่มา: จากการสำรวจ, 2562

2.3) แปลงใหญ่ปี 2561

- **ด้านพืช** พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมีและค่าสารเคมีลง จากการปรับเปลี่ยนมาใช้พันธุ์พืชในอัตราที่เหมาะสม รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่เหมาะสม รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.25)

กลุ่มข้าว ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 442 บาทต่อไร่ เช่น ค่าปุ๋ยเคมี 112 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 104 บาท ค่าพันธุ์ 77 บาท ค่าเก็บเกี่ยว 50 บาท ตามลำดับ

กลุ่มพืชไร่ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 726 บาทต่อไร่ เช่น ค่าเก็บเกี่ยว 251 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 102 บาท ค่าปลูก 98 บาท ค่าดูแลรักษา 87 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ยืนต้น ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 520 บาทต่อไร่ เช่น ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 108 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 105 บาท ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 95 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 89 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ผล ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 948 บาทต่อไร่ เช่น ค่าเก็บเกี่ยว 202 บาท ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 156 บาท ค่าปลูก 149 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 132 บาท ตามลำดับ

กลุ่มพืชผัก ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 1,517 บาทต่อไร่ เช่น ค่าดูแลรักษา 311 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 230 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 172 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 156 บาท ตามลำดับ

กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 303 บาทต่อไร่ เช่น ค่าดูแลรักษา 126 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 106 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 103 บาท ค่าเก็บเกี่ยว 98 บาท ตามลำดับ

กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 865 บาทต่อไร่ เช่น ค่าพันธุ์ 398 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 266 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ 167 บาท ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา 23 บาท ตามลำดับ

- **กลุ่มประมง/กลุ่มปศุสัตว์/กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ** พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงลง จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติ ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน พบว่าค่าใช้จ่ายในการเฝ้า/ดูแล/ให้อาหารลดลงจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อทดแทนแรงงาน ดังนี้ (ตารางที่ 4.26)

กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้ง) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 2,423 บาทต่อไร่ เช่น ค่าอาหาร 1,412 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 321 บาท ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา 247 บาท ค่าจับ/ขนส่ง 224 บาท ตามลำดับ

กลุ่มปศุสัตว์ (โคเนื้อ) ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 1,077 บาทต่อตัว เช่น ค่าจับ/ขนส่ง 283 บาท ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา 273 บาท ค่าอาหาร 216 บาทต่อตัว ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 211 บาท ตามลำดับ

กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ ลดค่าใช้จ่ายการผลิตรวม จำนวน 334 บาทต่อฟาร์ม เช่น ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา 187 บาท ค่าอาหาร 51 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ 43 บาท ค่ายารักษา 24 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2561

หน่วย : บาท/ไร่

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า						
	ข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชผัก	หม่อนไหม	ไม้ประดับ
1.ค่าพันธุ์	- 77	- 67	-	-	- 140	-	-
2.ค่าปุ๋ยเคมี	- 112	- 102	- 105	- 108	- 230	- 103	- 398
3.ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	- 104	- 36	- 108	- 126	- 172	- 106	- 266
4.ค่าสารเคมี	- 26	- 14	- 37	- 114	- 147	- 80	- 167
5.ค่าปลูก ^{1/}	- 32	- 98	- 54	- 149	- 150	-	- 12

ตารางที่ 4.25 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าพืชแปลงใหญ่ปี 2561 (ต่อ)

หน่วย : บาท/ไร่

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า						
	ข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชผัก	หม่อนไหม	ไม้ประดับ
6.ค่าเก็บเกี่ยว ^{2/}	- 50	- 251	- 38	- 202	- 112	- 98	- 14
7.ค่าใส่ปุ๋ย/ฉีดยา	- 37	- 59	- 95	- 156	- 99	- 13	- 23
8.ค่าดูแลรักษา	1	- 87	6	39	- 311	126	25
9.อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ	- 5	- 12	- 89	- 132	- 156	- 29	- 10
รวม	-442	-726	- 520	- 948	- 1,517	- 303	- 865

ที่มา: จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} ค่าปลูก หมายถึงค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน + ค่าใช้จ่ายในการปลูก

^{2/} ค่าเก็บเกี่ยว หมายถึงค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว + ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

ตารางที่ 4.26 การใช้ปัจจัยการผลิตกลุ่มสินค้าประมง ปศุสัตว์ แผลงเศรษฐกิจแปลงใหญ่ปี 2561

ปัจจัยการผลิต	กลุ่มสินค้า		
	ประมง (บาทต่อไร่)	ปศุสัตว์ (บาทต่อตัว)	แผลงเศรษฐกิจ (บาทต่อฟาร์ม)
1.ค่าพันธุ์	- 150	-	-
2.ค่าอาหารสัตว์	- 1,412	- 216	- 51
3.ค่ายารักษา	- 21	- 43	- 24
4.ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	- 26	- 20	-
5.ค่าไฟฟ้า	- 31	- 31	-
6.ค่าจับ/ขนส่ง	- 224	- 283	- 29
7.ค่าเฝ้า/ให้อาหาร/ดูแลรักษา	- 247	- 273	- 187
8.อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าน้ำ ฯลฯ	- 312	- 211	- 43
รวม	- 2,423	- 1,077	- 334

ที่มา: จากการสำรวจ, 2562

4.4.3 ด้านการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการเพิ่มผลผลิตในภาพรวม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561 เกษตรกรร้อยละ 54.75 ร้อยละ 50.08 และร้อยละ 44.82 ตามลำดับ สามารถเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยได้ จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี และการดูแลรักษาที่ถูกวิธีขึ้น เมื่อพิจารณาปีที่ดำเนินการต่อการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย พบว่า จำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย โดยแปลงใหญ่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการเป็นปีที่ 3 มีร้อยละการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยในแต่ละกลุ่มสินค้าที่มากกว่า แปลงใหญ่ปี 2560 และแปลงใหญ่ปี 2561 จากการที่เกษตรกรมีการนำองค์ความรู้ที่หน่วยงานส่งเสริมไปปฏิบัติใช้ที่มากขึ้นในทุก ๆ ปีที่เข้าร่วมโครงการ ยิ่งหน่วยงานส่งเสริมจำนวนปีที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรจะนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติเพิ่มขึ้นเช่นกัน (ตารางที่ 4.27 และตารางที่ 4.28) (ภาพที่ 2)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยที่ร้อยละ 20 จะเห็นได้ว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายในทุกกลุ่มสินค้า เนื่องจากการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย มีปัจจัยภายนอกอื่นเข้ามากระทบในช่วงเพาะปลูก เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม โรคระบาด ผลผลิตได้รับความเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้รับไม่เต็มที่ เมื่อพิจารณารายละเอียดแปลงในแต่ละปี ดังนี้

1) แปลงใหญ่ปี 2559 ภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 54.75 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นหลังมีโครงการ โดยผลผลิตเฉลี่ยกลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 75 กก.ต่อไร่ กลุ่มพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด ถั่วลิสง) เพิ่มขึ้น 796 กก.ต่อไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ) เพิ่มขึ้น 403 กก.ต่อไร่ กลุ่มไม้ผล (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลำไย ส้มโอ มะนาว เงาะ ฝรั่ง มะพร้าว น้ำหอม) เพิ่มขึ้น 182 กก.ต่อไร่ กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร เพิ่มขึ้น 654 กก.ต่อไร่ กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) เพิ่มขึ้น 224 กก.ต่อไร่ กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้งขาว) เพิ่มขึ้น 65 กก.ต่อไร่ กลุ่มปศุสัตว์ โคนม เพิ่มขึ้น 0.76 กก./ตัว/วัน และโคเนื้อ แพะ กระบือ เพิ่มขึ้น 70 1.30 52 กก.ต่อตัว ตามลำดับ

2) แปลงใหญ่ปี 2560 ภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 50.08 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นหลังมีโครงการ โดยผลผลิตเฉลี่ยกลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 59 กก.ต่อไร่ กลุ่มพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด ถั่วลิสง ถั่วเหลือง) เพิ่มขึ้น 638 กก.ต่อไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ) เพิ่มขึ้น 236 กก.ต่อไร่ กลุ่มไม้ผล (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลำไย ส้มโอ มะนาว เงาะ ฝรั่ง มะพร้าว) เพิ่มขึ้น 145 กก.ต่อไร่ กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร เพิ่มขึ้น 342 กก.ต่อไร่ กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) เพิ่มขึ้น 150 กก.ต่อไร่ กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้งขาว) เพิ่มขึ้น 56 กก.ต่อไร่ กลุ่มปศุสัตว์ โคนม เพิ่มขึ้น 0.75 กก./ตัว/วัน และโคเนื้อ แพะ กระบือ เพิ่มขึ้น 51 0.93 34 กก.ต่อตัว ตามลำดับ กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ เพิ่มขึ้น 243 กก.ต่อไร่ และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้น 49 กก.ต่อฟาร์ม

3) แปลงใหญ่ปี 2561 ภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 44.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นหลังมีโครงการ โดยผลผลิตเฉลี่ยกลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 57 กก.ต่อไร่ กลุ่มพืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรด ถั่วเขียว ถั่วเหลือง) เพิ่มขึ้น 636 กก.ต่อไร่ กลุ่มไม้ยืนต้น (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา กาแฟ) เพิ่มขึ้น 176 กก.ต่อไร่ กลุ่มไม้ผล (ทุเรียน มะม่วง มังคุด ลำไย ส้มโอ มะนาว เงาะ กล้วยหอม มะพร้าว) เพิ่มขึ้น 94 กก.ต่อไร่ กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร เพิ่มขึ้น 277 กก.ต่อไร่ กลุ่มหม่อนไหม (หม่อนผลสด) เพิ่มขึ้น 102 กก.ต่อไร่ กลุ่มประมง (ปลานิล กุ้งขาว) เพิ่มขึ้น 43 กก.ต่อไร่ กลุ่มปศุสัตว์ โคนม เพิ่มขึ้น 0.69 กก./ตัว/วัน และโคเนื้อ แพะ กระบือ เพิ่มขึ้น 44 0.72 28 กก.ต่อตัว ตามลำดับ กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ เพิ่มขึ้น 177 กก.ต่อไร่ และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้น 30 กก.ต่อฟาร์ม

ผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น ในแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561 จากการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงบำรุงดินที่ดีขึ้น การนำองค์ความรู้การปลูก/การดูแลรักษาพืชที่ถูกวิธีไปปฏิบัติ รวมทั้งการใช้พันธุ์ดี และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต ส่วนเกษตรกรที่ผลผลิตต่อหน่วยยังไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มนี้ประสบปัญหาอุทกภัย ฝนชุก ผลผลิตได้รับความเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้รับไม่เต็มที่

ตารางที่ 4.27 การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อหน่วยตามกลุ่มชนิดสินค้า

กลุ่มสินค้า	หน่วย : ร้อยละ								
	แปลงปี 2559 ^{1/}			แปลงปี 2560 ^{2/}			แปลงปี 2561 ^{3/}		
	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
ข้าว	52.96	25.56	21.48	46.08	22.79	31.13	40.94	25.36	33.70
พืชไร่	56.41	12.82	30.77	52.90	27.80	19.31	45.16	27.96	26.88
ไม้ยืนต้น	54.17	12.50	33.33	48.60	33.64	17.76	43.62	26.60	29.79
ไม้ผล	52.24	11.94	35.82	48.95	32.17	18.88	45.26	35.79	18.95
พืชผัก	62.50	20.83	16.67	55.10	12.24	32.65	45.00	35.00	20.00
ประมง	68.75	12.50	18.75	51.02	20.41	28.57	48.00	44.00	8.00
ปศุสัตว์	66.66	16.67	16.67	56.52	36.23	7.25	54.33	18.11	27.56
หม่อนไหม	62.50	18.75	18.75	44.44	33.33	22.23	40.91	47.73	11.36
ไม้ดอกไม้ประดับ	*	*	*	25.00	53.53	21.43	20.00	80.00	-
แมลงเศรษฐกิจ	*	*	*	67.39	21.74	10.87	50.00	37.50	12.50
ภาพรวม	54.75	20.20	25.05	50.08	27.59	22.33	44.82	28.49	26.69

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/} แปลงปี 2559 เปรียบเทียบผลผลิตต่อหน่วยก่อนมีโครงการมีเพาะปลูก 2558/59 และหลังมีโครงการปี 2560/61

^{2/} แปลงปี 2560 เปรียบเทียบผลผลิตต่อหน่วยก่อนมีโครงการมีเพาะปลูก 2559/60 และหลังมีโครงการปี 2560/61

^{3/} แปลงปี 2561 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนมีโครงการมีเพาะปลูก 2560/61 และหลังมีโครงการปี 2561/62

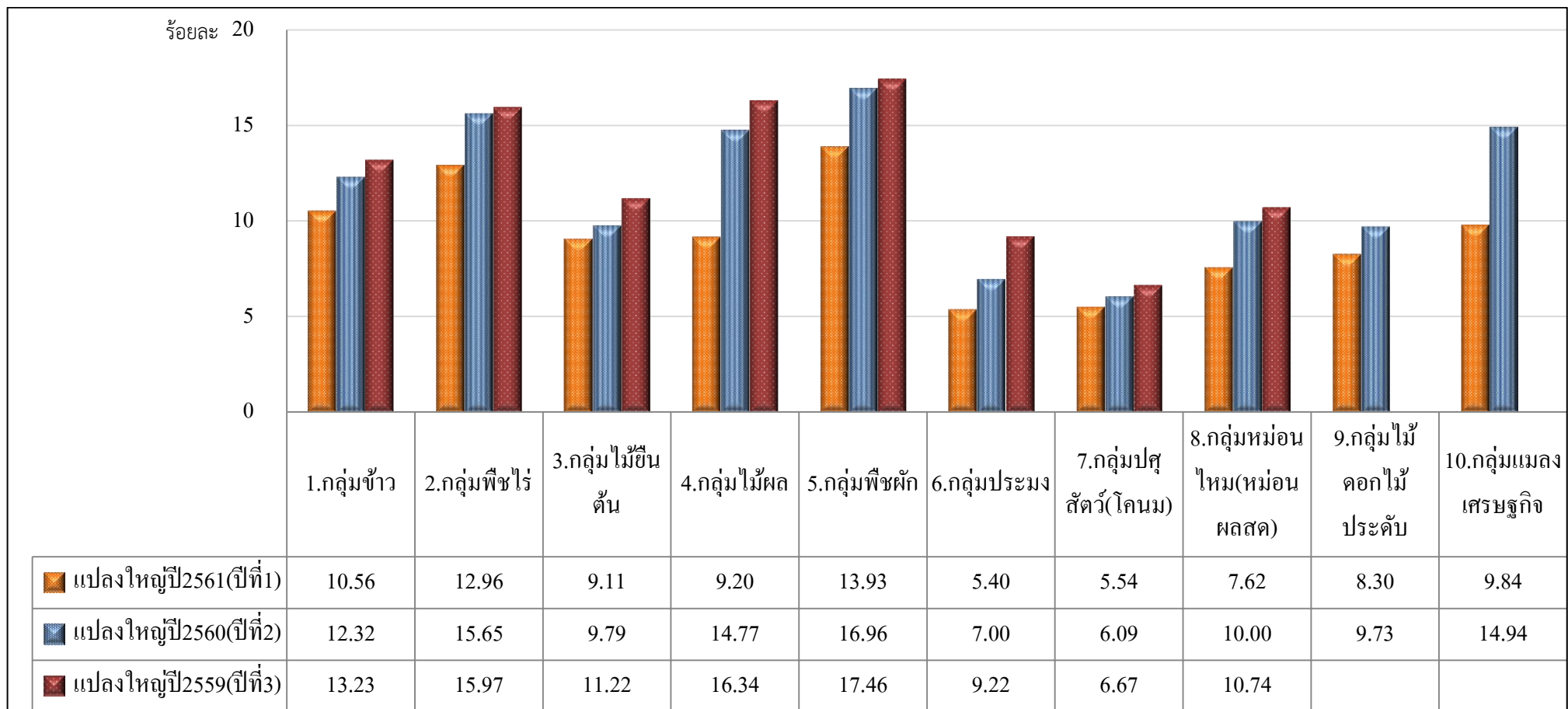
* ไม่มีกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ตารางที่ 4.28 การเปลี่ยนแปลงผลผลิตต่อหน่วยก่อน และหลังมีโครงการ

หน่วย : กิโลกรัม/ไร่

กลุ่มสินค้า	แปลงใหญ่ปี 2559				แปลงใหญ่ปี 2560				แปลงใหญ่ปี 2561			
	ก่อนมีโครงการ ปี 2558	หลังมีโครงการ ปี 2561	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)	ก่อนมีโครงการ ปี 2559	หลังมีโครงการ ปี 2561	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)	ก่อนมีโครงการ ปี 2560	หลังมีโครงการ ปี 2561	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
1. ข้าว	567	642	75	13.23	479	538	59	12.32	540	597	57	10.56
2. พืชไร่	4,985	5,781	796	15.97	4,077	4,715	638	15.65	4,909	5,545	636	12.96
3. ไม้ยืนต้น	3,593	3,996	403	11.22	2,411	2,647	236	9.79	1,933	2,109	176	9.11
4. ไม้ผล	1,114	1,296	182	16.34	982	1,127	145	14.77	1,022	1,116	94	9.20
5. พืชผัก	3,745	4,399	654	17.46	2,016	2,358	342	16.96	1,989	2,266	277	13.93
6. หม่อนไหม	2,086	2,310	224	10.74	1,500	1,650	150	10.00	1,339	1,441	102	7.62
7. ประมง	705	770	65	9.22	800	856	56	7.00	796	839	43	5.40
8. ปศุสัตว์												
8.1 โคเนื้อ(กก./ตัว)	430	500	70	16.28	326	377	51	15.64	347	391	44	12.68
8.2 แพะ(กก./ตัว)	22.50	23.80	1.30	5.78	23.08	24.01	0.93	4.03	22.43	23.15	0.72	3.21
8.3 กระบือ(กก./ตัว)	375	427	52	13.87	269	303	34	12.64	284	312	28	9.86
8.4 โคนม(น้ำหนักดิบ กก./ตัว/วัน)	11.39	12.15	0.76	6.67	12.32	13.07	0.75	6.09	12.45	13.14	0.69	5.54
9. ไม้ดอกไม้ประดับ	-	-	-	-	2,498	2,741	243	9.73	2,133	2,310	177	8.30
10. แมลงเศรษฐกิจ (กก./ฟาร์ม)	-	-	-	-	328	377	49	14.94	305	335	30	9.84

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

ภาพที่ 4.2 การเปรียบเทียบร้อยละของการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยแปลงใหญ่ปี 2559 ปี 2560 และปี 2561

4.4.4 ด้านคุณภาพผลผลิต

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร รวม 139,886 ราย จากเกษตรกรทั้งหมด 317,453 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.07 โดยได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้แก่

- 1) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม GAP จำนวน 115,729 ราย
- 2) เกษตรอินทรีย์ จำนวน 13,031 ราย
- 3) RSPO (ปาล์มน้ำมัน) จำนวน 2,642 ราย
- 4) อื่นๆ (PGS กลุ่มรับรองตนเอง) จำนวน 8,484 ราย

ทั้งนี้ เกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างขั้นตอนการตรวจรับรองและปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเข้าสู่การผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่

หน่วย : ราย

มาตรฐานสินค้าเกษตร	จำนวน
1. เป้าหมาย	317,453
2. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	139,886
2.1 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม GAP	115,729
2.2 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	13,031
2.3 มาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO	2,642
2.4 อื่น ๆ (การรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS กลุ่มรับรองตนเอง)	8,484

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562

4.4.5 ด้านการตลาด

การนำสินค้าไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกัน

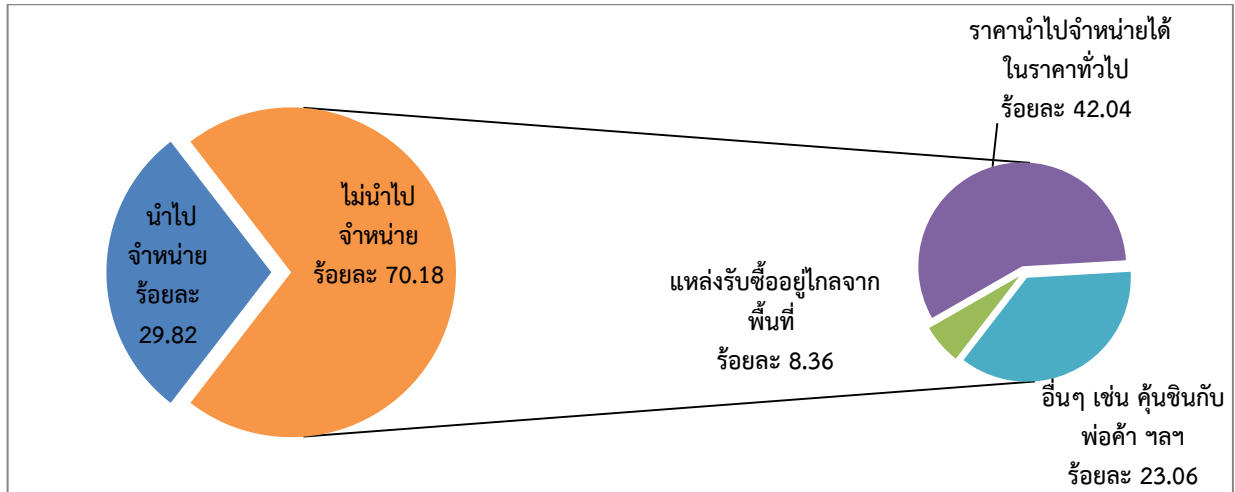
จากการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) ในปีเพาะปลูก 2561/62 ส่งผลให้มีเกษตรกรร้อยละ 29.82 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 70.18 ยังไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจากราคาที่นำไปจำหน่ายขายได้ในราคาทั่วไปรวมทั้งคืนขึ้นกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำ และผลผลิตไม่เพียงพอในการนำไปจำหน่าย/ทำมาตรฐานผลผลิตที่เอกชนต้องการไม่ได้ ทั้งนี้ เกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน ขายผลผลิตได้ราคาที่ตกลงกันไว้ (ราคาสูงขึ้น) ร้อยละ 27.14 ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจาก คุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ ไม่ตรงกับที่ภาคเอกชนกำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายละเอียดแปลงในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.30, ภาพที่ 4.3)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** มีเกษตรกรร้อยละ 48.28 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจากราคาขายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งมีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำอยู่แล้ว ทั้งนี้เกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน ขายผลผลิตได้ราคาที่ตกลงกันไว้ (ราคาสูงขึ้น) ร้อยละ 44.24 ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** มีเกษตรกรร้อยละ 25.97 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจากราคาขายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งมีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำอยู่แล้ว ทั้งนี้เกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน ขายผลผลิตได้

ราคาที่ตกลงกันได้ (ราคาสูงขึ้น) ร้อยละ 23.62 ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** มีเกษตรกรร้อยละ 24.89 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจากราคาขายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งมีการผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำอยู่แล้ว ทั้งนี้เกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน ขายผลผลิตได้ราคาที่ตกลงกันได้ (ราคาสูงขึ้น) ร้อยละ 22.52 ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

หมายเหตุ : ร้อยละเหตุการณ์ไม่นำไปจำหน่ายตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 4.3 การนำผลผลิตของเกษตรกรไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ (MOU)
ตารางที่ 4.30 การนำผลผลิตของเกษตรกรไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ และราคาขายผลผลิตในแปลงใหญ่

รายการ	แปลงใหญ่			ภาพรวม
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	
หน่วย : ร้อยละ				
การนำสินค้าไปจำหน่ายกับเอกชนที่ร่วมกันไว้ (MOU)				
1. นำไปจำหน่าย	48.28	25.97	24.89	29.82
- ขายได้ตามราคาที่ตกลง (ราคาสูงขึ้น)	44.24	23.62	22.52	27.14
- ขายไม่ได้ตามราคาที่ตกลง (ราคาทั่วไป)	4.04	2.35	2.37	2.68
2. ไม่นำไปจำหน่าย ^{2/}	51.72	74.03	75.11	70.18
- แห่รับซื้ออยู่ไกลจากพื้นที่	2.42	6.96	13.63	8.36
- ราคานำไปจำหน่ายขายได้ในราคาทั่วไป	31.72	45.39	43.13	42.04
- อื่นๆ เช่น ภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายกัน	22.83	24.03	21.85	23.06

ประจำ, ผลผลิตไม่เพียงพอในการนำไปจำหน่าย,

ทำมาตรฐานที่เอกชนต้องการไม่ได้ เป็นต้น

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/}ร้อยละเหตุการณ์ไม่นำไปจำหน่ายตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.4.6 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

จากการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 43.22 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ส่วนที่เหลือยังคงซื้อในราคาตลาดทั่วไป เนื่องจากบางแปลงยังขาดเงินทุนในการบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งรอความชัดเจนของกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ในด้านการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.30 สามารถต่อรองราคาได้ ส่วนที่เหลือไม่สามารถต่อรองราคาได้ เนื่องจากผลผลิตของเกษตรกรยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งคุณภาพ รูปลักษณ์ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ รายละเอียดเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 4.31)

1) แปลงใหญ่ปี 2559 มีเกษตรกรร้อยละ 61.21 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ส่วนที่เหลือยังคงซื้อในราคาตลาดทั่วไป เนื่องจากบางแปลงยังขาดเงินทุนในการบริหารจัดการกลุ่ม และเกษตรกรบางรายไม่สะดวกซื้อร่วมกับกลุ่มจากภาระผูกพันกับร้านค้า ผู้ประกอบ ในด้านการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.08 สามารถต่อรองราคาได้ ส่วนที่เหลือไม่สามารถต่อรองราคาได้ เนื่องจากคุณภาพ รูปลักษณ์ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ

2) แปลงใหญ่ปี 2560 มีเกษตรกรร้อยละ 43.77 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ส่วนที่เหลือยังคงซื้อในราคาตลาดทั่วไป เนื่องจากรอความชัดเจนของกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน รวมทั้งยังขาดเงินทุนในการบริหารจัดการกลุ่ม ในด้านการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 30.58 สามารถต่อรองราคาได้ ส่วนที่เหลือไม่สามารถต่อรองราคาได้ เนื่องจากผลผลิตของเกษตรกรยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งคุณภาพ รูปลักษณ์ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ

3) แปลงใหญ่ปี 2561 มีเกษตรกรร้อยละ 32.43 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ส่วนที่เหลือยังคงซื้อในราคาตลาดทั่วไป เนื่องจากรอความชัดเจนของกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน รวมทั้งยังขาดเงินทุนในการบริหารจัดการกลุ่ม ในด้านการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.30 สามารถต่อรองราคาได้ ส่วนที่เหลือไม่สามารถต่อรองราคาได้ เนื่องจากผลผลิตของเกษตรกรยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งคุณภาพ รูปลักษณ์ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ

ตารางที่ 4.31 การซื้อปัจจัยการผลิต และการต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตในแปลงใหญ่

รายการ	แปลงใหญ่			ภาพรวม
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	
1.การซื้อปัจจัยการผลิต				
- ซื้อในราคาถูกกว่าท้องตลาด	61.21	43.77	32.43	43.22
- ซื้อในราคาท้องตลาด	38.79	56.23	67.57	56.78
2. การต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต				
- ต่อร์องราคาได้	48.08	30.58	25.90	32.30
- ไม่สามารถต่อรองราคาได้	51.92	69.42	74.10	67.70

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หน่วย : ร้อยละ

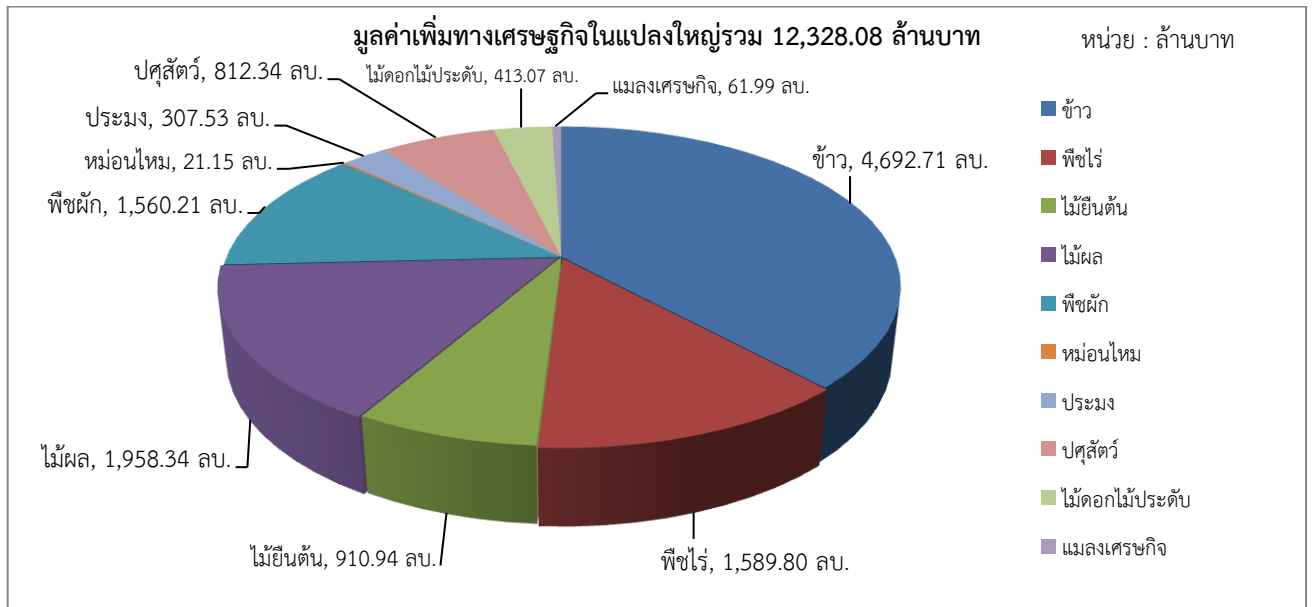
4.4.7 ด้านมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่

จากผลกระทบการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต และราคาจำหน่ายสินค้าในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า มีการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากก่อนมีโครงการรวม 12,328.08 ล้านบาท โดย โดยสินค้าข้าว สร้างมูลค่าเพิ่ม 4,692.71 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 1589.80 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 910.94 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 1958.34 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 1560.21 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 21.15 ล้านบาท กลุ่มประมง 307.53 ล้านบาท กลุ่มปศุสัตว์ 812.34 ล้านบาท กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 825.80 ล้านบาท และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่ม 61.99 ล้านบาท เมื่อพิจารณาแปลงที่ดำเนินการ (แผนภาพที่ 4.4, ตารางที่ 4.32)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** สร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุน 1,286.33 ล้านบาท และเพิ่มผลผลิต 3,050.28 ล้านบาท รวม 4,336.61 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 1,845.58 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 450.95 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 266.05 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 879.52 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 601.90 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 2.32 ล้านบาท กลุ่มประมง 182.44 ล้านบาท และกลุ่มปศุสัตว์ 107.85 ล้านบาท

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** สร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุน 1,116.94 ล้านบาท และเพิ่มผลผลิต 3,838.21 ล้านบาท รวม 4,955.15 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 1,801.62 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 777.27 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 435.14 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 471.03 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 671.57 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 6.19 ล้านบาท กลุ่มประมง 55.18 ล้านบาท และกลุ่มปศุสัตว์ 301.42 ล้านบาท กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 378.85 ล้านบาท และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่ม 56.88 ล้านบาท

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** สร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุน 665.88 ล้านบาท และเพิ่มผลผลิต 2,370.44 ล้านบาท รวม 3,036.32 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 1,045.51 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 361.58 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 209.75 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 607.79 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 286.74 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 12.64 ล้านบาท กลุ่มประมง 69.91 ล้านบาท และกลุ่มปศุสัตว์ 403.07 ล้านบาท กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 34.22 ล้านบาท และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่ม 5.11 ล้านบาท

ภาพที่ 4.4 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่

ตารางที่ 4.32 การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2559 - 2561

หน่วย : ล้านบาท

กลุ่มสินค้า	แปลงใหญ่ปี 2559			แปลงใหญ่ปี 2560			แปลงใหญ่ปี 2561		
	มูลค่าเพิ่ม การลด ต้นทุน	มูลค่าเพิ่ม การเพิ่ม ผลผลิต	การสร้าง มูลค่าเพิ่ม รวม	มูลค่าเพิ่ม การลด ต้นทุน	มูลค่าเพิ่ม การเพิ่ม ผลผลิต	การสร้าง มูลค่าเพิ่ม รวม	มูลค่าเพิ่ม การลด ต้นทุน	มูลค่าเพิ่ม การเพิ่ม ผลผลิต	การสร้าง มูลค่าเพิ่ม รวม
1.ข้าว	719.62	1,125.96	1,845.58	498.21	1,303.41	1,801.62	331.24	714.27	1,045.51
2.พืชไร่	155.08	295.87	450.95	228.84	548.43	777.27	110.90	250.68	361.58
3.ไม้ยืนต้น	179.48	86.57	266.05	117.14	318.00	435.14	52.23	157.52	209.75
4.ไม้ผล	112.45	767.07	879.52	66.23	404.80	471.03	66.20	541.59	607.79
5.พืชผัก	21.64	580.26	601.90	68.58	602.99	671.57	30.20	256.54	286.74
6.หม่อนไหม	0.55	1.77	2.32	1.00	5.19	6.19	2.94	9.70	12.64
7.ประมง	69.18	113.26	182.44	22.96	32.22	55.18	20.24	49.67	69.91
8.ปศุสัตว์	28.33	79.52	107.85	60.60	240.82	301.42	50.49	352.58	403.07
9.ไม้ดอกไม้ประดับ	-	-	-	52.49	326.36	378.85	1.33	32.89	34.22
10.แมลงเศรษฐกิจ	-	-	-	0.89	55.99	56.88	0.11	5.00	5.11
รวม	1,286.33	3,050.28	4,336.61	1,116.94	3,838.21	4,955.15	665.88	2,370.44	3,036.32

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.5 ความพึงพอใจ

4.5.1 ด้านผลการดำเนินงานแปลงใหญ่

1) ระดับการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการทำงานร่วมของหลายภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งผู้จัดการแปลงทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาร่วมดำเนินการในแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อการบูรณาการของหน่วยงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56 โดยแปลงปี 2559 และแปลงปี 2560 อยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 3.63 ตามลำดับ เนื่องจากเป็นโครงการที่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 2 – 3 ปี และหน่วยงานมีการประสานงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดประชุมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ส่วนแปลงปี 2561 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39 เนื่องจากบางแปลงเพิ่งเริ่มดำเนินการร่วมกันเป็นปีแรกอยู่ระหว่างการปรับแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งแต่ละหน่วยงานให้ความร่วมมือด้วยดี โดยภาคเอกชนมีความสนใจในการดำเนินการโครงการค่อนข้างสูงจากการเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ตารางที่ 4.33)

2) ระดับความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการฯ

ผู้จัดการแปลงมีความเห็นความต่อเนื่องในการทำงานของหน่วยงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 โดยแปลงปี 2559 คะแนนเฉลี่ย 3.72 แปลงปี 2560 คะแนนเฉลี่ย 3.65 และแปลงปี 2561 คะแนนเฉลี่ย 3.62 ซึ่งผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความต่อเนื่องในการทำงานของหน่วยงานในระดับมาก เนื่องจากมีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมองค์ความรู้และติดตามดูแลให้คำแนะนำกลุ่มอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งหน่วยงานมีแผนปฏิบัติงานในการส่งเสริมแปลงในแต่ละปีที่ชัดเจน (ตารางที่ 4.33)

4.5.2 ความร่วมมือในแปลงใหญ่

1) ระดับความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่

การดำเนินงานโครงการแปลงใหญ่ มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ รวมทั้งประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อเข้าร่วมส่งเสริมในกลุ่มแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 โดยแปลงปี 2559 คะแนนเฉลี่ย 3.84 แปลงปี 2560 คะแนนเฉลี่ย 3.82 และแปลงปี 2561 คะแนนเฉลี่ย 3.80 ซึ่งผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่ระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการกลุ่มให้ความร่วมมือกับผู้จัดการแปลง และหน่วยงานในการประสานจัดประชุมเป็นอย่างดี และสนับสนุนข้อมูลผลการดำเนินงานกลุ่มให้แต่ละหน่วยงานเป็นอย่างดี รวมทั้งเสียสละเวลาเพื่อการทำงานของกลุ่มแปลงใหญ่ (ตารางที่ 4.33)

2) ความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่

ผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความร่วมมือของสมาชิกแปลงใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.71 โดยแปลงปี 2559 คะแนนเฉลี่ย 3.76 แปลงปี 2560 คะแนนเฉลี่ย 3.72 และแปลงปี 2561 คะแนนเฉลี่ย 3.68 ซึ่งผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความร่วมมือของสมาชิกแปลงใหญ่ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรมีความสนใจในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโครงการ เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เป็นต้น รวมทั้งเกษตรกรเห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในแปลงใหญ่ (ตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน/ความร่วมมือโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วย : ค่าคะแนนเฉลี่ย

รายการ	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการฯ				
1.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในโครงการ	3.80	3.63	3.39	3.56
1.2 ความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการ	3.72	3.65	3.62	3.65
2. คณะทำงานกลุ่ม/สมาชิกแปลงใหญ่				
2.1 ความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่มในแปลงใหญ่	3.84	3.82	3.80	3.81
2.2 ความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่	3.76	3.72	3.68	3.71

ที่มา : จากการสำรวจ ,2562

4.5.3 การดำเนินงานของผู้จัดการแปลงในแปลงใหญ่

ผู้จัดการแปลง เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีหน้าที่ประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเข้ามาส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มแปลงใหญ่ รวมทั้งวางแผนบริหารจัดการกลุ่มตั้งแต่การรวมกลุ่มเกษตรกร รวมกลุ่มผลิตจนถึงการจำหน่ายผลผลิต ซึ่งพบว่า เกษตรกรพึงพอใจการทำงานของผู้จัดการแปลงอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก ผู้จัดการแปลงเข้ามาส่งเสริมและให้คำแนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาให้กลุ่มมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เครื่องมือการแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถสร้างรายได้และกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น

ทั้งนี้ กิจกรรมการประสานเชื่อมโยงตลาดของผู้จัดการแปลง เกษตรกรพึงพอใจระดับ “มาก” เนื่องจากในบางแปลงการเชื่อมโยงตลาดเป็นเพียงแค่การจัดประชุมร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งยังไม่มีการซื้อขายผลผลิตร่วมกันอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมมากนัก เมื่อพิจารณาแปลงที่ดำเนินการ พบว่า (ตารางที่ 4.34)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกรพึงพอใจการทำงานของผู้จัดการแปลงอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.42 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก ผู้จัดการแปลงเข้ามาส่งเสริมและให้คำแนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาให้กลุ่มมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เครื่องมือการแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถสร้างรายได้และกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกรพึงพอใจในภาพรวมการทำงานของผู้จัดการแปลงอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก ผู้จัดการแปลงเข้ามาส่งเสริมและให้คำแนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาให้กลุ่มมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เครื่องมือการแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถสร้างรายได้และกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกรพึงพอใจในภาพรวมการทำงานของผู้จัดการแปลงอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.35 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก ผู้จัดการแปลงเข้ามาส่งเสริมและให้คำแนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาให้กลุ่มมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เครื่องมือการแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถสร้างรายได้และกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น

ตารางที่ 4.34 ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานของผู้จัดการแปลง

รายการ	หน่วย : ค่าคะแนนเฉลี่ย			
	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. ความรู้ความสามารถของผู้จัดการแปลง	4.48	4.47	4.39	4.44
2. ความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่	4.42	4.43	4.36	4.40
3. การประสานความร่วมมือในหน่วยงานต่าง ๆ	4.46	4.42	4.43	4.43
4. การประสานจัดประชุม/อบรมถ่ายทอดความรู้	4.49	4.47	4.42	4.46
5. การประสานเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่	4.23	4.07	4.10	4.11
6. ความพึงพอใจในภาพรวมต่อผู้จัดการแปลง	4.46	4.45	4.40	4.43
เฉลี่ย	4.42	4.39	4.35	4.38

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.5.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรจากการดำเนินงานโครงการฯ

จากการขับเคลื่อนโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ใน 5 ด้าน พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีความพอใจต่อโครงการฯ อยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.99 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก มีหลายหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมทั้งองค์ความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต และเครื่องมือ/เครื่องจักรกลทางการเกษตรในแปลงใหญ่ รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรมกว่าที่ผ่านมา โดยมีคณะทำงานกลุ่มที่ชัดเจนช่วยในการขับเคลื่อนโครงการแปลงใหญ่ และประสานการทำงานกับภาครัฐและเอกชน

เมื่อพิจารณาใน 5 ด้าน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ในระดับ “มาก” ในการส่งเสริมด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการเชื่อมโยงตลาด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.12 4.07 4.04 3.99 และ 3.71 ตามลำดับ แต่เกษตรกรยังมีความต้องการให้พัฒนาการเชื่อมโยงตลาดเพื่อให้สามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้นกว่าในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาแปลงที่ดำเนินการ พบว่า (ตารางที่ 4.35)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เป็นแปลงที่ดำเนินการเป็นปีที่ 3 ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 (คะแนนเต็ม 5) ซึ่งมีความพึงพอใจในด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้าน

การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 4.11 4.19 3.89 และ 4.25 ตามลำดับ

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เป็นแปลงที่ดำเนินการเป็นปีที่ 2 ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98 ซึ่งมีความพึงพอใจในด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01 4.00 4.07 3.69 และ 4.12 ตามลำดับ

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เป็นแปลงที่ดำเนินการเป็นปีแรก ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 ซึ่งมีความพึงพอใจในด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มอยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 3.92 4.00 3.65 และ 4.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการฯ

หน่วย : ค่าคะแนนเฉลี่ย

รายการ	แปลงใหญ่ ปี 2559	แปลงใหญ่ ปี 2560	แปลงใหญ่ ปี 2561	ภาพรวม
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	4.22	4.01	3.97	4.04
2. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	4.11	4.00	3.92	3.99
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต	4.19	4.07	4.00	4.07
4. ด้านการเชื่อมโยงตลาด	3.89	3.69	3.65	3.71
5. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	4.25	4.12	4.05	4.12
เฉลี่ย	4.13	3.98	3.92	3.99

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

4.5.5 ความยั่งยืนของระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

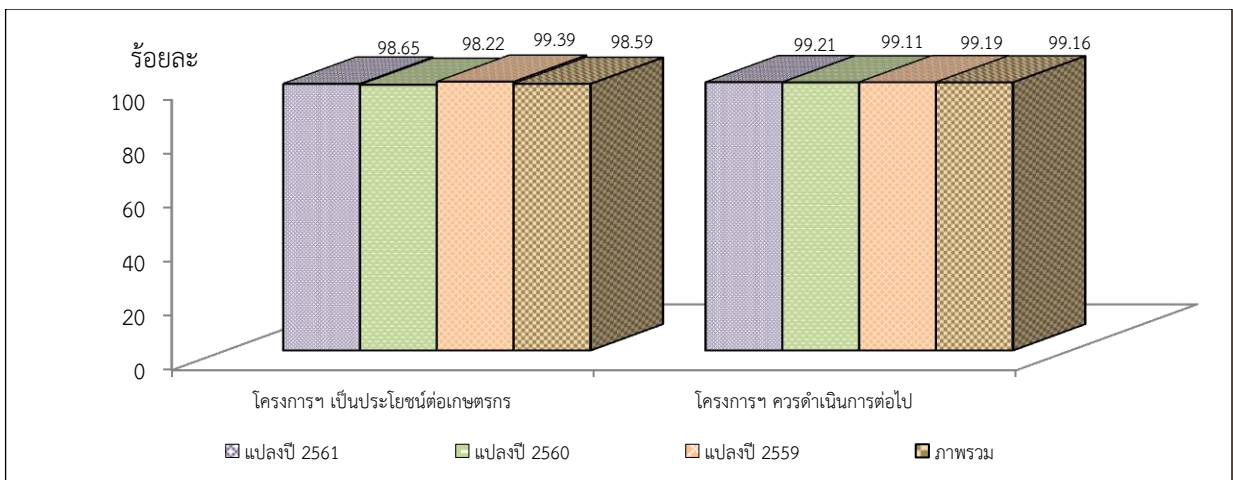
จากการบูรณาการทำงานของหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงฯ ตลอด 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 98.59 โครงการแปลงใหญ่มีประโยชน์ต่อเกษตรกรเอง เนื่องจากได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้/สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งขึ้น จากการมีคณะทำงานกลุ่มช่วยในการขับเคลื่อนในการซื้อปัจจัยการผลิต จนถึงขั้นตอนการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน และกลุ่มเกษตรกรมีการพบปะพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น

การดำเนินการโครงการในระยะต่อไป พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 99.16 โครงการควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากเกษตรกรนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติแล้วสามารถลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตได้จริง รวมทั้งมีหลายหน่วยงาน เข้ามาร่วมบูรณาการในการขับเคลื่อนโครงการฯ รายละเอียดแปลงในแต่ละปี ดังนี้ (ภาพที่ 4.5)

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** เกษตรกรร้อยละ 99.39 เห็นว่าโครงการแปลงใหญ่มีประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรเองในการได้รับการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งขึ้น ในการจัดประชุมแลกเปลี่ยนปัญหา อุปสรรคภายในกลุ่ม ในส่วนการดำเนินการโครงการในระยะต่อไป เกษตรกรร้อยละ 99.19 เห็นว่าโครงการควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้จริง และมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** เกษตรกรร้อยละ 98.22 เห็นว่าโครงการแปลงใหญ่มีประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรเองในการนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในครัวเรือน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตที่ได้รับเพิ่มขึ้น รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรมีอำนาจต่อรองที่เพิ่มขึ้น ในส่วนการดำเนินการโครงการในระยะต่อไป เกษตรกรร้อยละ 99.11 เห็นว่าโครงการควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากโครงการมีองค์ความรู้ต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติใช้

3) **แปลงใหญ่ปี 2561** เกษตรกรร้อยละ 98.65 เห็นว่าโครงการแปลงใหญ่มีประโยชน์ต่อตัวเกษตรกรเอง เนื่องจากมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้ามาสนับสนุนในพื้นที่ ซึ่งได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้และได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในส่วนการดำเนินการโครงการในระยะต่อไป เกษตรกรร้อยละ 99.21 เห็นว่าโครงการควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากโครงการเพิ่งเริ่มต้นจึงอยากเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆจากโครงการ

ภาพที่ 4.5 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นโครงการสำคัญตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีหลายหน่วยงานร่วมบูรณาการในการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนและผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รับผิดชอบในกิจกรรมด้านการติดตามประเมินผลโครงการ เพื่อให้ฝ่ายบริหารและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึง ผลได้ (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล สรุปผลดังนี้

5.1.1 การดำเนินงาน

1) **งบประมาณ** พบว่า งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561 จำนวน 7,729.939 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 5,719.746 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.99 โดยผู้จัดการแปลงมีความเห็นว่า งบประมาณมาทันตามช่วงเวลาดำเนินงานโครงการ ร้อยละ 84.94 ส่วนที่เหลือไม่ทัน เนื่องจากงบประมาณมาไม่ตรงช่วงฤดูการเพาะปลูก จึงสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ทันตามความต้องการของเกษตรกร อีกทั้งบางแปลงฝนมาเร็วกว่ากำหนดเกษตรกรจึงเพาะปลูกไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในกลุ่มแปลงใหญ่

2) **เกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ** ดำเนินการได้ตามเป้าหมายจำนวน 4,007 แปลง มีพื้นที่ 4,358,226 ไร่ เกษตรกร 317,453 ราย โดยทุกแปลง ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO)

3) **การพัฒนาผู้จัดการแปลง** กรมส่งเสริมการเกษตร จัดอบรมพัฒนาผู้จัดการแปลงให้มียุทธศาสตร์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งการเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงใหญ่รวม 5 รุ่น (597 คน) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแปลงใหญ่ระดับจังหวัด 77 คน ซึ่งดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย

4) **การได้รับการถ่ายทอดความรู้** พบว่า มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต ร้อยละ 88.16 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ร้อยละ 61.43 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 94.69 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ร้อยละ 85.64 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 84.99 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 83.05 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 90.91 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เนื่องจาก ไม่มีเวลาเข้าร่วมอบรม จากการติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูกของเกษตรกร

5) **การได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่** พบว่า เกษตรกรได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 25.62 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 33.19 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตร ร้อยละ 80.91

การสนับสนุนการปรับปรุงดินและคุณภาพน้ำในแปลงใหญ่ พบว่า ด้านพืช เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซังตมเผาฟาง ร้อยละ 72.10 การปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 72.88 การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 79.87 การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ร้อยละ 72.85 การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 91.56 ด้านประมง/ปศุสัตว์ เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยง ร้อยละ 89.56 การตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในน้ำ ร้อยละ 85.54 การดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี ร้อยละ 83.73 การตรวจวิเคราะห์โรคในฟาร์ม

ร้อยละ 76.72 ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรดินและน้ำ เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมอบรม เนื่องจากติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูก

6) การได้รับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/เชื่อมโยงตลาด พบว่าเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 72.66 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 48.38 และมีแปลงใหญ่ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว ร้อยละ 51.36

5.1.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า โครงการส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ จากการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต และราคาจำหน่ายสินค้าในแปลงใหญ่ โดยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากก่อนมีโครงการ จำนวน 12,328.08 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 4,692.71 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 1589.80 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 910.94 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 1958.34 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 1560.21 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 21.15 ล้านบาท กลุ่มประมง 307.53 ล้านบาท กลุ่มปศุสัตว์ 812.34 ล้านบาท กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 413.07 ล้านบาท และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่ม 61.99 ล้านบาท

ทั้งนี้ จากการส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 139,886 ราย จากเกษตรกรทั้งหมด 317,453 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.07 ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมต่อไป

1) **แปลงใหญ่ปี 2559** ดำเนินการเป็นปีที่ 3 การดำเนินการส่วนใหญ่เต็มประสิทธิภาพแล้ว โดยผลกระทบต่อโครงการฯ ต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มรวม 4,336.61 ล้านบาท จากการลดต้นทุน 1,286.33 ล้านบาท และเพิ่มผลผลิต 3,050.28 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 1,845.58 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 450.95 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 266.05 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 879.52 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 601.90 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 2.32 ล้านบาท กลุ่มประมง 182.44 ล้านบาท และกลุ่มปศุสัตว์ 107.85 ล้านบาท

1.1) **ด้านการลดต้นทุนการผลิต** เกษตรกร ร้อยละ 76.16 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลง เช่น กลุ่มสินค้าข้าวลดลง ร้อยละ 19.71 (799 บาทต่อไร่) กลุ่มพืชไร่ ร้อยละ 12.71 (920 บาทต่อไร่) กลุ่มไม้ยืนต้น ร้อยละ 13.24 (865 บาทต่อไร่) กลุ่มไม้ผล ร้อยละ 14.31 (2,083 บาทต่อไร่) เป็นต้น

1.2) **ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย** เกษตรกร ร้อยละ 54.75 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มสินค้าข้าวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.23 (75 กก.ต่อไร่) กลุ่มพืชไร่ ร้อยละ 15.97 (796 กก.ต่อไร่) กลุ่มไม้ยืนต้น ร้อยละ 11.22 (403 กก.ต่อไร่) กลุ่มไม้ผล ร้อยละ 16.34 (182 กก.ต่อไร่) เป็นต้น

1.3) **ด้านการตลาด** มีแปลงใหญ่ที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 73.54 โดยเกษตรกร ร้อยละ 48.28 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ มีเกษตรกร ร้อยละ 44.24 ขายผลผลิตได้ตามราคาที่ตกลง (ราคาสูงขึ้น) ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

1.4) **ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม** มีเกษตรกรร้อยละ 61.21 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด และมีเกษตรกรร้อยละ 48.08 สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้

2) **แปลงใหญ่ปี 2560** ดำเนินการเป็นปีที่ 2 ผลกระทบจากโครงการฯ ต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มรวม 4,955.15 ล้านบาท จากการลดต้นทุน 1,116.94 ล้านบาท และเพิ่มผลผลิต 3,838.21 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 1,801.62 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 777.27 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 435.14 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 471.03

ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 671.57 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 6.19 ล้านบาท กลุ่มประมง 55.18 ล้านบาท และกลุ่มปศุสัตว์ 301.42 ล้านบาท กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 378.85 ล้านบาท และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่ม 56.88 ล้านบาท

2.1) ด้านการลดต้นทุนการผลิต เกษตรกร ร้อยละ 59.63 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลง เช่น กลุ่มสินค้าข้าวลดลง ร้อยละ 11.85 (452 บาทต่อไร่) กลุ่มพืชไร่ ร้อยละ 11.99 (766 บาทต่อไร่) กลุ่มไม้ยืนต้น ร้อยละ 10.68 (660 บาทต่อไร่) กลุ่มไม้ผล ร้อยละ 11.90 (1,493 บาทต่อไร่) เป็นต้น

2.2) ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย เกษตรกร ร้อยละ 50.08 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มสินค้าข้าวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.32 (59 กก.ต่อไร่) กลุ่มพืชไร่ ร้อยละ 15.65 (638 กก.ต่อไร่) กลุ่มไม้ยืนต้น ร้อยละ 9.79 (236 กก.ต่อไร่) กลุ่มไม้ผล ร้อยละ 14.77 (145 กก.ต่อไร่)

2.3) ด้านการตลาด มีแปลงใหญ่ที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 50.90 โดยเกษตรกร ร้อยละ 25.97 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ มีเกษตรกร ร้อยละ 23.62 ขายผลผลิตได้ตามราคาที่ตกลง (ราคาสูงขึ้น) ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

2.4) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีเกษตรกรร้อยละ 43.77 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด และมีเกษตรกรร้อยละ 30.58 สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้

3) แปลงใหญ่ปี 2561 ดำเนินการเป็นปีที่ 1 ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการฯ ต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มรวม 3,036.32 ล้านบาท จากการลดต้นทุน 665.88 ล้านบาท และเพิ่มผลผลิต 2,370.44 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสร้างมูลค่าเพิ่ม 1,045.51 ล้านบาท กลุ่มพืชไร่ 361.58 ล้านบาท กลุ่มไม้ยืนต้น 209.75 ล้านบาท กลุ่มไม้ผล 607.79 ล้านบาท กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร 286.74 ล้านบาท กลุ่มหม่อนไหม 12.64 ล้านบาท กลุ่มประมง 69.91 ล้านบาท และกลุ่มปศุสัตว์ 403.07 ล้านบาท กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ 34.22 ล้านบาท และกลุ่มแมลงเศรษฐกิจมูลค่าเพิ่ม 5.11 ล้านบาท

3.1) ด้านการลดต้นทุนการผลิต เกษตรกร ร้อยละ 52.36 มีต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตที่ลดลง โดยกลุ่มสินค้าข้าวลดลง ร้อยละ 10.90 (442 บาทต่อไร่) กลุ่มพืชไร่ ร้อยละ 10.55 (726 บาทต่อไร่) กลุ่มไม้ยืนต้น ร้อยละ 8.89 (520 บาทต่อไร่) กลุ่มไม้ผล ร้อยละ 8.13 (948 บาทต่อไร่) เป็นต้น

3.2) ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย เกษตรกร ร้อยละ 44.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มสินค้าข้าวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.56 (57 กก.ต่อไร่) กลุ่มพืชไร่ ร้อยละ 12.96 (636 กก.ต่อไร่) กลุ่มไม้ยืนต้น ร้อยละ 9.11 (176 กก.ต่อไร่) กลุ่มไม้ผล ร้อยละ 9.20 (94 กก.ต่อไร่)

3.3) ด้านการตลาด มีแปลงใหญ่ที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 43.98 โดยเกษตรกร ร้อยละ 24.89 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ มีเกษตรกร ร้อยละ 22.52 ขายผลผลิตได้ตามราคาที่ตกลง (ราคาสูงขึ้น) ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

3.4) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีเกษตรกรร้อยละ 32.43 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด และมีเกษตรกรร้อยละ 25.90 สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้

4) ความพึงพอใจของเกษตรกร

แปลงใหญ่ปี 2559 – ปี 2561 เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.99 (คะแนนเต็ม 5) โดยแปลงปี 2559 ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 แปลงปี 2560 ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98 และแปลงปี 2561 ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 เนื่องจากเกษตรกรได้รับความรู้ในการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการนำความรู้ไปปฏิบัติในแปลง

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโครงการฯ

1) นโยบายแปลงใหญ่เป็นโครงการที่ส่งเสริมตรงตามความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากทำให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มบริหารจัดการร่วมกัน การพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับ “มาก” และเกษตรกรร้อยละ 98.59 โครงการแปลงใหญ่เป็นประโยชน์ในการทำอาชีพเกษตรกรรวม และร้อยละ 99.16 อยากให้โครงการแปลงใหญ่ดำเนินการต่อไป

2) การเชื่อมโยงตลาดยังคงเป็นจุดอ่อนของนโยบายแปลงใหญ่ เนื่องจากมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 29.82 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่นำไปจำหน่ายเนื่องจากราคาที่นำไปจำหน่ายยังคงขายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งเกษตรกรบางรายมีภาระผูกพันกับภาคเอกชนที่ซื้อขายกันประจำอยู่แล้ว ดังนั้นกรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรประสานความต้องการระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ ให้เกิดความชัดเจนก่อนทำการผลิต รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตและควบคุมคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่ทางผู้ประกอบการต้องการ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงตลาดที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

3) ขนาดพื้นที่แปลงใหญ่บางแปลงมีขนาดพื้นที่ที่เล็กกว่าความต้องการปริมาณผลผลิตของภาคเอกชน ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรองการขายผลผลิต รวมทั้งบางแปลงมีพื้นที่แยกคนละตำบล ส่งผลให้การสนับสนุนองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตไม่ทั่วถึง เพียงกระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มหมู่บ้าน และตำบลเดียวกัน ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการขยายพื้นที่ในแปลงใหญ่ เพื่อให้ปริมาณผลผลิตของกลุ่มมากพอในการเสนอเงื่อนไขการเจรจาข้อตกลงกับภาคเอกชน รวมทั้งพิจารณาลักษณะพื้นที่ของเกษตรกรไม่ให้ห่างไกลกันมากนัก ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการกลุ่มมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4) ผู้จัดการแปลงคือเกษตรกรอำเภอ ต้องรับผิดชอบแปลงใหญ่ทั้งหมดในอำเภอ ส่งผลให้การส่งเสริมองค์ความรู้และการดูแลแปลงใหญ่ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควรผู้จัดการแปลงใหญ่ปี 2560 และ 2561 ควรโอนภารกิจผู้จัดการแปลง ให้ประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ที่มีความพร้อมและมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ได้ด้วยตัวเอง เพื่อลดปริมาณแปลงที่เกษตรกรอำเภอต้องดูแล ซึ่งจะทำให้การทำงานส่งเสริมในแต่ละแปลงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงพื้นที่

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ ส่วนใหญ่สามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต จากการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ แต่การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกอื่นที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม และโรคระบาด รวมทั้งในบางกลุ่มสินค้า เช่น กลุ่มไม้ผล ไม้ยืนต้น ประมง และกลุ่มปศุสัตว์ ส่วนใหญ่เน้นการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต

2) แหล่งน้ำในแปลงใหญ่บางแปลงปริมาณน้ำยังไม่เพียงพอในฤดูการเพาะปลูก กรมชลประทานควรดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ และกรมพัฒนาที่ดิน ควรดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่นอกเขตชลประทาน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอนำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการผลผลิต/การตลาดของกลุ่มเกษตรกรเองได้

3) เทคโนโลยีที่นำเข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่ เช่น เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ และมีความสนใจในเทคโนโลยีที่เข้ามาสนับสนุน แต่ปริมาณเครื่องจักรเครื่องมือมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปพัฒนา ตลอดจนความไม่เหมาะสมของสภาพพื้นที่ ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีจำนวนเพียงพอเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ในแปลงได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

4) เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ระหว่างรอการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถยกระดับมาตรฐานนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตร

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). *คู่มือการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เกษม ศิริสุขโตม. (2550). *การประเมินผลโครงการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กมลรัตน์ ธีระพงษ์. (2561). นโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับบริบทของภาคเกษตรไทยในปัจจุบัน. *การประชุมวิชาการระดับชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์ ประจำปี 2560* (หน้า 49-64). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิราวุฒ มงคล ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และบำเพ็ญ เขียวหวาน. (2559). *ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเกษตรศาสตร์, คณะเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจนธิชา ชัยชาญ. (2559). *เศรษฐกิจการผลิต การตลาดลำไยจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน*. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ฉะอ้อน จุ้ยแจ่ม. (2555). *การจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจปาล์มน้ำมันในอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บรรเทิง มาแสง. (2546). *การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ไพโรจน์ นะเที่ยง. (2556). ผลจากการใช้เทคโนโลยีเครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับการปลูกข้าวแบบนาหว่านตามวารสารเพื่อการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 6.(หน้า15-30). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- มยุรี บุญริ้ว. (2547). *การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจชุมชน ตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2549). *สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2543). *คู่มือการประเมินผลโครงการ*. โครงการฝึกอบรมสถาบันวิจัยทางสังคม, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยะ คล้ายแดง. (2561). *เกษตรแปลงใหญ่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- ศานิต แก้วเอี่ยม และคณะ. (2558). *การยกระดับมูลค่าเพิ่มข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ผลิตโดยเกษตรกรรายย่อย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- ศุทธิกานต์ คงคล้าย, และคณะ. (2553). *การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศูนย์ประเมินผล. (2556). *คู่มือการประเมินผล*. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สรพงศ์ เบญจศรี และปัญญา ใจสมุทร. (2557). *ประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน Roundtable on Sustainable Palm Oil ของเกษตรกรในประเทศไทย*. พัทยา: มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). *การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต้นแบบ) ปี 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 – 12 .(2560) . *แนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่ตามระบบส่งเสริมการเกษตรสู่การขยายผล*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สุพรรณ สหมาย พลสรานู สราญรมย์ และสุนันท์ สีสังข์ .(2558) *การผลิตข้าวตามมาตรฐานความปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี ใน การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Neuman, W. L. (1991). *Social research methods. Qualitative and quantitative approaches*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. Vol.22.No.14 of Archives of Psychology. Columbia University.
- Sumonwan Jirarud and Suneeporn Suwanmaneepong. (2017). *Profitability of Rice Production under the Large Agricultural Plot Scheme in Khlong Khuean District, Chachoengsao Province Thailand*. International journal of Agricultural Technology 2017. Vol.13(7.2) : 1913 - 1922.
- W.K.Kellogg Foundation. (2004). *Logic Model Development*. W.K.Kellogg Foundation Michigan.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

เป้าหมาย ปี 2561 ปีแห่งการยกระดับคน การบริหารจัดการ มาตรฐานสินค้าเกษตร สู่เกษตร 4.0 แปลงใหญ่ (กสก.) 3,718.4102 ลบ.

		แปลงยกระดับ		แปลงใหม่	
เป้าหมาย	แปลงใหญ่ ปี 2559 (597 แปลง) แปลงปีที่ 3 - พัฒนาเพื่อยกระดับความเข้มแข็ง - บริหารจัดการครบวงจร	แปลงใหญ่ ปี 2560 (1,951 แปลง) แปลงปีที่ 2 - พัฒนาผู้จัดการแปลง/เกษตรกร - ลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร	แปลงใหญ่ปี 2561 เป้าหมาย 1,660 แปลง แปลงปีที่ 1 (กข.1,175/กสก.400/มม.5/ปม.20/ปศ.60) - เน้นให้เกิดการรวมแปลง - จัดทำแผนพัฒนารายแปลง - เพิ่มแปลงใหญ่สินค้าเกษตรอื่น		
กิจกรรมหลัก ปี 2561	1) การถ่ายทอดความรู้ (เน้นงานวิจัย/นวัตกรรม) 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ 3) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 4) การเชื่อมโยงการตลาด	1) การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม) 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ 3) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 4) การเชื่อมโยงการตลาด	1) การเตรียมการ 2) การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต) 3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ 4) การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 5) การเชื่อมโยงการตลาด		
แผนงาน / งบประมาณ ปี 2561 (ล้านบาท)	แผนงาน (2,085.4201 ลบ.)	แผนงาน (1,114.1318 ลบ.)	งบประมาณ	แผนงาน (425.8312 ลบ.)	งบประมาณ
	1.1 การถ่ายทอดความรู้ (เน้นงานวิจัย/นวัตกรรม)	2.1 การถ่ายทอดความรู้ (เน้นประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม)	3.1 การเตรียมการ		
	- การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ (กสก. สปก. ปม. พต. กข. ปศ. มม.)	- จัดเวที/วิเคราะห์และจัดทำแผนรายแปลง/จัดทำแผนธุรกิจ (กสก. สปก. ปม. พต. กข. ปศ. มม.)	- รับรองแปลงผ่าน SC (ภายในเดือนธันวาคม 2560)		
	- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การตลาด การบริหารจัดการกลุ่ม (กสก. กสส. กข. ผนหลวง ปม. ปศ. กวก.)	- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการผลิต /บัญชีต้นทุน/การตลาด (กสก. กข. ปม. กต. กวก. มม.)	- จัดเวทีวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและแผนรายแปลง (กสก.สปก. ปม. พต. กข. ปศ. มม.)		
	- พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน (กสก.)	- พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน (กสก.)	- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการบริหารจัดการ/การทำบัญชีกลุ่ม (กต. กสส.)		
1.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ	2.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ	3.2 การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)			
- จัดหาน้ำสนับสนุนแปลงใหญ่ (ขป.)	- จัดหาน้ำสนับสนุนแปลงใหญ่ (ขป.)	- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (มม. กข. ปม. ปศ. กสก.)			
- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต (กสก. กข. กวก. มม.)	- สนับสนุนวัสดุการเกษตร (กข.)	- ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (กวก. กสก.)			
- พัฒนาคุณภาพดินในแปลงใหญ่ (พต.)	- ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (พต. กวก. กสก. ปม.)	- พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน			

เป้าหมาย ปี 2561 ปีแห่งการยกระดับคน การบริหารจัดการ มาตรฐานสินค้าเกษตร สู่เกษตร 4.0 แปลงใหญ่ (กสก.) 3,718.38042 ลบ.

แผนงาน / งบประมาณ ปี 2561 (ล้านบาท)	แปลงยกระดับ		แปลงใหม่				
	แผนงาน (ลบ.)	งบประมาณ	แผนงาน (ลบ.)	งบประมาณ			
1.3 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	71.3000	2.3 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	36.2897	3.3 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ	230.6710		
		- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ (กสก. ปศ. มกอช. สปก. ม. กข.)	31.3000	- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ (กสก. มม. มกอช. ปม. กข.)	6.2897	- ปัจจัยด้านการผลิต (มม. ปศ. กข. ปม.)	167.6630
		- การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (กข.)	40.000	- การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (กข.)	30.000	- พัฒนาคุณภาพดิน (พต.)	63.0080
		- สร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป					
1.4 การเชื่อมโยงการตลาด	15.6499	2.4 การเชื่อมโยงการตลาด	37.9104	3.4 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	33.6301		
- สนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกันรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน (กสก. กสส. กข. ปม.)	12.0679	- ประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย/แผนการตลาด (กสก.)	37.9104	- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ (กสก. สปก. ปม.)	26.1301		
- เตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กสก.)	3.5820			- ตรวจรับรอง	7.5000		
				3.5 การเชื่อมโยงการตลาด	18.2868		
				- ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด (มม. กข. ปม.)	18.2868		

การบริหารจัดการ (93.0271 ลบ.)

- พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงใหญ่ ปี 59 (กสก.) - พัฒนาผู้จัดการแปลง ปี 61 (กข.) - การประชุมเครือข่ายคณะกรรมการแปลงใหญ่ฯ (กสก.)
- ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ (ทุกหน่วยงาน) - ติดตามและประเมินผล (สศก. กสก.) - บริหารจัดการโครงการ/พัฒนาฐานข้อมูลกลาง (ทุกหน่วยงาน) - การประกวดแปลง (สศก./กสก.)

ภาคผนวกที่ 2

เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย
และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
แปลงใหญ่ปี 2559 -2561

ตารางที่ 1 : เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2559

สินค้า	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)				ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)				ผลผลิต(ตัน)		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)		มูลค่าการลดต้นทุนการผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าการเพิ่มผลผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าเพิ่มรวม (ล้านบาท)
		ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	
กลุ่มข้าว	900,653	4,054	3,255	- 799	-19.71	567	642	75	13.23	510,670	578,219	10.42	11.15	3,651.25	2,931.63	-719.62	5,321.18	6,447.14	1,125.96	1,845.58
กลุ่มพืชไร่	168,491	7,241	6,321	- 920	-12.71	4,985	5,781	796	15.97	839,856	974,032			1,220.13	1,065.05	-155.08	1,381.72	1,677.59	295.87	450.95
1. มันสำปะหลัง	88,923	5,001	4,247	- 754	-15.08	3,721	4,394	673	18.09	330,881	390,725	2.13	2.56	444.70	377.65	-67.05	704.78	1,000.26	295.48	362.53
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	28,924	4,491	3,895	- 596	-13.27	834	978	144	17.27	24,122	28,287	4.57	4.86	129.90	112.66	-17.24	110.24	137.47	27.23	44.47
3. อ้อยโรงงาน	44,780	11,516	10,257	- 1,259	-10.93	10,344	11,834	1,490	14.40	463,204	529,927	0.81	0.67	515.69	459.31	-56.38	375.20	355.05	- 20.15	36.23
4. สับปะรด	5,215	24,211	21,486	- 2,725	-11.26	4,120	4,778	658	15.97	21,486	24,917	8.67	7.17	126.26	112.05	-14.21	186.28	178.65	- 7.63	6.58
5. ถั่วลิสง	650	5,500	5,200	- 300	-5.45	250	270	20	8.00	163	176	32.00	35.00	3.58	3.38	-0.20	5.22	6.16	0.94	1.14
กลุ่มไม้ยืนต้น	207,550	6,531	5,666	- 865	-13.24	3,593	3,996	403	11.22	745,759	829,417			1,355.53	1,176.05	-179.48	2,938.49	3,025.06	86.57	266.05
1. ปาล์มน้ำมัน	198,084	6,501	5,627	- 874	-13.44	3,754	4,175	421	11.21	743,607	827,000	3.81	3.52	1,287.74	1,114.62	-173.12	2,833.14	2,911.04	77.90	251.02
2. ยางพารา	7,966	7,277	6,619	- 658	-9.04	253	285	32	12.65	2,015	2,270	46.5	44.56	57.97	52.73	-5.24	93.70	101.15	7.45	12.69
3. กาแฟ	1,500	6,546	5,800	- 746	-11.40	91	98	7	7.69	137	147	85.02	87.54	9.82	8.70	-1.12	11.65	12.87	1.22	2.34
กลุ่มไม้ผล	53,997	14,552	12,469	- 2,083	-14.31	1,114	1,296	182	16.34	60,168	69,992			785.76	673.31	-112.45	2,192.36	2,959.43	767.07	879.52
1.ทุเรียน	10,537	18,698	16,211	- 2,487	-13.30	1,333	1,558	225	16.88	14,046	16,417	63.25	70.29	197.03	170.82	-26.21	888.41	1,153.95	265.54	291.75
2. มะม่วง	10,383	17,677	15,777	- 1,900	-10.75	900	1,050	150	16.67	9,345	10,902	35.50	43.00	183.54	163.81	-19.73	331.75	468.79	137.04	156.77
3. มังคุด	6,913	6,584	5,304	- 1,280	-19.44	607	764	157	25.86	4,196	5,282	35.56	46.38	45.52	36.67	-8.85	149.21	244.98	95.77	104.62
4. ลำไย	18,424	13,182	10,937	- 2,245	-17.03	887	1,058	171	19.28	16,342	19,492	29.00	33.20	242.86	201.50	-41.36	473.92	647.13	173.21	214.57
5. ส้มโอ	4,732	13,934	11,888	- 2,046	-14.68	2,130	2,320	190	8.92	10,079	10,978	28.00	33.75	65.94	56.25	-9.69	282.21	370.51	88.30	97.99
6. มะนาว	320	17,530	15,450	- 2,080	-11.87	273	333	60	21.98	87	107	41.00	44.00	5.61	4.94	-0.67	3.57	4.71	1.14	1.81
7. เงาะโรงเรียน	983	19,263	16,640	- 2,623	-13.62	1,318	1,419	101	7.66	1,296	1,395	22.07	23.14	18.94	16.36	-2.58	28.60	32.28	3.68	6.26
8. ฝรั่ง	307	22,900	19,900	- 3,000	-13.10	1,900	2,054	154	8.11	583	631	14.12	15.22	7.03	6.11	-0.92	8.23	9.60	1.37	2.29
9. มะพร้าวน้ำหอม	1,398	13,800	12,050	- 1,750	-12.68	3,000	3,425	425	14.17	4,194	4,788	6.31	5.74	19.29	16.85	-2.44	26.46	27.48	1.02	3.46
กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร	10,378	13,335	11,250	- 2,085	-15.64	3,745	4,399	654	17.46	38,866	45,653	20.45	30.12	138.39	116.75	-21.64	794.80	1,375.06	580.26	601.90
กลุ่มหม่อนไหม	834	5,558	4,907	- 651	-11.71	2,086	2,310	224	10.74	1,740	1,927	4.75	5.21	4.64	4.09	-0.55	8.26	10.04	1.77	2.32
กลุ่มปศุสัตว์^{1/}	13,155													362.36	334.03	-28.33	642.26	721.78	79.52	107.85
1. โคเนื้อ (บ./ตัว)	3,501	30,391	28,177	- 2,214	-7.29	430	500	70	16.28	2,316	2,693	105.68	103.10	163.69	151.76	-11.93	244.75	277.65	32.90	44.83
2. โคนม (บ./กก.)	1,972	16.72	15.57	- 1.15	-6.88	11.39	12.15	0.76	6.67	9,503	10,137	17.74	18.21	13.95	12.99	-0.96	168.58	184.59	16.01	16.97
3. แพะ (บ./ตัว)	5,198	2,550	2,340	- 210	-8.24	22.50	23.80	1.30	5.78	1,170	1,237	103	117	132.55	121.63	-10.92	120.51	144.73	24.22	35.14
4. กระบือ (บ./ตัว)	2,484	14,700	13,425	- 1,275	-8.67	375	427	52	13.87	1,331	1,515	81.46	75.78	52.17	47.65	-4.52	108.42	114.81	6.39	10.91
กลุ่มประมง	22,139	58,114	54,989	- 3,125	-5.38	705	770	65	9.22	15,600	17,044			1,286.61	1,217.43	-69.18	1,994.01	2,107.27	113.26	182.44
1. ปลานิล	16,541	22,125	21,000	- 1,125	-5.08	471	538	67	14.23	7,791	8,899	57.48	58.32	365.98	347.37	-18.61	447.83	518.99	71.16	89.77
2. กุ้งขาว	5,598	164,457	155,423	- 9,034	-5.49	1,395	1,455	60	4.30	7,809	8,145	198	195	920.63	870.06	-50.57	1,546.18	1,588.28	42.10	92.67

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/}กลุ่มปศุสัตว์ สินค้าโคเนื้อ ผลผลิต(น้ำหนักดิบกก.ต่อตัวต่อวัน) และราคา(น้ำหนักดิบบาทต่อกก.) สินค้าโคเนื้อ กระบือ แพะ ผลผลิต(กก.ต่อตัว) และราคา(บาทต่อกก.)

ตารางที่ 2 : เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2560

สินค้า	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)				ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)				ผลผลิต(ตัน)		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)		มูลค่าการลดต้นทุนการผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าการเพิ่มผลผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าเพิ่มรวม (ล้านบาท)
		ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	
กลุ่มข้าว	1,102,222	3,815	3,363	- 452	-11.85	477	538	59	12.32	527,964	592,995	9.83	10.95	4,204.98	3,706.77	-498.21	5,189.89	6,493.30	1,303.41	1,801.62
กลุ่มพืชไร่	299,315	6,389	5,623	- 766	-11.99	4,077	4,715	638	15.65	1,218,167	1,408,801			1,897.92	1,669.08	-228.84	2,273.02	2,821.45	548.43	777.27
1. มันสำปะหลัง	148,122	4,751	4,110	- 641	-13.49	3,628	4,246	618	17.03	537,387	628,926	1.92	2.11	703.73	608.78	-94.95	1,031.78	1,327.03	295.25	390.20
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	85,613	4,027	3,505	- 522	-12.96	879	1,028	149	16.95	75,254	88,010	5.42	6.02	344.76	300.07	-44.69	407.88	529.82	121.94	166.63
3. อ้อยโรงงาน	55,184	10,659	9,531	- 1,128	-10.58	10,383	11,869	1,486	14.31	572,975	654,979	0.91	0.92	588.21	525.96	-62.25	521.41	602.58	81.17	143.42
4. สับปะรด	6,721	38,453	34,491	- 3,962	-10.30	4,800	5,440	640	13.33	32,261	36,562	9.4	9.6	258.44	231.81	-26.63	303.25	351.00	47.75	74.38
5. ถั่วลิสง	626	4,444	3,933	- 511	-11.50	463	518	55	11.88	290	324	30.00	34.00	2.78	2.46	-0.32	8.70	11.02	2.32	2.64
6. ถั่วเหลือง	3,049	4,733	4,537	- 196	-4.14	750	827	77	10.27	2,287	2,522	18.50	19.00	14.43	13.83	-0.60	42.31	47.92	5.61	6.21

ตารางที่ 2 : เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2560 (ต่อ)

สินค้า	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)				ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)				ผลผลิต(ตัน)		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)		มูลค่าการผลิตต้นทุนการผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าการเพิ่มผลผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าเพิ่มรวม (ล้านบาท)
		ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	
กลุ่มไม้ยืนต้น	177,375	6,181	5,521	- 660	-10.68	2,411	2,647	236	9.79	427,659	469,467			1,096.39	979.25	-117.14	2,250.70	2,568.70	318.00	435.14
1. ปาล์มน้ำมัน	114,552	6,320	5,573	- 747	-11.82	3,579	3,927	348	9.72	409,982	449,846	4.04	4.19	723.97	638.40	-85.57	1,656.33	1,884.85	228.52	314.09
2. ยางพารา	57,638	5,855	5,367	- 488	-8.33	295	327	32	10.85	17,003	18,848	32.08	33.17	337.47	309.34	-28.13	545.46	625.19	79.73	107.86
3. กาแฟ	5,185	6,740	6,077	- 663	-9.84	130	149	19	14.62	674	773	72.56	75.89	34.95	31.51	-3.44	48.91	58.66	9.75	13.19
กลุ่มไม้ผล	44,375	12,548	11,055	- 1,493	-11.90	982	1,127	145	14.77	43,567	50,016			556.80	490.57	-66.23	1,545.67	1,950.47	404.80	471.03
1. ทุเรียน	8,257	20,737	18,194	- 2,543	-12.26	1,001	1,115	114	11.39	8,265	9,207	62.68	66.61	171.23	150.23	-21.00	518.05	613.28	95.23	116.23
2. มะม่วง	12,549	12,348	11,127	- 1,221	-9.89	1,032	1,184	152	14.73	12,951	14,858	33.96	38.83	154.96	139.63	-15.33	439.82	576.94	137.12	152.45
3. มังคุด	7,712	6,678	5,695	- 983	-14.72	618	768	150	24.27	4,766	5,923	33.92	39.31	51.50	43.92	-7.58	161.66	232.83	71.17	78.75
4. ลำไย	10,070	10,012	8,394	- 1,618	-16.16	974	1,156	182	18.69	9,808	11,641	25.88	28.44	100.82	84.53	-16.29	253.83	331.07	77.24	93.53
5. ส้มโอ	2,451	16,460	15,552	- 908	-5.52	1,323	1,426	103	7.79	3,243	3,495	28.38	29.30	40.34	38.12	-2.22	92.04	102.40	10.36	12.58
6. มะนาว	658	12,000	11,000	- 1,000	-8.33	250	280	30	12.00	165	184	35.00	45.00	7.90	7.24	-0.66	5.78	8.28	2.50	3.16
7. เงาะโรงเรียน	789	13,500	12,500	- 1,000	-7.41	1,800	1,900	100	5.56	1,420	1,499	25.39	26.41	10.65	9.86	-0.79	36.05	39.59	3.54	4.33
8. ฝรั่ง	1,169	12,784	11,194	- 1,590	-12.44	1,625	1,753	128	7.88	1,900	2,049	15.00	17.75	14.94	13.09	-1.85	28.50	36.37	7.87	9.72
9. มะพร้าวน้ำหอม	720	6,201	5,490	- 711	-11.47	1,457	1,611	154	10.57	1,049	1,160	9.48	8.37	4.46	3.95	-0.51	9.94	9.71	- 0.23	0.28
กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร	27,105	17,970	15,440	- 2,530	-14.08	2,016	2,358	342	16.96	54,644	63,914	32.16	36.93	487.08	418.50	-68.58	1,757.34	2,360.33	602.99	671.57
กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ	10,986	70,247	65,469	- 4,778	-6.80	2,498	2,741	243	9.73	27,443	30,113	46.45	53.17	771.73	719.24	-52.49	1,274.73	1,601.09	326.36	378.85
กลุ่มหอมไหม	2,878	4,275	3,925	- 350	-8.19	1,500	1,650	150	10.00	4,317	4,749	4.65	5.32	12.30	11.30	-1.00	20.07	25.26	5.19	6.19
กลุ่มปศุสัตว์	45,913													931.31	870.71	-60.60	3,072.23	3,313.05	240.82	301.42
1. โคเนื้อ (บ./ตัว)	18,496	23,104	21,542	- 1,562	-6.76	326	377	51	15.64	9,276	10,728	108.18	101.96	657.42	612.98	-44.44	1,003.48	1,093.83	90.35	134.79
2. โคนม (บ./กก.)	19,729	11.86	11.16	- 0.70	-5.90	12.32	13.07	0.75	6.09	102,833	109,093	18.02	18.21	98.99	93.15	-5.84	1,853.05	1,986.58	133.53	139.37
3. แพะ (บ./ตัว)	3,190	2,789	2,645	- 144	-5.16	23.08	24.01	0.93	4.03	736	766	107.00	115.00	88.97	84.38	-4.59	78.75	88.09	9.34	13.93
4. กระบือ (บ./ตัว)	4,498	13,373	12,480	- 893	-6.68	269	303	34	12.64	1,729	1,947	79.21	74.24	85.93	80.20	-5.73	136.95	144.55	7.60	13.33
กลุ่มประมง	7,117	72,566	69,339	- 3,227	-4.45	800	856	56	7.00	5,692	6,095			516.45	493.49	-22.96	787.05	819.27	32.22	55.18
1. ปลานิล	4,522	23,601	22,481	- 1,120	-4.75	510	576	66	12.94	2,306	2,605	56.45	57.27	106.72	101.66	-5.06	130.17	149.19	19.02	24.08
2. กุ้งขาว	2,595	157,892	150,994	- 6,898	-4.37	1,305	1,345	40	3.07	3,386	3,490	194	192	409.73	391.83	-17.90	656.88	670.08	13.20	31.10
กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ	1,261	5,049	4,344	- 705	-13.96	328	377	49	14.94	414	475	396	463	6.37	5.48	-0.89	163.94	219.93	55.99	56.88

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : ^{1/}กลุ่มปศุสัตว์ สินค้าโคนม ผลผลิต(น้านมดิบกก.ต่อตัวต่อวัน) และราคา(น้านมดิบบาทต่อกก.) สินค้าโคเนื้อ กระบือ แพะ ผลผลิต(กก.ต่อตัว) และราคา(บาทต่อกก.)

ตารางที่ 3 : เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2561

สินค้า	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)				ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)				ผลผลิต(ตัน)		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)		มูลค่าการผลิตต้นทุนการผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าการเพิ่มผลผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าเพิ่มรวม (ล้านบาท)
		ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	
กลุ่มข้าว	749,415	4,055	3,613	- 442	-10.90	540	597	57	10.56	404,684	447,401	11.17	11.7	3,038.88	2,707.64	-331.24	4,520.32	5,234.59	714.27	1,045.51
กลุ่มพืชไร่	152,965	6,883	6,157	- 726	-10.55	4,909	5,545	636	12.96	750,561	847,766			1,048.23	937.33	-110.90	1,142.50	1,393.18	250.68	361.58
1. มันสำปะหลัง	70,901	4,953	4,368	- 585	-11.81	3,267	3,790	523	16.01	231,634	268,715	1.91	2.19	351.17	309.70	-41.47	442.42	588.49	146.07	187.54
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	27,701	4,095	3,630	- 465	-11.36	699	805	106	15.16	19,363	22,299	4.46	4.71	113.44	100.55	-12.89	86.36	105.03	18.67	31.56
3. อ้อยโรงงาน	43,924	9,116	8,202	- 914	-10.03	10,582	11,792	1,210	11.43	464,804	517,952	0.96	0.87	400.41	360.26	-40.15	446.21	450.62	4.41	44.56
4. สับปะรด	7,240	24,370	22,201	- 2,169	-8.90	4,728	5,280	552	11.68	34,231	38,227	4.6	6.2	176.44	160.74	-15.70	157.46	237.01	79.55	95.25
5. ถั่วเขียว	1,736	3,900	3,500	- 400	-10.26	305	330	25	8.20	529	573	19.00	21.00	6.77	6.08	-0.69	10.05	12.03	1.98	2.67
6. ถั่วเหลือง	1,463	3,117	3,030	- 87	-2.79	233	253	20	8.58	341	370	15.33	16.33	4.56	4.43	-0.13	5.23	6.04	0.81	0.94
กลุ่มไม้ยืนต้น	100,349	5,848	5,328	- 520	-8.89	1,933	2,109	176	9.11	194,024	211,618			586.84	534.61	-52.23	959.18	1,116.70	157.52	209.75
1. ปาล์มน้ำมัน	50,994	5,620	5,039	- 581	-10.34	3,574	3,898	324	9.07	182,253	198,775	3.41	3.50	286.59	256.96	-29.63	621.48	695.71	74.23	103.86
2. ยางพารา	45,808	6,134	5,672	- 462	-7.53	249	272	23	9.24	11,406	12,460	27.25	31.38	280.99	259.82	-21.17	310.81	390.99	80.18	101.35
3. กาแฟ	3,547	5,430	5,027	- 403	-7.42	103	108	5	4.85	365	383	73.67	78.33	19.26	17.83	-1.43	26.89	30.00	3.11	4.54

ตารางที่ 3 : เปรียบเทียบต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อไร่ และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในแปลงใหญ่ปี 2561 (ต่อ)

สินค้า	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	ต้นทุนค่าปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)				ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)				ผลผลิต(ตัน)		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)		มูลค่าการลดต้นทุนการผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าการเพิ่มผลผลิต (ล้านบาท)			มูลค่าเพิ่มรวม (ล้านบาท)
		ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ร้อยละ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง + -	
กลุ่มไม้ผล	69,828	11,659	10,711	- 948	-8.13	1,022	1,116	94	9.20	71,338	77,937			814.15	747.95	-66.20	2,604.80	3,146.39	541.59	607.79
1. ทุเรียน	24,922	15,356	14,445	- 911	-5.93	838	895	57	6.80	20,885	22,305	61.71	70.36	382.70	360.00	-22.70	1,288.81	1,569.38	280.57	303.27
2. มะม่วง	8,510	12,283	11,293	- 990	-8.06	999	1,107	108	10.81	8,501	9,421	31.83	36.23	104.53	96.10	-8.43	270.59	341.32	70.73	79.16
3. มังคุด	7,370	4,833	4,355	- 478	-9.89	656	751	95	14.48	4,835	5,535	42.33	45.67	35.62	32.10	-3.52	204.67	252.78	48.11	51.63
4. ลำไย	12,490	12,135	10,476	- 1,659	-13.67	960	1,101	141	14.69	11,990	13,751	25.52	26.00	151.57	130.85	-20.72	305.98	357.53	51.55	72.27
5. ส้มโอ	2,205	11,321	10,795	- 526	-4.65	1,196	1,270	74	6.19	2,637	2,800	35.00	41.00	24.96	23.80	-1.16	92.30	114.80	22.50	23.66
6. มะนาว	2,072	6,925	6,389	- 536	-7.74	278	298	20	7.19	576	617	38.00	44.00	14.35	13.24	-1.11	21.89	27.15	5.26	6.37
7. เงาะโรงเรียน	148	14,500	13,500	- 1,000	-6.90	1,700	1,780	80	4.71	252	263	18.00	20.00	2.15	2.00	-0.15	4.54	5.26	0.72	0.87
8. กัญห้อม	4,554	13,238	12,260	- 978	-7.39	2,475	2,650	175	7.07	11,271	12,068	27.00	30.00	60.29	55.83	-4.46	304.32	362.04	57.72	62.18
9. มะพร้าว	7,557	5,026	4,503	- 523	-10.41	1,375	1,479	104	7.56	10,391	11,177	10.75	10.39	37.98	34.03	-3.95	111.70	116.13	4.43	8.38
กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร	19,911	13,223	11,706	- 1,517	-11.47	1,989	2,266	277	13.93	39,603	45,118	37.27	38.40	263.28	233.08	-30.20	1,476.00	1,732.54	256.54	286.74
กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ	1,546	55,650	54,785	- 865	-1.55	2,133	2,310	177	8.30	3,298	3,571	68.00	72.00	86.03	84.70	-1.33	224.24	257.13	32.89	34.22
กลุ่มหม่อนไหม	9,697	4,284	3,981	- 303	-7.07	1,339	1,441	102	7.62	12,984	13,973	4.86	5.21	41.54	38.60	-2.94	63.10	72.80	9.70	12.64
กลุ่มปศุสัตว์	58,377													964.27	913.78	-50.49	4,364.94	4,717.52	352.58	403.07
1. โคเนื้อ (บ./ตัว)	19,087	19,814	18,737	- 1,077	-5.44	347	391	44	12.68	10,190	11,482	101.19	101.56	581.84	550.21	-31.63	1,031.13	1,166.11	134.98	166.61
2. โคนม (บ./กก.)	33,387	14.52	13.82	- 0.70	-4.82	12.45	13.14	0.69	5.54	175,861	185,607	18.08	18.26	205.10	195.21	-9.89	3,179.57	3,389.18	209.61	219.50
3. แพะ (บ./ตัว)	4,945	3,154	2,997	- 157	-4.98	22.43	23.15	0.72	3.21	1,109	1,145	112	114	155.97	148.20	-7.77	124.21	130.53	6.32	14.09
4. กระบือ (บ./ตัว)	958	15,606	14,728	- 878	-5.63	284	312	28	9.86	389	427	77.21	74.25	21.36	20.16	-1.20	30.03	31.70	1.67	2.87
กลุ่มประมง	8,354	68,075	65,652	- 2,423	-3.56	796	839	43	5.40	6,646	7,006			568.70	548.46	-20.24	900.60	950.27	49.67	69.91
1. ปลานิล	4,921	21,675	20,750	- 925	-4.27	480	530	50	10.42	2,362	2,608	47.56	49.02	106.66	102.11	-4.55	112.34	127.84	15.50	20.05
2. กุ้งขาว	3,433	134,587	130,017	- 4,570	-3.40	1,248	1,281	33	2.64	4,284	4,398	184	187	462.04	446.35	-15.69	788.26	822.43	34.17	49.86
กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ	323	4,094	3,760	- 334	-8.16	305	335	30	9.84	99	108	387	401	1.32	1.21	-0.11	38.31	43.31	5.00	5.11

ที่มา : จากการสำรวจ, 2562

หมายเหตุ : "กลุ่มปศุสัตว์" สินค้าโคนม ผลผลิต(น้ำหนักดิบกก.ต่อตัวต่อวัน) และราคา(น้ำหนักดิบบาทต่อกก.) สินค้าโคเนื้อ กระบือ แพะ ผลผลิต(กก.ต่อตัว) และราคา(บาทต่อกก.)

ภาคผนวกที่ 3

ประมวลภาพเทคโนโลยีในแปลงใหญ่

ภาพที่ 1 รถดำนา

ภาพที่ 2 เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว

ภาพที่ 3 ระบบสปริงเกอร์แปลงใหญ่มันสำปะหลัง

ภาพที่ 4 ระบบ Pipe Line Cooling Tank ฟาร์มโคนม

ภาพที่ 5 การให้อาหารแบบแขวนในฟาร์มปลานิล

ภาคผนวกที่ 4

ประมวลภาพกิจกรรมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 1 กิจกรรมการจัดทำเวทีชุมชน

ภาพที่ 2 กิจกรรมการส่งเสริมเกษตรกรแปลงใหญ่

ภาพที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้เกษตรกรแปลงใหญ่

ภาพที่ 4 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกษตรกรแปลงใหญ่

ภาพที่ 5 กิจกรรมการผลิตน้ำหมักชีวภาพร่วมกันในแปลงใหญ่

ภาพที่ 6 การทำกิจกรรมร่วมกันของเกษตรกรแปลงใหญ่

ภาพที่ 7 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่จริงของเกษตรกรแปลงใหญ่

ภาพที่ 8 ผลผลิตจากการเข้าร่วมเกษตรกรแปลงใหญ่

ภาพที่ 9 เกษตรแปลงใหญ่อย่างครบวงจร

ภาพที่ 10 ผลผลิตด้านการประมงเกษตรแปลงใหญ่

ภาพที่ 11 ผลผลิตด้านปศุสัตว์เกษตรแปลงใหญ่

ภาคผนวกที่ 5

แบบสอบถามผู้จัดการแปลง ปี 2559 - 2561

แบบสอบถาม 1.1 สำหรับผู้จัดการแปลง
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อผู้จัดการแปลง..... สกุล.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....เบอร์โทรศัพท์.....
ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด.....

1.2 กลุ่มสินค้า /ชนิดสินค้าแปลงใหญ่

☐ 1 ข้าว	☐ 2 พืชไร่(1มันสำปะหลัง 2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์3สับปะรด4หัวปลี5อ้อยโรงงาน)	☐ 3 ไม้ยืนต้น.....(1ปาล์มน้ำมัน 2 ยางพารา3กาแพ)	☐ 4 ฝัก/สมุนไพร.....(1ฝัก/สมุนไพร 2 แตงโม3 หอมแดง4มะเขือเทศ)
☐ 5 ไม้ผล.....(1เงาะโรงเรียน 2ทุเรียน 3ฝรั่ง 4มะพร้าว5น้ำหอม6มะม่วง7ลำไย 8ส้มโอ 9 มะนาว10 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 6 หม่อนไหม	☐ 7 กล้ายไม้	☐ 8 ปศุสัตว์.....(1กระบือ 2โคเนื้อ 3โคนม4 ไก่พื้นเมือง5แพะ6ห่านเป็ยร์ 7 อื่นๆ.....)
☐ 9 ประมง(1กุ้งขาว2ปลาน้ำจืด 3หอยแครง)			

1.3 พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ

เริ่มโครงการปี 2559	คงเหลือปัจจุบัน (30 ก.ย. 61)
พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย	พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย

1.4 งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานโครงการ

ปีที่ได้รับ	จำนวนเงิน (บาท)	ความเพียงพอ		ความทันเวลา	
		1 พอ/ 2 ไม่พอ	เหตุผล	1 ทัน/ 2 ไม่ทัน	เหตุผล
1) งบประมาณ พ.ศ.2559					
2) งบประมาณ พ.ศ.2560					
3) งบประมาณ พ.ศ.2561					

1.5 บุคลากร : มีเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมโครงการฯ 1.เพียงพอ 2.ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

1.6 การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (1-5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1. ด้านการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆในแปลงใหญ่		
2. ด้านความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการ		
3. ด้านความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่		
4. ด้านความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่		
5. ด้านความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

1.7 ในช่วงเวลาระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้ครบถ้วนตามแนวทางการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่แล้ว หรือไม่ อย่างไร

ปี	กิจกรรมที่ทำ	เหตุผลประกอบ
1.ปีที่ 1 (2559)	☐ 1.การเตรียมการ/การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต) ☐ 2.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ ☐ 3.การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ☐ 4.การเชื่อมโยงการตลาด	
2.ปีที่ 2 (2560)	☐ 1.การถ่ายทอดความรู้ (เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม) ☐ 2.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ	

ปี	กิจกรรมที่ทำ	เหตุผลประกอบ
	☐ 3.การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ☐ 4.การเชื่อมโยงการตลาด	
3.ปีที่ 3 (2561)	☐ 1.การถ่ายทอดความรู้ (เน้นงานวิจัย/นวัตกรรม) ☐ 2.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ ☐ 3.การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ☐ 4.การเชื่อมโยงการตลาด	

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้ท่านใส่เครื่องหมาย✓ในข้อที่ท่านเลือก พร้อมระบุข้อมูลประกอบ

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
1. การจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ				
1) แผนพัฒนารายแปลงมีการจัดทำและปรับปรุงแผนทุกปีหรือไม่		การนำแผนปฏิบัติการรายแปลงไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		
2) จัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม (ธ.ก.ส. แนะนำส่งเสริม) 2.1) ผลการดำเนินงาน ☐ 1.เสร็จแล้ว ☐ 2.อยู่ระหว่างดำเนินการ ☐ 3.ยังไม่จัดทำเนื่องจาก.....		การนำแผนธุรกิจกลุ่มไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		
2. การถ่ายทอดความรู้/สนับสนุนปัจจัยการผลิต				
1) การส่งเสริมองค์ความรู้งานวิจัย/นวัตกรรม เช่น การทำนาเปียกสลับแห้ง เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ การใช้สูตรอาหารอมรฟีดในฟาร์มประมง การผลิตอาหาร Total mixed ration (TMR) ในฟาร์มโคนม เป็นต้น		งานวิจัย/นวัตกรรมที่ส่งเสริม ระบุ 1..... 2..... 3..... 4..... เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม/อบรม.....ราย		
2) มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ		☐ 1 ปัจจุบันใช้ประโยชน์ ☐ 2 ปัจจุบันไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....		
3) การพัฒนาผู้จัดการแปลง		☐ นำความรู้การบริหารจัดการกลุ่มไปปฏิบัติ ☐ นำความรู้การพัฒนาการตลาดไปปฏิบัติ		
4) การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer		จำนวนเกษตรกรที่พัฒนาเป็น SF จำนวน.....ราย		
5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต		☐ 1 พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ 2 วัสดุทางการเกษตร ☐ 3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ 4 อื่นๆ ระบุ..... จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน		

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
		ปัจจัยฯ.....ราย		
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
1) สนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ใช้ประโยชน์.....ไร่ เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
2) พัฒนาคุณภาพดิน/น้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพดิน/ น้ำ.....ไร่		
3) ส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น เครื่องหยอดข้าว รถแทรกเตอร์ติดพ่วงระเบิดดินดาน เป็นต้น		ระบุ 1..... 2..... 3..... เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
4) ระบบการขนส่ง เช่น ปรับปรุงถนนหนทาง เป็นต้น		เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ จำนวน..... ราย		
4. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร				
1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อการรับรองมาตรฐาน		☐ 1 ได้รับรอง GAP จำนวน.....ราย ☐ 2 ได้รับรองเกษตรอินทรีย์ จำนวน.....ราย ☐ 3 ได้รับรองอื่นๆ..... จำนวน.....ราย		
2) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร		ชื่อผลิตภัณฑ์.....		
5. การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาส่งเสริม)				
1) รวมกลุ่มวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน		☐ 1 รวมกลุ่มวางแผนทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มวางแผน		
2) รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มซื้อทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มซื้อ		
3) รวมกลุ่มผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มผลิตทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มผลิต		
4) รวมกลุ่มจำหน่าย		☐ 1 รวมกลุ่มจำหน่ายทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มจำหน่าย		
5) การพัฒนารูปแบบการรวมกลุ่ม		☐ 1 พัฒนาไปสู่กลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล) ☐ 2 พัฒนาไปสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ☐ 3 พัฒนาไปสู่สหกรณ์		
6. การพัฒนาด้านการตลาด				
1) การเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต กับผู้ค้า		จำนวน..... แห่ง		
2) การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต (MOU)		จำนวน..... แห่ง		

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
		☐ 1 เกษตรกรทุกรายนำไปขาย ☐ 2 เกษตรกรนำไปขายบางส่วน ☐ 3 เกษตรกรทุกรายไม่นำไปขาย		
3) การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย/ประชาสัมพันธ์		จำนวน..... ช่องทาง		
4) การพัฒนาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ		การดำเนินการในนามธุรกิจ กลุ่มแปลงใหญ่ ☐ 1 ดำเนินการแล้ว ☐ 2 ยังไม่ดำเนินการ		
7. การขอสนับสนุนสินเชื่อเงินพิเศษ ธ.ก.ส. (วงเงิน 10 ล้านบาทต่อแปลง / อัตราดอกเบี้ย 0.01 ต่อปี) ☐ 1. กลุ่มขอสินเชื่อ ☐ 2. กลุ่มไม่ขอสินเชื่อ เนื่องจาก		☐ 1 ได้รับแล้ว จำนวนบาท ☐ 2 ยังไม่ได้รับ เนื่องจาก.....		

ส่วนที่ 3 ผลสำเร็จเป้าหมายการพัฒนาแปลงใหญ่ใน 4 ด้านของโครงการ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 3 ปี)

เป้าหมายโครงการ	ผลสำเร็จโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)	
	ก่อนมีโครงการปีเพาะปลูก 2558/59	หลังมีโครงการปีเพาะปลูก 2561/62
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ด้านพืช ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิตบาท/ฟาร์ม	ด้านพืช ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิตบาท/ฟาร์ม
2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	ด้านพืช ผลผลิต.....กก./ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ผลผลิตกก./ฟาร์ม หรือ.....ตัว/ฟาร์ม	ด้านพืช ผลผลิต.....กก./ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ผลผลิตกก./ฟาร์ม หรือ.....ตัว/ฟาร์ม
3. ด้านการตลาด	ด้านพืช ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. ด้านประมง/ปศุสัตว์ ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. หรือ.....บาท/ตัว	ด้านพืช ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. ด้านประมง/ปศุสัตว์ ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. หรือ.....บาท/ตัว
4. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1. ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2. รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 2.1 ซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ☐ 2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ☐ 2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1. สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2. ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1. ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2. รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 2.1 ซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ☐ 2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ☐ 2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1. สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2. ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้

หมายเหตุ : สินค้าที่มีการเพาะปลูก 2 รอบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ยึดช่วงเพาะปลูกฤดูฝนเท่านั้น (ปลูก 1 พ.ค. - 31 ต.ค.)

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 - 5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็น	ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (เหตุผลประกอบ)	ข้อเสนอแนะ
1) โครงการฯเป็นประโยชน์กับกลุ่มเกษตรกรหรือไม่	☐ เป็นประโยชน์ เหตุผล..... ☐ ไม่เป็นประโยชน์ เหตุผล.....	
2) โครงการฯทำให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนแปลงหรือไม่	☐ เปลี่ยนแปลง เหตุผล..... ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง เหตุผล.....	
3) ในปีที่ผ่านมา 4 หน่วยงานต่าง ๆ ไม่เข้ามาส่งเสริมกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านจะดำเนินการต่อได้หรือไม่	☐ ดำเนินการต่อได้ เหตุผล..... ☐ ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ เหตุผล.....	
4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ คืออะไร		
5) อื่นๆ.....		

ประเด็น	ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (เหตุผลประกอบ)	ข้อเสนอแนะ
6) อื่นๆ.....		
7) อื่นๆ.....		

สำหรับแปลงใหญ่ปี 2560

แบบสอบถาม 1.2 สำหรับผู้จัดการแปลง

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อผู้จัดการแปลง..... สกุล..... ตำแหน่ง.....สังกัด.....เบอร์โทรศัพท์.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด.....

1.2 กลุ่มสินค้า / ชนิดสินค้าแปลงใหญ่

☐ 1 ข้าว	☐ 2 พืชไร่(1 มันสำปะหลัง 2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3 สับปะรด 4 อ้อย โรงงาน 5 ถั่วเหลือง 6 ถั่วลิสง)	☐ 3 ไม้ยืนต้น.....(1 ปาล์ม น้ำมัน 2 ยางพารา 3 กาแฟ 4 อื่นๆ(ระบุ))	☐ 4 ผัก/สมุนไพร.....(1 ผัก/สมุนไพร 2 หอมแดง 3 อื่นๆ(ระบุ).....)
☐ 5 ไม้ผล.....(1 ทุเรียน 2 มะม่วง 3 มังคุด 4 ลำไย 5 ส้มโอ 6 กัลยน้ำว่า 7 กัลยหอม 8 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 6 หม่อนไหม	☐ 7 ไม้ดอกไม้ประดับ..... (1 กล้วยไม้ 2 ไม้ดอกไม้ประดับ 3 เบญจมาศ)	☐ 8 ปศุสัตว์... (1 กระบือ 2 โคเนื้อ 3 โคนม 4 ไก่พื้นเมือง 5 แพะ 6 อื่นๆ.....)
☐ 9 ประมง(1 กุ้งก้ามกราม 2 กุ้งทะเล 3 ปลานิล 4 ปลาดุกเทศ)	☐ 10 แมลงเศรษฐกิจ.....(1 ชนโรง 2 ผึ้ง 3 ผึ้งโพรง 4 จิ้งหรีด)		

1.3 พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ

เริ่มโครงการปี 2560	คงเหลือปัจจุบัน (30 ก.ย. 61)
พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย	พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย

1.4 งบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินการของโครงการ (รวมทุกหน่วยงาน)

ปีที่ได้รับ	จำนวนเงิน (บาท)	ความเพียงพอ		ความทันเวลา	
		1 พอ/ 2 ไม่พอ	เหตุผล	1 ทัน/ 2 ไม่ทัน	เหตุผล
1) งบประมาณ พ.ศ.2560					
2) งบประมาณ พ.ศ.2561					

1.5 บุคลากร เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมโครงการฯ มีความเพียงพอหรือไม่

 1.เพียงพอ 2.ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

1.6 การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (1-5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1. ด้านการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆในแปลงใหญ่		
2. ด้านความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการ		
3. ด้านความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่		
4. ด้านความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่		
5. ด้านความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

1.7 ในช่วงเวลาระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา มีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้ครบถ้วนตามแนวทางการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่แล้ว หรือไม่ อย่างไร

ปี	กิจกรรมที่ทำ	เหตุผลประกอบ
1.ปีที่ 1 (2560)	☐ 1.การเตรียมการ/การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต) ☐ 2.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ ☐ 3.การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ☐ 4.การเชื่อมโยงการตลาด	
2.ปีที่ 2 (2561)	☐ 1.การถ่ายทอดความรู้ (เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม) ☐ 2.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ ☐ 3.การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ☐ 4.การเชื่อมโยงการตลาด	

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้ท่านใส่เครื่องหมาย✓ในข้อที่ท่านเลือก พร้อมระบุข้อมูลประกอบ

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
1. การจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ				
1) แผนพัฒนารายแปลงมีการจัดทำและปรับปรุงแผนทุกปีหรือไม่		การนำแผนปฏิบัติการรายแปลงไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		
2) จัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม (ธ.ก.ส. แนะนำส่งเสริม) 2.1) ผลการดำเนินงาน ☐ 1.เสร็จแล้ว ☐ 2.อยู่ระหว่างดำเนินการ ☐ 3.ยังไม่จัดทำเนื่องจาก.....		การนำแผนธุรกิจกลุ่มไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		
2. การถ่ายทอดความรู้/สนับสนุนปัจจัยการผลิต				
1) การส่งเสริมองค์ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม เช่น เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ การใช้สูตรอาหารอมนีพิดในฟาร์มประมง การผลิตอาหาร Total mixed ration (TMR) ในฟาร์มโคนม เป็นต้น		องค์ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม ระบุ 1..... 2..... 3..... 4..... เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม/อบรม.....ราย		
2) มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ		☐ 1 ปัจจุบันใช้ประโยชน์ ☐ 2 ปัจจุบันไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....		
3) การพัฒนาผู้จัดการแปลง		☐ นำความรู้การบริหารจัดการกลุ่มไปปฏิบัติ ☐ นำความรู้การพัฒนาการตลาดไปปฏิบัติ		
4) การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer		จำนวนเกษตรกรที่พัฒนาเป็น SF จำนวน.....ราย		
5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต		☐ 1 พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ 2 วัสดุทางการเกษตร ☐ 3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ 4 อื่นๆ ระบุ..... จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัย.....ราย		
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
1) สนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ใช้ประโยชน์.....ไร่ เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
2) พัฒนาคูณภาพดิน/น้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพดิน/น้ำ.....ไร่		
3) ส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น เครื่องหยอดข้าว รถแทรกเตอร์ติดพ่วงระเบิดดินดาน เป็นต้น		ระบุ 1..... 2..... 3.....		

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
		เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
4) ระบบการขนส่ง เช่น ปรับปรุงถนนหนทาง เป็นต้น		เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ จำนวน..... ราย		
4. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร				
1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อการรับรองมาตรฐาน		☐ 1 ได้รับรอง GAP จำนวน.....ราย ☐ 2 ได้รับรองเกษตรอินทรีย์ จำนวน.....ราย ☐ 3 ได้รับรองอื่นๆ..... จำนวน.....ราย		
2) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร		ชื่อผลิตภัณฑ์.....		
5. การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาส่งเสริม)				
1) รวมกลุ่มวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน		☐ 1 รวมกลุ่มวางแผนทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มวางแผน		
2) รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มซื้อทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มซื้อ		
3) รวมกลุ่มผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มผลิตทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มผลิต		
4) รวมกลุ่มจำหน่าย		☐ 1 รวมกลุ่มจำหน่ายทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มจำหน่าย		
5) การพัฒนารูปแบบการรวมกลุ่ม		☐ 1 พัฒนาไปสู่กลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล) ☐ 2 พัฒนาไปสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ☐ 3 พัฒนาไปสู่สหกรณ์		
6. การพัฒนาด้านการตลาด				
1) การเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต กับผู้ค้า		จำนวน..... แห่ง		
2) การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต (MOU)		จำนวน..... แห่ง ☐ 1เกษตรกรทุกรายนำไปขาย ☐ 2เกษตรกรนำไปขายบางส่วน ☐ 3เกษตรกรทุกรายไม่นำไปขาย		
3) การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย/ประชาสัมพันธ์		จำนวน..... ช่องทาง		
7. การขอสนับสนุนสินเชื่อเงินพิเศษ ธ.ก.ส. (วงเงิน 10 ล้านบาทต่อแปลง /อัตราดอกเบี้ย 0.01 ต่อปี) ☐ 1. กลุ่มขอสินเชื่อ ☐ 2.กลุ่มไม่ขอสินเชื่อ เนื่องจาก.....		☐ 1 ได้รับแล้ว จำนวนบาท ☐ 2 ยังไม่ได้รับ เนื่องจาก.....		

ส่วนที่ 3 ผลสำเร็จเป้าหมายการพัฒนาแปลงใหญ่ใน 4 ด้านของโครงการ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 2 ปี)

เป้าหมายโครงการ	ผลสำเร็จโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)	
	ก่อนมีโครงการปีเพาะปลูก 2559/60	หลังมีโครงการปีเพาะปลูก 2561/62
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ด้านพืช ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิตบาท/ฟาร์ม	ด้านพืช ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิตบาท/ฟาร์ม
2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	ด้านพืช ผลผลิต.....กก./ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ผลผลิตกก./ฟาร์ม หรือ.....ตัว/ฟาร์ม	ด้านพืช ผลผลิต.....กก./ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ผลผลิตกก./ฟาร์ม หรือ.....ตัว/ฟาร์ม
3. ด้านการตลาด	ด้านพืช ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. ด้านประมง/ปศุสัตว์ ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. หรือ.....บาท/ตัว	ด้านพืช ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. ด้านประมง/ปศุสัตว์ ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. หรือ.....บาท/ตัว
4. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1.ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2.รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ○2.1 ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ○2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ○2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1.สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2.ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1.ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2.รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ○2.1 ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ○2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ○2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1.สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2.ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้

หมายเหตุ : สินค้าที่มีการเพาะปลูก 2 รอบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ยึดช่วงเพาะปลูกฤดูฝนเท่านั้น (ปลูก 1 พ.ค. – 31 ต.ค.)

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็น	ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (เหตุผลประกอบ)	ข้อเสนอแนะ
1) โครงการฯเป็นประโยชน์กับกลุ่มเกษตรกรหรือไม่	☐ เป็นประโยชน์ เหตุผล..... ☐ ไม่เป็นประโยชน์ เหตุผล.....	
2) โครงการฯทำให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนแปลงหรือไม่	☐ เปลี่ยนแปลง เหตุผล..... ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง เหตุผล.....	
3) ในปีที 4 หน่วยงานต่าง ๆ ไม่เข้ามาส่งเสริมกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านจะดำเนินการต่อได้หรือไม่	☐ ดำเนินการต่อได้ เหตุผล..... ☐ ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ เหตุผล.....	
4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ คืออะไร		
5) อื่นๆ.....		
6) อื่นๆ.....		
7) อื่นๆ.....		

แบบสอบถาม 1.3 สำหรับผู้จัดการแปลง

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อผู้จัดการแปลง..... สกุล.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....เบอร์โทรศัพท์.....
ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด.....

1.2 กลุ่มสินค้า /ชนิดสินค้าแปลงใหญ่

☐ 1 ข้าว	☐ 2 พืชไร่...(มันสำปะหลัง 2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3 สับปะรด 4 อ้อยโรงงาน 5 ถั่วเหลือง 6 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 3 ไม้ยืนต้น...(ปาล์ม น้ำมัน 2 ยางพารา 3 กาแฟ 4 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 4 ฝัก/สมุนไพร...(1 ฝัก/สมุนไพร 2 หอมแดง 3 พริก 4 แตงโมอินทรีย์ 5 อื่นๆ (ระบุ).....)
☐ 5 ไม้ผล...(1 ทุเรียน 2 มะม่วง 3 มังคุด 4 ลำไย 5 ส้มโอ 6 ถั่วลิสง 7 ถั่วเขียว 8 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 6 หม่อนไหม	☐ 7 ไม้ดอกไม้ประดับ..... (1 ไม้ดอกไม้ประดับ 2 ดาวเรือง 3 ไทรประดับ)	☐ 8 ปศุสัตว์...(1 กระบือ 2 โคเนื้อ 3 โคนม 4 ไก่พื้นเมือง 5 แพะ 6 อื่นๆ (ระบุ).....)
☐ 9 ประมง(1 กุ้งขาว 2 กุ้งก้ามกราม 3 ปลานิล 4 ปลาหมอ 5 อื่นๆ(ระบุ).....)	☐ 10 แผลงเศรษฐกิจ.....(1 ชันโรง 2 ฝักรังผึ้ง 3 ฝักโพรง 4 จิ้งหรีด)	☐ 11 อื่นๆ (นาเกลือ)	

1.3 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ

เริ่มโครงการปี 2561	คงเหลือปัจจุบัน (30 ก.ย. 61)
พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย	พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย

1.4 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการของโครงการ (รวมทุกหน่วยงาน)

ปีที่ได้รับ	จำนวนเงิน (บาท)	ความเพียงพอ		ความทันเวลา	
		1 พอ/ 2 ไม่พอ	เหตุผล	1 ทัน/ 2 ไม่ทัน	เหตุผล
1) งบประมาณ พ.ศ.2561					

1.5 บุคลากร : เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมโครงการฯ มีความเพียงพอหรือไม่

1.เพียงพอ 2.ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

1.6 การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (1-5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1. ด้านการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆในแปลงใหญ่		
2. ด้านความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการ		
3. ด้านความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่		
4. ด้านความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่		
5. ด้านความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

1.7 ในช่วงเวลาระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา มีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้ครบถ้วนตามแนวทางการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่แล้ว หรือไม่ อย่างไร

ปี	กิจกรรมที่ทำ	เหตุผลประกอบ
1.ปีที่ 1 (2561)	☐ 1.การเตรียมการ/การถ่ายทอดความรู้ (เน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต) ☐ 2.การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ ☐ 3.การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ☐ 4.การเชื่อมโยงการตลาด	

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้ท่านใส่เครื่องหมาย✓ในข้อที่ท่านเลือก พร้อมระบุข้อมูลประกอบ

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
1. การจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ				
1) แผนพัฒนารายแปลงมีการจัดทำแล้วหรือไม่ 1.1) ผลการดำเนินงาน ☐ 1.เสร็จแล้ว ☐ 2.อยู่ระหว่างดำเนินการ ☐ 3.ยังไม่จัดทำเนื่องจาก.....		การนำแผนปฏิบัติการรายแปลงไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		
2) จัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม (ธ.ก.ส. แนะนำส่งเสริม) 2.1) ผลการดำเนินงาน ☐ 1.เสร็จแล้ว ☐ 2.อยู่ระหว่างดำเนินการ ☐ 3.ยังไม่จัดทำเนื่องจาก.....		การนำแผนธุรกิจกลุ่มไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		
2. การถ่ายทอดความรู้/สนับสนุนปัจจัยการผลิต				
1) การส่งเสริมองค์ความรู้ (ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต) เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้พันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ การใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น		องค์ความรู้การลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต ระบุ 1..... 2..... 3..... 4..... เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม/อบรม.....ราย		
2) มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ		☐ 1 ใช้ประโยชน์ ☐ 2 ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....		
3) การพัฒนาผู้จัดการแปลง		☐ นำความรู้การบริหารจัดการกลุ่มไปปฏิบัติ ☐ นำความรู้การพัฒนาการตลาดไปปฏิบัติ		
4) การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer		จำนวนเกษตรกรที่พัฒนาเป็น SF จำนวน.....ราย		
5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต		☐ 1 พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ 2 วัสดุทางการเกษตร ☐ 3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ 4 อื่นๆ ระบุ..... จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยฯ.....ราย		
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
1) สนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ใช้ประโยชน์.....ไร่ เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
2) พัฒนาคุณภาพดิน/น้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพดิน/น้ำ.....ไร่		
3) ส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น เครื่องหยอดข้าว รถแทรกเตอร์ติดพ่วงระเบิดดินดาน เป็นต้น		ระบุ 1..... 2.....		

กิจกรรมการดำเนินการเปลี่ยนแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
		3..... เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
4) ระบบการขนส่ง เช่น ปรับปรุงถนนหนทาง เป็นต้น		เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ จำนวน..... ราย		
4. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร				
1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อการรับรองมาตรฐาน		☐ 1 ได้รับรอง GAP จำนวน.....ราย ☐ 2 ได้รับรองเกษตรอินทรีย์ จำนวน.....ราย ☐ 3 ได้รับรองอื่นๆ..... จำนวน.....ราย		
2) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร		ชื่อผลิตภัณฑ์.....		
5. การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม				
1) รวมกลุ่มวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน		☐ 1 รวมกลุ่มวางแผนทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มวางแผน		
2) รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มซื้อทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มซื้อ		
3) รวมกลุ่มผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มผลิตทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มผลิต		
4) รวมกลุ่มจำหน่าย		☐ 1 รวมกลุ่มจำหน่ายทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มจำหน่าย		
5) การพัฒนารูปแบบการรวมกลุ่ม		☐ 1 พัฒนาไปสู่กลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล) ☐ 2 พัฒนาไปสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ☐ 3 พัฒนาไปสู่สหกรณ์		
6. การพัฒนาด้านการตลาด				
1) การเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต กับผู้ค้า		จำนวน..... แห่ง		
		จำนวน..... แห่ง ☐ 1เกษตรกรทุกรายนำไปขาย ☐ 2เกษตรกรนำไปขายบางส่วน ☐ 3เกษตรกรทุกรายไม่นำไปขาย		
2) การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต (MOU)				
3) การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย/ประชาสัมพันธ์		จำนวน..... ช่องทาง		
7. การขอสนับสนุนสินเชื่อเงินพิเศษ ธ.ก.ส. (วงเงิน 10 ล้านบาทต่อแปลง /อัตราดอกเบี้ย 0.01 ต่อปี) ☐ 1. กลุ่มขอสินเชื่อ ☐ 2. กลุ่มไม่ขอสินเชื่อ เนื่องจาก.....		☐ 1 ได้รับแล้ว จำนวนบาท ☐ 2 ยังไม่ได้รับ เนื่องจาก.....		

ส่วนที่ 3 ผลสำเร็จเป้าหมายการพัฒนาแปลงใหญ่ใน 4 ด้านของโครงการ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 1 ปี)

เป้าหมายโครงการ	ผลสำเร็จโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)	
	ก่อนมีโครงการปีเพาะปลูก 2560/61	หลังมีโครงการปีเพาะปลูก 2561/62
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ด้านพืช ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิตบาท/ฟาร์ม	ด้านพืช ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิตบาท/ฟาร์ม
2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	ด้านพืช ผลผลิต.....กก./ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ผลผลิตกก./ฟาร์ม หรือ.....ตัว/ฟาร์ม	ด้านพืช ผลผลิต.....กก./ไร่ ด้านประมง/ปศุสัตว์ ผลผลิตกก./ฟาร์ม หรือ.....ตัว/ฟาร์ม
3. ด้านการตลาด	ด้านพืช ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. ด้านประมง/ปศุสัตว์ ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. หรือ.....บาท/ตัว	ด้านพืช ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. ด้านประมง/ปศุสัตว์ ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก. หรือ.....บาท/ตัว
4. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1.ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2.รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 2.1 ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ☐ 2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1.สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2.ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1.ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2.รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 2.1 ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ☐ 2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1.สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2.ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้

หมายเหตุ : สินค้าที่มีการเพาะปลูก 2 รอบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ยึดช่วงเพาะปลูกฤดูฝนเท่านั้น (ปลูก 1 พ.ค. – 31 ต.ค.)

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็น	ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (เหตุผลประกอบ)	ข้อเสนอแนะ
1) โครงการฯเป็นประโยชน์กับกลุ่มเกษตรกรหรือไม่	☐ เป็นประโยชน์ เหตุผล..... ☐ ไม่เป็นประโยชน์ เหตุผล.....	
2) โครงการฯทำให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนแปลงหรือไม่	☐ เปลี่ยนแปลง เหตุผล..... ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง เหตุผล.....	
3) ในปีที 4 หน่วยงานต่าง ๆ ไม่เข้ามาส่งเสริมกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านจะดำเนินการต่อได้หรือไม่	☐ ดำเนินการต่อได้ เหตุผล..... ☐ ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ เหตุผล.....	
4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ คืออะไร		
5) อื่นๆ.....		
6) อื่นๆ.....		
7) อื่นๆ.....		

ภาคผนวกที่ 6

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร ปี 2559 - 2561

แบบ 2.1 สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
 โดย สศท. ศปผ.

สำหรับแปลงใหญ่ ปี 2559

ลำดับที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อเกษตรกร (นาย/นาง/นางสาว)..... สกุลที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ชื่อบ้าน.....ตำบล

อำเภอจังหวัดเบอร์โทรศัพท์ เลขที่บัตรประชาชน ----

1.2 เพศและอายุ 1) ชาย 2) หญิงอายุ.....ปี

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/จำนวนแรงงานที่ทำการเกษตร

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

2) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงาน.....คน

2.1) จำนวนแรงงานที่ทำงานภาคการเกษตร.....คน

2.2) จำนวนแรงงานที่อยู่นอกภาคเกษตร.....คน

1.4 ประสบการณ์ทำการเกษตร.....ปี

1.5 จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด..... ไร่ (ในการเกษตร ของตนเอง.....ไร่ เช่า.....ไร่ ที่สาธารณะ.....ไร่)

(นอกการเกษตร ของตนเอง.....ไร่ เช่า.....ไร่ ที่สาธารณะ.....ไร่)

1.6 ระดับการศึกษา	☐ 1) ไม่ได้เรียน ☐ 2) จบชั้นประถม ระบุ.....(ประถม 1 = 1 , ประถม 2 = 2 , ประถม 3 = 3 , ประถม 4 = 4 , ประถม 5 = 5 , ประถม 6 = 6) ☐ 3) จบมัธยมต้น ระบุ.....(ม. 1 = 7 , ม. 2 = 8 , ม. 3 = 9) ☐ 4) จบมัธยมปลาย ระบุ..... (ม. 4 = 10 , ม. 5 = 11 , ม. 6 = 12) ☐ 5) จบปวช. ระบุ..... (ปวช. ปี 1 = 10, ปวช. ปี 2 = 11, ปวช. ปี 3 = 12) ☐ 6) จบปวส. ระบุ..... (ปวส. ปี 1 = 13 , ปวส. ปี 2 = 14) ☐ 7) จบปริญญาตรี ระบุ.....(จบแค่ 4 ปี กรณีจบเกิน 4 ปีให้ลงเลข 16) ปตรี ปี 1 = 13 , ปี 2 = 14 , ปี 3 = 15 , ปี 4 = 16 ☐ 8) จบปริญญาโท ระบุ..... (จบแค่ 2 ปี กรณีจบเกิน 2 ปีให้ลงเลข 18) ป.โท ปี 1 = 17 , ปี 2 = 18 ☐ 9) จบปริญญาเอก ระบุ..... (จบแค่ 3 ปี กรณีจบเกิน 3 ปีให้ลงเลข 21) ป.เอก ปี 1 = 19 , ปี 2 = 20 , ปี 3 = 21 ☐ 10) อื่นๆ = 99
1.7 อาชีพหลัก (ตอบ 1 อาชีพหลัก) “โดยใช้เกณฑ์รายได้”	☐ 1) ไม่มีงานทำ/รองานใหม่ ☐ 2) ปลูกพืช ☐ 3) เลี้ยงสัตว์ ☐ 4) ประมง ☐ 5) รับจ้างเกษตร ☐ 6) รับจ้างนอกการเกษตร ☐ 7) ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8) ทำโรงงานหรือบริษัท ☐ 9) เรียนหนังสือ ☐ 10) ทำงานต่างประเทศ ☐ 11) รับราชการ/เงินเดือนประจำ ☐ 12) รับงานมาทำที่บ้าน ☐ 13) อื่นๆ ระบุ.....
1.8 อาชีพรอง (ตอบ 1 อาชีพรอง) “โดยใช้เกณฑ์รายได้”	☐ 1) ไม่มีงานทำ/รองานใหม่ ☐ 2) ปลูกพืช ☐ 3) เลี้ยงสัตว์ ☐ 4) ประมง ☐ 5) รับจ้างเกษตร ☐ 6) รับจ้างนอกการเกษตร ☐ 7) ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8) ทำโรงงานหรือบริษัท ☐ 9) เรียนหนังสือ ☐ 10) ทำงานต่างประเทศ ☐ 11) รับราชการ/เงินเดือนประจำ ☐ 12) รับงานมาทำที่บ้าน ☐ 13) อื่นๆ ระบุ.....
1.9 การใช้ประโยชน์ พื้นที่การเกษตร (รวมเช่าและให้ทำฟรี)	☐ 1) นาข้าวขั้นน้ำ ☐ 2) นาหลุมปานกลาง ☐ 3) ที่นาคอน ☐ 4) ที่พืชไร่ ☐ 5) ที่สวนไม้ผล ☐ 6) ที่ไม้ยืนต้น ☐ 7) ที่สวนผัก ☐ 8) ไม้ดอกไม้ประดับ ☐ 9) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ☐ 10) ที่รกร้างว่างเปล่า ☐ 11) ที่ป่าถือครอง ☐ 12) ที่ห้วย หนอง คลอง บึง ☐ 13) ที่เพาะเลี้ยงประมง ☐ 14) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ ☐ 15) ที่ทำฟาร์มผสม/ผสมผสาน ☐ อื่นๆ (ระบุ)..... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยจัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 5)
1.10 แหล่งน้ำการเกษตร	☐ 1) น้ำฝน ☐ 2) น้ำชลประทาน ☐ 3) สูบเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 4) บ่อ/สระในไร่นา ☐ 5) ขุดเจาะบ่อบาดด้วยทุนส่วนตัว ☐ 6) โครงการราชการสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 7) โครงการเอกชนสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 8) กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 9) ชื้อจากผู้ให้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยจัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 5)
1.11 ข้อมูลการเข้าร่วม โครงการต่างๆ	☐ 1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ☐ 2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ☐ 3) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ☐ 4) บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามที่มีการเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ☐ 5) แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ☐ 6) พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ☐ 7) พัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ ☐ 8) ธนาคารสินค้าเกษตร ☐ 9) เกษตรอินทรีย์ ☐ 10) ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

	☐ 11) แก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ☐ 12) พัฒนาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ☐ 13) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า และการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน ☐ 14) ตลาดสินค้าเกษตร ☐ 15) พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ☐ 16) ช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อโดยใส่เครื่องหมาย ✓)
--	--

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 กลุ่มสินค้า/ชนิดสินค้าแปลงใหญ่

☐ 1 ข้าว	☐ 2 พืชไร่(มันสำปะหลัง 2 ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ 3 สับปะรด 4 ถั่วลิสง 5 อ้อยโรงงาน)	☐ 3 ไม้ยืนต้น.....(ปาล์ม น้ำมัน 2 ยางพารา 3 กาแฟ)	☐ 4 ผัก/สมุนไพร.....(ผัก/สมุนไพร 2 แตงโม 3 หอมแดง 4 มะเขือเทศ)
☐ 5 ไม้ผล.....(เงาะโรงเรียน 2ทุเรียน 3ฝรั่ง 4 มะพร้าว น้ำหอม 5 มะม่วง 6 มังคุด 7 ลำไย 8 ส้มโอ 9 มะนาว 10 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 6 หม่อนไหม	☐ 7 กล้ายไม้	☐ 8 ปศุสัตว์.....(กระบือ 2 โคเนื้อ 3 โคนม 4 ไก่พื้นเมือง 5 แพะ 6 ภู่านเป็ยร์ 7 อื่นๆ.....)
☐ 9 ประมง(กุ้งขาว 2 ปลาน้ำจืด 3 หอยแครง)			

2.2 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ ไร่ (ด้านปศุสัตว์) จำนวนทั้งหมด.....ตัว (ณ 30 ก.ย. 61)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	1. ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น
1 การถ่ายทอดความรู้ (เน้นงานวิจัย/นวัตกรรม)			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้งานวิจัย/นวัตกรรม งานวิจัย/นวัตกรรม เช่น การทำนาเปียกสลับแห้งเครื่องหยอด เมล็ดพันธุ์ การใช้สูตรอาหารอมรพีดในฟาร์มประมงการผลิต อาหาร Total mixed ration (TMR) ในฟาร์มโคนม เป็นต้น			การนำงานวิจัย/นวัตกรรมไปปฏิบัติ ☐ 1. ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน			☐ 1. เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2. ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1. ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1. ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1. ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรอง มาตรฐาน GAP/อินทรีย์/RSPO ปาล์ม น้ำมัน อื่นๆ.....			☐ 1. ได้รับการรับรอง ☐ 2. อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3. ไม่ได้รับรอง เนื่องจาก.....
1.4 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1. ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.5 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1. เป็น Smart Farmer ☐ 2. ไม่เป็น
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1. ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1. ทำทุกชั้นตอน ☐ 2. ทำไม่ทุกชั้นตอน ☐ 3. ไม่ทำ
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1. ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์สัตว์ (ประมง ปศุสัตว์) น้ำหมัก ชีวภาพ หัวเชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ อื่นๆ ระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 การพัฒนาคุณภาพดิน(กลุ่มพืช)			
1) ไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2.5 การพัฒนาคุณภาพน้ำ (กลุ่มประมง)			
1) ส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การตรวจคัดกรองโรควิเคราะห์สารตกค้าง			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2.6 การพัฒนาคุณภาพฟาร์ม (กลุ่มปศุสัตว์/กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ)			
1) การส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การตรวจโรคในฟาร์ม			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 การให้ความรู้การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU)			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก..... ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง
4.2 การส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร			1.การร่วมทำผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1) ☐ ร่วมทำ ☐ 2) ไม่ร่วมทำเนื่องจาก..... 2.การร่วมขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1) ☐ ร่วมขาย 2) ☐ ไม่ร่วมขายเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 3 ปี)

เป้าหมาย 5 ด้าน	ผลกระทบโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)				
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	1.1 การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต (ด้านพืช)				
	หน่วย : ต่อไร่				
	ปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลง*	ก่อนโครงการ (ปี 2558/59)		หลังโครงการ (ปี 2561/62)	
		ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า (บาท)
	1) ค่าพันธุ์				
	2) การใช้ปุ๋ย				
	- เคมี				
	- อินทรีย์				
	3) สารเคมี				
	4) ค่าเตรียมดิน+ค่าปลูก				
5) ค่าเก็บเกี่ยว+ค่าขนส่ง					
6) อื่นๆ.....					
7) อื่นๆ.....					
หมายเหตุ : *ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ^{1/} ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก./ไร่ ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต (ด้านพืช) ☐ ลดลง ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10% ☐ เท่าเดิม ☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....					
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต (ต่อ)	1.2 การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต (ด้านประมง/ด้านปศุสัตว์)				
	หน่วย : ต่อฟาร์ม				
	ปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลง*	ก่อนโครงการ (ปี 2558/59)		หลังโครงการ (ปี 2561/62)	
		ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
	1) ค่าพันธุ์				
	2) ค่าการผสมพันธุ์				
	3) ค่าอาหาร				
	4) ค่ายารักษาโรค				
	5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
	6) ค่าไฟฟ้า				
7) ค่าดูแลรักษา					
8) อื่นๆ.....					
9) อื่นๆ.....					
หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต (ด้านประมง/ด้านปศุสัตว์) ☐ ลดลง ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10% ☐ เท่าเดิม ☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....					

2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	2.1 การเปลี่ยนของผลผลิต															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>กลุ่มสินค้า</th> <th>ก่อนโครงการ (ปี2558/59)</th> <th>หลังโครงการ (ปี 2561/62)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ด้านพืช (กก./ไร่)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ด้านปศุสัตว์/ประมง</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>- กก./ฟาร์ม</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>- ตัว/ฟาร์ม</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	กลุ่มสินค้า	ก่อนโครงการ (ปี2558/59)	หลังโครงการ (ปี 2561/62)	ด้านพืช (กก./ไร่)			ด้านปศุสัตว์/ประมง			- กก./ฟาร์ม			- ตัว/ฟาร์ม		
กลุ่มสินค้า	ก่อนโครงการ (ปี2558/59)	หลังโครงการ (ปี 2561/62)														
ด้านพืช (กก./ไร่)																
ด้านปศุสัตว์/ประมง																
- กก./ฟาร์ม																
- ตัว/ฟาร์ม																
2.2 ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อหน่วย																
☐ เพิ่มขึ้น ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10% ☐ เท่าเดิม ☐ ลดลง เนื่องจาก.....																
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต	ก่อนมีโครงการ (ปี2558/59)	หลังมีโครงการปี 2561/62														
	☐ 1)ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2)ไม่ได้รับการรับรอง	☐ 1)ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2) ไม่ได้รับการรับรอง ☐ (1) อยู่ระหว่างตรวจรับรอง ☐ (2) อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน ☐ (3) ไม่ผลิตสินค้าตามมาตรฐาน														
4) ด้านการตลาด		☐ 1) นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ☐ (1) ขายได้ตามราคาที่ตกลง ☐ (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง ☐ 2) ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ☐ (1) แหล่งรับซื้ออยู่ไกล ☐ (2) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป ☐ (3) อื่นๆ.....														
5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม		การซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 1) ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2) ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาด การต่อรองราคาซื้อขายผลผลิต ☐ 1) สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2) ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้														

หมายเหตุ : สินค้าที่มีการเพาะปลูก 2 รอบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ยึดช่วงเพาะปลูกฤดูฝนเท่านั้น (ปลูก 1 พ.ค. – 31 ต.ค.)

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ

5.1 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา ท่านคิดว่ากลุ่มแปลงใหญ่ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

5.2 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความรู้ความสามารถ</u> ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความสามารถในการบริหารจัดการ</u> กลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานความร่วมมือ</u> ในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานการเชื่อมโยงตลาด</u> ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานการจัดประชุม/อบรม</u> ความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การทำงาน</u> ของผู้จัดการแปลงในภาพรวมในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 6 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

- ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่าน หรือไม่เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1. เป็นประโยชน์ เพราะ 1) ลดต้นทุน 2) เพิ่มผลผลิต 3) มีตลาดรองรับผลผลิต 4) การรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง 5) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด 6) มีรายได้เพิ่มขึ้น 7) อื่นๆ ระบุ.....
 - 2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....
- ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการมา 3 ปี เพราะอะไร
 - 1 ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
 - 2 ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงวัย ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8.โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9.ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคาซื้อขายผลผลิตของภาคเอกชนที่ทำร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่คุ้มกับการนำไปจำหน่าย	
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ทำร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอนไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1.สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงไกลกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. คณะกรรมการกลุ่มขาดความโปร่งใสในการบริหารจัดการกลุ่ม	
☐ 6.อื่นๆระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร โทร. 02-579-0555

แบบ 2.2 สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สำหรับแปลงใหญ่ ปี 2562

เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

โดย สศท. ศปผ.

ลำดับที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อเกษตรกร (นาย/นาง/นางสาว)..... สกุลที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ชื่อบ้าน.....ตำบล

อำเภอจังหวัดเบอร์โทรศัพท์ เลขที่บัตรประชาชน ----1.2 เพศและอายุ 1) ชาย 2) หญิงอายุ.....ปี

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/จำนวนแรงงานที่ทำการเกษตร

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

2) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงาน.....คน

2.1) จำนวนแรงงานที่ทำงานภาคการเกษตร.....คน

2.2) จำนวนแรงงานที่อยู่นอกภาคเกษตร.....คน

1.4 ประสบการณ์ทำการเกษตร.....ปี

1.5 จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด.....ไร่ (ในการเกษตร ของตนเอง.....ไร่ เช่า.....ไร่ ที่สาธารณะ.....ไร่)

(นอกรการเกษตร ของตนเอง.....ไร่ เช่า.....ไร่ ที่สาธารณะ.....ไร่)

1.6 ระดับการศึกษา	☐ 1) ไม่ได้เรียน ☐ 2) จบชั้นประถม ระบุ..... (ประถม 1 = 1 , ประถม 2 = 2 , ประถม 3 = 3 , ประถม 4 = 4 , ประถม 5 = 5 , ประถม 6 = 6) ☐ 3) จบมัธยมต้น ระบุ..... (ม. 1 = 7 , ม. 2 = 8 , ม. 3 = 9) ☐ 4) จบมัธยมปลาย ระบุ..... (ม. 4 = 10 , ม. 5 = 11 , ม. 6 = 12) ☐ 5) จบปวช. ระบุ..... (ปวช. ปี 1 = 10, ปวช. ปี 2 = 11, ปวช. ปี 3 = 12) ☐ 6) จบปวส. ระบุ..... (ปวส. ปี 1 = 13 , ปวส. ปี 2 = 14) ☐ 7) จบปริญญาตรี ระบุ..... (จบแค่ 4 ปี กรณีจบเกิน 4 ปีให้ลงเลข 16) ปตรี ปี 1 = 13 , ปี 2 = 14 , ปี 3 = 15 , ปี 4 = 16 ☐ 8) จบปริญญาโท ระบุ..... (จบแค่ 2 ปี กรณีจบเกิน 2 ปีให้ลงเลข 18) ป.โท ปี 1 = 17 , ปี 2 = 18 ☐ 9) จบปริญญาเอก ระบุ..... (จบแค่ 3 ปี กรณีจบเกิน 3 ปีให้ลงเลข 21) ป.เอก ปี 1 = 19 , ปี 2 = 20 , ปี 3 = 21 ☐ 10) อื่นๆ = 99
1.7 อาชีพหลัก (ตอบ 1 อาชีพหลัก) “โดยใช้เกณฑ์รายได้”	☐ 1) ไม่มีงานทำ/รองานใหม่ ☐ 2) ปลูกพืช ☐ 3) เลี้ยงสัตว์ ☐ 4) ประมง ☐ 5) รับจ้างเกษตร ☐ 6) รับจ้างนอกรการเกษตร ☐ 7) ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8) ทำโรงงานหรือบริษัท ☐ 9) เรียนหนังสือ ☐ 10) ทำงานต่างประเทศ ☐ 11) รับราชการ/เงินเดือนประจำ ☐ 12) รับงานมาทำที่บ้าน ☐ 13) อื่นๆ ระบุ.....
1.8 อาชีพรอง (ตอบ 1 อาชีพรอง) “โดยใช้เกณฑ์รายได้”	☐ 1) ไม่มีงานทำ/รองานใหม่ ☐ 2) ปลูกพืช ☐ 3) เลี้ยงสัตว์ ☐ 4) ประมง ☐ 5) รับจ้างเกษตร ☐ 6) รับจ้างนอกรการเกษตร ☐ 7) ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8) ทำโรงงานหรือบริษัท ☐ 9) เรียนหนังสือ ☐ 10) ทำงานต่างประเทศ ☐ 11) รับราชการ/เงินเดือนประจำ ☐ 12) รับงานมาทำที่บ้าน ☐ 13) อื่นๆ ระบุ.....
1.9 การใช้ประโยชน์ พื้นที่การเกษตร (รวมเช่าและให้ทำฟรี)	☐ 1) นาข้าวขั้นน้ำ ☐ 2) นาหลุมปานกลาง ☐ 3) ที่นาคอน ☐ 4) ที่พืชไร่ ☐ 5) ที่สวนไม้ผล ☐ 6) ที่ไม้ยืนต้น ☐ 7) ที่สวนผัก ☐ 8) ไม้ดอกไม้ประดับ ☐ 9) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ ☐ 10) ที่รกร้างว่างเปล่า ☐ 11) ที่ป่าถือครอง ☐ 12) ที่ห้วย หอนง คลอง บึง ☐ 13) ที่เพาะเลี้ยงประมง ☐ 14) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ ☐ 15) ที่ทำฟาร์มผสม/ผสมผสาน ☐ อื่นๆ (ระบุ)..... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยจัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 5)
1.10 แหล่งน้ำการเกษตร	☐ 1) น้ำฝน ☐ 2) น้ำชลประทาน ☐ 3) สูบเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 4) บ่อ/สระในไร่นา ☐ 5) ขุดเจาะบ่อบาดด้วยทุนส่วนตัว ☐ 6) โครงการราชการสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 7) โครงการเอกชนสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 8) กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 9) ซื้อจากผู้ให้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยจัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 5)
1.11 ข้อมูลการเข้าร่วม โครงการต่างๆ	☐ 1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ☐ 2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ☐ 3) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ☐ 4) บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามที่มีการเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ☐ 5) แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ☐ 6) พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ☐ 7) พัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ ☐ 8) ธนาคารสินค้าเกษตร ☐ 9) เกษตรอินทรีย์ ☐ 10) ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

☐ 11) แก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ☐ 12) พัฒนาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ☐ 13) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า และการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน ☐ 14) ตลาดสินค้าเกษตร ☐ 15) พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ☐ 16) ช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อโดยใส่เครื่องหมาย ✓)
--

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 กลุ่มสินค้า/ชนิดสินค้าแปลงใหญ่

☐ 1 ข้าว	☐ 2 พืชไร่(1 มันสำปะหลัง 2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3 สับปะรด 4 อ้อย โรงงาน 5 ถั่วเหลือง 6 ถั่วลิสง)	☐ 3 ไม้ยืนต้น.....(1 ปาล์มน้ำมัน 2 ยางพารา 3 กาแฟ 4 อื่นๆ(ระบุ))	☐ 4 ผัก/สมุนไพร.....(1 ผัก/สมุนไพร 2 หอมแดง 3 อื่นๆ(ระบุ).....)
☐ 5 ไม้ผล.....(1 ทุเรียน 2 มะม่วง 3 มังคุด 4 ลำไย 5 ส้มโอ 6 กล้วยน้ำว้า 7 กล้วยหอม 8 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 6 หม่อนไหม	☐ 7 ไม้ดอกไม้ประดับ..... (1 กล้วยไม้ 2 ไม้ดอกไม้ประดับ 3 เบญจมาศ)	☐ 8 ปศุสัตว์... (1 กระบือ 2 โคเนื้อ 3 โคนม 4 ไก่พื้นเมือง 5 แพะ 6 อื่นๆ.....)
☐ 9 ประมง(1 กุ้งก้ามกราม 2 กุ้งทะเล 3 ปลานิล 4 ปลาตะเพียน)	☐ 10 แผลงเศรษฐกิจ.....(1 ชันโรง 2 ผึ้ง 3 ผึ้งโพรง 4 จิ้งหรีด)		

2.2 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ ไร่ (ด้านปศุสัตว์) จำนวนทั้งหมด.....ตัว (ณ 30 ก.ย. 61)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น
1.การถ่ายทอดความรู้ (เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ/นวัตกรรม)			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม เช่น เครื่องหยอด เมล็ดพันธุ์ การใช้สูตรอาหารอมรพีดในฟาร์มประมง การผลิต อาหาร Total mixed ration (TMR) ในฟาร์มโคนม เป็นต้น			การนำความรู้เพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต/ นวัตกรรมไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2. ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรอง มาตรฐาน GAP/อินทรีย์/RSPOปาล์มน้ำมัน อื่นๆ.....			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก.....
1.4 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.5 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2.ไม่เป็น
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2.ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำไม่ทุกขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำ
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2.ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์สัตว์ (ประมง ปศุสัตว์) น้ำหมักชีวภาพ หัวเชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ อื่นๆ ระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 การพัฒนาคุณภาพดิน(กลุ่มพืช)			
1) ไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2.5 การพัฒนาคุณภาพน้ำ (กลุ่มประมง)			
1) ส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การตรวจคัดกรองโรควิเคราะห์สารตกค้าง			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2.6 การพัฒนาคุณภาพฟาร์ม (กลุ่มปศุสัตว์/กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ)			
1) การส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิถี			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การตรวจโรคในฟาร์ม			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 การให้ความรู้การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU)			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก..... ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง
4.2 การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตกลุ่ม			1.การร่วมทำผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1) ☐ ร่วมทำ ☐ 2) ไม่ร่วมทำเนื่องจาก..... 2.การร่วมขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1) ☐ ร่วมขาย 2) ☐ ไม่ร่วมขายเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 2 ปี)

เป้าหมาย 5 ด้าน	ผลกระทบโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)				
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	1.1 การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต (ด้านพืช) หน่วย : ต่อไร่				
	ปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลง*	ก่อนโครงการ (ปี 2559/60)		หลังโครงการ (ปี 2561/62)	
		ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า (บาท)
	1) ค่าพันธุ์				
	2) การใช้ปุ๋ย				
	- เคมี				
	- อินทรีย์				
	3) สารเคมี				
	4) ค่าเตรียมดิน+ค่าปลูก				
	5) ค่าเก็บเกี่ยว+ค่าขนส่ง				
6) อื่นๆ.....					
7) อื่นๆ.....					
<p>หมายเหตุ : *ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ^{1/}ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก./ไร่ ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต (ด้านพืช)</p> <p>☐ ลดลง ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10%</p> <p>☐ เท่าเดิม</p> <p>☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....</p>					
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต (ต่อ)	1.2 การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต (ด้านประมง/ด้านปศุสัตว์) หน่วย : ต่อฟาร์ม				
	ปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลง*	ก่อนโครงการ (ปี 2559/60)		หลังโครงการ (ปี 2561/62)	
		ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
	1) ค่าพันธุ์				
	2) ค่าการผสมพันธุ์				
	3) ค่าอาหาร				
	4) ค่ายารักษาโรค				
	5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
	6) ค่าไฟฟ้า				
	7) ค่าดูแลรักษา				
8) อื่นๆ.....					
9) อื่นๆ.....					
<p>หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต (ด้านประมง/ด้านปศุสัตว์)</p> <p>☐ ลดลง ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10%</p> <p>☐ เท่าเดิม</p> <p>☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....</p>					

2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	2.1 การเปลี่ยนของผลผลิต	
	กลุ่มสินค้า	ก่อนโครงการ (ปี2559/60)
	ด้านพืช (กก./ไร่)	หลังโครงการ (ปี 2561/62)
	ด้านปศุสัตว์/ประมง	
	- กก./ฟาร์ม	
	- ตัว/ฟาร์ม	
2.2 ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อหน่วย		
☐ เพิ่มขึ้น ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10%		
☐ เท่าเดิม		
☐ ลดลง เนื่องจาก.....		
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต	ก่อนมีโครงการ (ปี2559/60)	หลังมีโครงการปี 2561/62
	☐ 1) ได้รับการรับรอง <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2) ไม่ได้การรับรอง	☐ 1) ได้รับการรับรอง <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2) ไม่ได้การรับรอง <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) อยู่ระหว่างตรวจรับรอง ☐ (2) อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน ☐ (3) ไม่ผลิตสินค้าตามมาตรฐาน
4) ด้านการตลาด		☐ 1) นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) ขายได้ตามราคาที่ตกลง ☐ (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง ☐ 2) ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) แห้งรับซื้ออยู่ไกล ☐ (2) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป ☐ (3) อื่นๆ.....
5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม		การซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 1) ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2) ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาด การต่อรองราคาซื้อขายผลผลิต ☐ 1) สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2) ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้

หมายเหตุ : สินค้าที่มีการเพาะปลูก 2 รอบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ยึดช่วงเพาะปลูกฤดูฝนเท่านั้น (ปลูก 1 พ.ค. – 31 ต.ค.)

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ

5.1 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา ท่านคิดว่ากลุ่มแปลงใหญ่ของท่านประสบความสำเร็จใน ระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

5.2 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความรู้ความสามารถ</u> ของ <u>ผู้จัดการแปลง</u> ในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความสามารถในการบริหารจัดการ</u> <u>กลุ่ม</u> ของ <u>ผู้จัดการแปลง</u> ในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>ประสานความร่วมมือ</u> ใน <u>หน่วยงานต่างๆ</u> ของ <u>ผู้จัดการแปลง</u> ในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>ประสานการเชื่อมโยงตลาด</u> <u>ของ</u> ผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>ประสานการจัดประชุม/อบรม</u> <u>ความรู้</u> ของ <u>ผู้จัดการแปลง</u> ในระดับใด		
6.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การทำงาน</u> ของ <u>ผู้จัดการแปลง</u> ใน <u>ภาพรวม</u> ในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 6 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

- ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่าน หรือไม่เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1. เป็นประโยชน์ เพราะ 1) ลดต้นทุน 2) เพิ่มผลผลิต 3) มีตลาดรองรับผลผลิต 4) การรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง
 - 5) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด 6) มีรายได้เพิ่มขึ้น 7) อื่นๆ ระบุ.....
 - 2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....
- ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่ หลังจากดำเนินการมา 2 ปี เพราะอะไร
 - 1 ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
 - 2 ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงวัย ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8.โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9.ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคารับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่เข้าร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่คุ้มกับการนำไปจำหน่าย	
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่เข้าร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอนไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1.สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงไกลกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. คณะกรรมการกลุ่มขาดความโปร่งใสในการบริหารจัดการกลุ่ม	
☐ 6.อื่นๆระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 -12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร โทร. 02-579-0555

แบบ 2.3 สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
 โดย สศท. ศปผ.

สำหรับแปลงใหญ่ ปี 2561

ลำดับที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อเกษตรกร (นาย/นาง/นางสาว)..... สกุลที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ชื่อบ้าน.....ตำบล

อำเภอจังหวัดเบอร์โทรศัพท์ เลขที่บัตรประชาชน ----

1.2 เพศและอายุ 1) ชาย 2) หญิงอายุ.....ปี

1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/จำนวนแรงงานที่ทำการเกษตร

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

2) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงาน.....คน

2.1) จำนวนแรงงานที่ทำงานภาคการเกษตร.....คน

2.2) จำนวนแรงงานที่อยู่นอกภาคเกษตร.....คน

1.4 ประสบการณ์ทำการเกษตร.....ปี

1.5 จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด.....ไร่ (ในการเกษตร ของตนเอง.....ไร่ เช่า.....ไร่ ที่สาธารณะ.....ไร่)

(นอกรการเกษตร ของตนเอง.....ไร่ เช่า.....ไร่ ที่สาธารณะ.....ไร่)

1.6 ระดับการศึกษา	☐ 1) ไม่ได้เรียน ☐ 2) จบชั้นประถม ระบุ..... (ประถม 1 = 1 , ประถม 2 = 2 , ประถม 3 = 3 , ประถม 4 = 4 , ประถม 5 = 5 , ประถม 6 = 6) ☐ 3) จบมัธยมต้น ระบุ..... (ม. 1 = 7 , ม. 2 = 8 , ม. 3 = 9) ☐ 4) จบมัธยมปลาย ระบุ..... (ม. 4 = 10 , ม. 5 = 11 , ม. 6 = 12) ☐ 5) จบปวช. ระบุ..... (ปวช. ปี 1 = 10, ปวช. ปี 2 = 11, ปวช. ปี 3 = 12) ☐ 6) จบปวส. ระบุ..... (ปวส. ปี 1 = 13 , ปวส. ปี 2 = 14) ☐ 7) จบปริญญาตรี ระบุ..... (จบแค่ 4 ปี กรณีจบเกิน 4 ปีให้ลงเลข 16) ปตรี ปี 1 = 13 , ปี 2 = 14 , ปี 3 = 15 , ปี 4 = 16 ☐ 8) จบปริญญาโท ระบุ..... (จบแค่ 2 ปี กรณีจบเกิน 2 ปีให้ลงเลข 18) ป.โท ปี 1 = 17 , ปี 2 = 18 ☐ 9) จบปริญญาเอก ระบุ..... (จบแค่ 3 ปี กรณีจบเกิน 3 ปีให้ลงเลข 21) ป.เอก ปี 1 = 19 , ปี 2 = 20 , ปี 3 = 21 ☐ 10) อื่นๆ = 99
1.7 อาชีพหลัก (ตอบ 1 อาชีพหลัก) “โดยใช้เกณฑ์รายได้”	☐ 1) ไม่มีงานทำ/รองานใหม่ ☐ 2) ปลูกพืช ☐ 3) เลี้ยงสัตว์ ☐ 4) ประมง ☐ 5) รับจ้างเกษตร ☐ 6) รับจ้างนอกรการเกษตร ☐ 7) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8) ทำโรงงานหรือบริษัท ☐ 9) เรียนหนังสือ ☐ 10) ทำงานต่างประเทศ ☐ 11) รับราชการ/เงินเดือนประจำ ☐ 12) รับงานมาทำที่บ้าน ☐ 13) อื่นๆ ระบุ.....
1.8 อาชีพรอง (ตอบ 1 อาชีพรอง) “โดยใช้เกณฑ์รายได้”	☐ 1) ไม่มีงานทำ/รองานใหม่ ☐ 2) ปลูกพืช ☐ 3) เลี้ยงสัตว์ ☐ 4) ประมง ☐ 5) รับจ้างเกษตร ☐ 6) รับจ้างนอกรการเกษตร ☐ 7) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 8) ทำโรงงานหรือบริษัท ☐ 9) เรียนหนังสือ ☐ 10) ทำงานต่างประเทศ ☐ 11) รับราชการ/เงินเดือนประจำ ☐ 12) รับงานมาทำที่บ้าน ☐ 13) อื่นๆ ระบุ.....
1.9 การใช้ประโยชน์ พื้นที่การเกษตร (รวมเช่าและให้ทำฟรี)	☐ 1) นาข้าวขั้นน้ำ ☐ 2) นาหลุมปานกลาง ☐ 3) ที่นาคอน ☐ 4) ที่พืชไร่ ☐ 5) ที่สวนไม้ผล ☐ 6) ที่ไม่ย่นต้น ☐ 7) ที่สวนผัก ☐ 8) ไม้ดอกไม้ประดับ ☐ 9) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ ☐ 10) ที่รกร้างว่างเปล่า ☐ 11) ที่ป่าถือครอง ☐ 12) ที่ห้วย หอนง คลอง บึง ☐ 13) ที่เพาะเลี้ยงประมง ☐ 14) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ ☐ 15) ที่ทำฟาร์มผสม/ผสมผสาน ☐ อื่นๆ (ระบุ)..... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยจัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 5)
1.10 แหล่งน้ำการเกษตร	☐ 1) น้ำฝน ☐ 2) น้ำชลประทาน ☐ 3) สูบเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 4) บ่อ/สระในไร่นา ☐ 5) ขุดเจาะบ่อบาดด้วยทุนส่วนตัว ☐ 6) โครงการราชการสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 7) โครงการเอกชนสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 8) กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ☐ 9) ชื้อจากผู้ให้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยจัดลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 5)
1.11 ข้อมูลการเข้าร่วม โครงการต่างๆ	☐ 1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ☐ 2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ☐ 3) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ☐ 4) บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามที่มีการเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ☐ 5) แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ☐ 6) พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ☐ 7) พัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ ☐ 8) ธนาคารสินค้าเกษตร ☐ 9) เกษตรอินทรีย์ ☐ 10) ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

☐ 11) แก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ☐ 12) พัฒนาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ☐ 13) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้า และการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน ☐ 14) ตลาดสินค้าเกษตร ☐ 15) พัฒนาคูณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ☐ 16) ช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อโดยใส่เครื่องหมาย ✓)
--

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 กลุ่มสินค้า/ชนิดสินค้าแปลงใหญ่

☐ 1 ข้าว	☐ 2 พืชไร่...(1มันสำปะหลัง 2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3 สับปะรด 4 อ้อยโรงงาน 5 ถั่วเหลือง 6 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 3 ไม้ยืนต้น...(ปาล์ม น้ำมัน 2 ยางพารา 3 กาแฟ 4 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 4 ผัก/สมุนไพร...(1 ผัก/สมุนไพร 2 หอมแดง 3 พริก 4 แตงโมอินทรีย์ 5 อื่นๆ (ระบุ).....)
☐ 5 ไม้ผล...(1 ทุเรียน 2 มะม่วง 3 มังคุด 4 ลำไย 5 ส้มโอ 6 กล้วยน้ำว้า 7 กล้วยหอม 8 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 6 หม่อนไหม	☐ 7 ไม้ดอกไม้ประดับ..... (1 ไม้ดอกไม้ประดับ 2 ดาวเรือง 3 ไทรประดับ)	☐ 8 ปศุสัตว์...(1 กระบือ 2 โคเนื้อ 3 ไก่ 4 ไก่พื้นเมือง 5 แพะ 6 อื่นๆ (ระบุ).....)
☐ 9 ประมง(1 กุ้งขาว 2 กุ้งก้ามกราม 3 ปลานิล 4 ปลาหมอ 5 อื่นๆ (ระบุ).....)	☐ 10 แผลงเศรษฐกิจ.....(1 ชันโรง 2 ฝักรัง 3 ฝักรัง 4 จิ้งหรีด)	☐ 11 อื่นๆ (นาเกลือ)	

2.2 พื้นที่เข้าร่วมโครงการ ไร่ (ด้านปศุสัตว์) จำนวนทั้งหมด.....ตัว (ณ 30 ก.ย. 61)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น
1 การถ่ายทอดความรู้ (เน้นการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต)			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้การลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้พันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ การใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			การนำความรู้การลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2.ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์/RSP/ปาล์ม น้ำมัน อื่นๆ.....			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก.....
1.4 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.5 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2.ไม่เป็น
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2.ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำไม่ทุกขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำ
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2.ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์สัตว์ (ประมง ปศุสัตว์) น้ำหมักชีวภาพ หัวเชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ อื่นๆ ระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 การพัฒนาคุณภาพดิน(กลุ่มพืช)			
1) ไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2.5 การพัฒนาคุณภาพน้ำ (กลุ่มประมง)			
1) ส่งเสริมการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การตรวจคัดกรองโรควิเคราะห์สารตกค้าง			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2.6 การพัฒนาคุณภาพฟาร์ม (กลุ่มปศุสัตว์/กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ)			
1) การส่งเสริมการดูแลฟาร์มที่ทุกวิธี			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การตรวจโรคในฟาร์ม			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 การให้ความรู้การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU)			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก..... ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง
4.2 การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตกลุ่ม			1.การร่วมทำผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1) ☐ ร่วมทำ ☐ 2) ไม่ร่วมทำเนื่องจาก..... 2.การร่วมขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 1) ☐ ร่วมขาย 2) ☐ ไม่ร่วมขายเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 1 ปี)

เป้าหมาย 5 ด้าน	ผลกระทบโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)				
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	1.1 การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต (ด้านพืช)				
	หน่วย : ต่อไร่				
	ปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลง*	ก่อนโครงการ (ปี 2560/61)		หลังโครงการ (ปี 2561/62)	
		ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า (บาท)
	1) ค่าพันธุ์				
	2) การใช้ปุ๋ย				
	- เคมี				
	- อินทรีย์				
	3) สารเคมี				
	4) ค่าเตรียมดิน+ค่าปลูก				
5) ค่าเก็บเกี่ยว+ค่าขนส่ง					
6) อื่นๆ.....					
7) อื่นๆ.....					
หมายเหตุ : *ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ^{1/} ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก./ไร่ ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต (ด้านพืช) ☐ ลดลง ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10% ☐ เท่าเดิม ☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....					
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต (ต่อ)	1.2 การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต (ด้านประมง/ด้านปศุสัตว์)				
	หน่วย : ต่อฟาร์ม				
	ปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลง*	ก่อนโครงการ (ปี 2560/61)		หลังโครงการ (ปี 2561/62)	
		ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
	1) ค่าพันธุ์				
	2) ค่าการผสมพันธุ์				
	3) ค่าอาหาร				
	4) ค่ายารักษาโรค				
	5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
	6) ค่าไฟฟ้า				
7) ค่าดูแลรักษา					
8) อื่นๆ.....					
9) อื่นๆ.....					
หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต (ด้านประมง/ด้านปศุสัตว์) ☐ ลดลง ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10% ☐ เท่าเดิม ☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....					

2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	2.1 การเปลี่ยนของผลผลิต	
	กลุ่มสินค้า	ก่อนโครงการ (ปี2560/61) หลังโครงการ (ปี 2561/62)
	ด้านพืช (กก./ไร่)	
	ด้านปศุสัตว์/ประมง	
	- กก./ฟาร์ม	
	- ตัว/ฟาร์ม	
	2.2 ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อหน่วย	
	☐ เพิ่มขึ้น ☐ 1) 1-5% ☐ 2) 5.1-10% ☐ 3) 10.1-15% ☐ 4) 15.1-20% ☐ 5) มากกว่า 20.10% ☐ เท่าเดิม ☐ ลดลง เนื่องจาก.....	
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต	ก่อนมีโครงการ (ปี2560/61)	หลังมีโครงการปี 2561/62
	☐ 1) ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2) ไม่ได้การรับรอง	☐ 1) ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2) ไม่ได้การรับรอง ☐ (1) อยู่ระหว่างตรวจรับรอง ☐ (2) อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน ☐ (3) ไม่ผลิตสินค้าตามมาตรฐาน
4) ด้านการตลาด		☐ 1) นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ☐ (1) ขายได้ตามราคาที่ตกลง ☐ (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง ☐ 2) ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ☐ (1) แห้งรับซื้ออยู่ไกล ☐ (2) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป ☐ (3) อื่นๆ.....
5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม		การซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 1) ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2) ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาด การต่อรองราคาซื้อขายผลผลิต ☐ 1) สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2) ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้

หมายเหตุ : สินค้าที่มีการเพาะปลูก 2 รอบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ยึดช่วงเพาะปลูกฤดูฝนเท่านั้น (ปลูก 1 พ.ค. – 31 ต.ค.)

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ

5.1 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับใด		

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา ท่านคิดว่ากลุ่มแปลงใหญ่ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

5.2 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อความรู้ความสามารถของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานความร่วมมือในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการเชื่อมโยงตลาดของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการจัดประชุม/อบรมความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลงในภาพรวมในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 6 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

- ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่าน หรือไม่เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1. เป็นประโยชน์ เพราะ 1) ลดต้นทุน 2) เพิ่มผลผลิต 3) มีตลาดรองรับผลผลิต 4) การรวมกลุ่มสร้างอำนาจต่อรอง 5) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด 6) มีรายได้เพิ่มขึ้น 7) อื่นๆ ระบุ.....
 - 2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....
- ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการโครงการมา 1 ปี เพราะอะไร
 - 1 ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
 - 2 ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงวัย ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8. โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9. ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11. อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12. อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1. ราคารับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ทำร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2. แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่คุ้มกับการนำไปจำหน่าย	
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ทำร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอนไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1. สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงไกลกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. คณะกรรมการกลุ่มขาดความโปร่งใสในการบริหารจัดการกลุ่ม	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร โทร. 02-579-0555